

ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці

Збірник тез за матеріалами
XIV Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

26 листопада – 3 грудня 2018 року

Ірпінь
2019

УДК 657:005(06)
ББК 65.052.2я431
О-17

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Навчально-наукового інституту обліку, аналізу та аудиту
Університету державної фіскальної служби України
(протокол № 5 від 19 грудня 2018 р.)*

Рецензенти:

Лісовий А. В., д.е.н., професор;

Новицька Н. В., к.е.н., с.н.с.

Оргкомітет конференції:

Голова оргкомітету – **Краєвський Володимир Миколайович**, д.е.н., доцент, завідувач кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики Університету ДФС України.

Заступник голови оргкомітету – **Паянок Тетяна Миколаївна**, к.е.н., доцент, доцент кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики Університету ДФС України.

Остапенко Яна Олександрівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики Університету ДФС України.

Титенко Лариса Василівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри управлінського обліку бізнес-аналітики та статистики Університету ДФС України.

Лаговський Володимир Вікторович, к.е.н., доцент кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики Університету ДФС України.

Полешко Олена Анатоліївна, провідний фахівець кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики Університету ДФС України.

Шостак Анна Сергіївна, старший лаборант кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики Університету ДФС України.

О-17 **Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці** : збірник тез за матеріалами XIV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. – 230 с.

До збірника увійшли тези доповідей учасників XIV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці». Вони охоплюють широкий спектр проблем з різноманітних аспектів: моделювання соціально-економічних процесів та статистичного аналізу, застосування прикладних обліково-аналітичних методів та систем в бізнесі. Збірник буде корисним студентам, науковцям-початківцям, всім, хто цікавиться сучасним станом моделювання та статистичного аналізу в економіці, фінансах, сфері податкових відносин з метою прийняття ефективних управлінських та інвестиційно-фінансових рішень, розподілу та оптимізації ресурсів, аналізу обробки даних, прогнозування результатів нововведень тощо.

***Матеріали конференції друкуються в авторській редакції.
За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідальність несуть
наукові керівники учасників конференції.***

УДК 657:005(06)
ББК 65.052.2я431

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	8
-----------------	---

СЕКЦІЯ 1. МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Гнатюк С. С.

Застосування кореляційно-регресійного аналізу при дослідженні виробництва соняшникової олії в Україні	10
---	----

Задорожня Т. М., Параниця Н. В.

Теоретичні основи інтегральної оцінки економічного потенціалу підприємства	15
--	----

Замота І. О.

Статистична обробка даних обсягу експорту на прикладі Луганської області	19
--	----

Каменчук М. П.

Статистичний аналіз діяльності ПАТ КБ «ПриватБанк» за 2001–2017 роки	23
--	----

Костіна О. Є.

Аналіз динаміки та прогноз народжуваності в Україні	30
---	----

Омельчук Ю. М., Гладченко А.

Регресійний аналіз діяльності комбінату	35
---	----

Орищук І. О.

Аналіз динаміки географічної структури зовнішньої торгівлі в Україні	39
--	----

Паянок Т.М., Колеснік А. Л.

Регресійний аналіз у банківській діяльності	44
---	----

Процишин В. В.

Регресійний аналіз ціни на бензин	49
---	----

Радняна Г. О., Олісейчик А. Ю.

Регресійний аналіз доходів державного бюджету України	53
---	----

Червінська Я. С., Оліщук О. Г.

Регресійна модель надходжень до місцевого бюджету
податку на доходи фізичних осіб..... 57

Шевченко О. О.

Аналіз впливу курсу долара США на діяльність
АТ «ПриватБанк» 61

СЕКЦІЯ 2. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ МЕТОДИ ТА СИСТЕМИ В БІЗНЕСІ

Богдан С. В.

SWOT-аналіз як інструмент стратегічного управління
ризиками господарської діяльності підприємства 65

Важалюк Ю. О.

Тенденції розвитку ринку логістичних послуг України 68

Вислоух К. Д.

Сучасні перспективи розвитку транспортної
логістики в Україні 72

Замота І. О.

Специфіка логістики зовнішньоекономічної діяльності..... 76

Каменчук М. П.

Оптимізація логістичних потоків як передумова
зростання прибутковості банку..... 80

Лисак К. В.

Оцінка ефективності здійснення операцій з готівковою
іноземною валютою банку ПАТ «А-Банк»..... 83

Мізіренко О. С.

Обліково-аналітична система забезпечення
економічної безпеки підприємства..... 87

Муравський О. Ю.

Обліково-аналітичні аспекти управління
логістичними витратами підприємства..... 91

Петренко Л. М., Кравцов С. О.

Інновації в моделюванні процесів управління економічною безпекою підприємства 95

Самхаралідзе Я. Г.

Особливості розподілу загальновиробничих витрат у програмі «1С: Бухгалтерія» 100

Стригуненко Г. І.

Особливість інформаційної логістичної інфраструктури банківських установ 106

Таргонська Л. В.

Порівняльна характеристика функціональних можливостей прикладних рішень у програмі «1С: Підприємство» 109

Титенко Л. В.

Сучасні техніки обліково-інформаційного забезпечення ризик-менеджменту на підприємстві 112

Федоренко Т. П.

Роль управлінського обліку та проблеми його впровадження на підприємствах 116

Федорович О. І.

Особливості виправлення помилок у системі електронного адміністрування податку на додану вартість 119

Шевчук О. В.

Обліково-аналітичне забезпечення управління дебіторською заборгованістю 126

СЕКЦІЯ 3. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ В ЕКОНОМІЦІ***Батрак Т. С.***

Аналіз міграційного руху населення України 130

Буличов О. С.

Аналіз витрат на оплату праці підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства 133

Головій І. С.

Аналіз необхідності впровадження
податку на виведений капітал
в систему оподаткування суб'єктів
господарювання 136

Гулянич Л. М.

Статистичний аналіз інфляції в Україні..... 140

Заболотня В. В.

Аналіз податку на доходи фізичних осіб як регулятора
взаємовідносин між державою та громадянами 144

Івашко А. О.

Статистичний аналіз мінімальної заробітної плати
як державного інструменту регулювання ринку праці 148

Івчук М. В.

Аналітична оцінка ефективності оподаткування в Україні 152

Кідонь Т. В.

Аналіз надходжень ПДФО серед основних
бюджетоформуючих податків..... 156

Лещенко М. А.

Аналіз страхового ринку в Україні..... 161

Лисак К. С.

Оцінка надходжень місцевих податків та зборів
до місцевого бюджету м. Львів..... 165

Маєвська О. П.

Аналіз митних надходжень як джерела наповнення
державного бюджету України..... 170

Морозовський П. А.

Аналіз ефективності оподаткування прибутку
суб'єкта господарювання..... 175

Пастух Д. Л.

Управління кредитними ризиками банку:
проблеми та перспективи..... 179

Петрина Н., Мезенцев Д.

Аналіз тенденцій розвитку зовнішньоекономічної діяльності України..... 184

Полюхович А. Д.

Оцінка та аналіз впливу оподаткування прибутку підприємств на їх діяльність 189

Родзін Д. О.

ІТ-ринок України: проблеми та перспективи 194

Рясна І. С.

Оцінка та аналіз охорони праці ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» 198

Слободянюк К. В.

Статистичне дослідження трудової міграції в Україні 202

Солоха Д. Р.

Аналіз процесу усиновлення дітей в Україні 206

Стукало М. С.

Аналіз дефіциту державного бюджету України 210

Сушло Т. С.

Оцінка та аналіз впливу надходжень ПДВ на формування державного бюджету 214

Твердун С. О.

Статистичний аналіз безробіття в Україні..... 218

Шиш А. В.

Середньомісячна заробітна плата як складова доходів громадян в Україні 222

Ясентюк А. С.

Статистичний аналіз фінансування вищої освіти в Україні 227

ПЕРЕДМОВА

У сучасних умовах соціально-економічного розвитку зростає актуальність використання моделювання, статистичного аналізу та методів обліково-аналітичних систем при прийнятті управлінських рішень. Це дозволяє здійснювати аналіз діяльності економічних об'єктів як на мікро-, так і на макрорівні, що дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення та здійснювати прогнозування показників. Невизначеність зовнішнього середовища, що пов'язана із політичною нестабільністю в Україні, суттєво впливає на результати оцінювання, тому застосування комп'ютерної техніки збільшує їх ефективність. У зв'язку з цим виникає потреба у кваліфікованих фахівцях, які матимуть знання і навички застосування моделювання та якісного статистичного аналізу, що забезпечить їм можливість вирішувати завдання сьогодення і мати конкурентні переваги серед інших фахівців на ринку праці.

Цей збірник включає матеріали чергової – XIV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці», що традиційно організовується з 2004 р.

Проведена конференція направлена, в першу чергу, на залучення студентів, магістрів і аспірантів до дослідницької діяльності та обміну думками з актуальних питань. Участь викладачів університету та інших фахівців дає змогу розширити можливості учасників щодо узагальнення досвіду використання моделювання соціально-економічних процесів та статистичного аналізу, застосування прикладних обліково-аналітичних методів та систем у практичній діяльності.

Роботи, включені до збірки, показують вміння студентів відбирати інформацію, що необхідна для проведення аналізу, пояснювати отримані результати для з'ясування процесів, які відбуваються на мікро- та макрорівнях в економіці.

Збірник тез доповідей науково-практичної конференції розміщений на сайті кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики Університету ДФПС України в мережі Інтернет за адресою: <http://kafstat.at.ua>.

Тези доповідей публікуються в авторській редакції з редакційними виправленнями. Бажаємо творчих успіхів всім учасникам конференції та запрошуємо до подальшої співпраці.

Оргкомітет конференції

СЕКЦІЯ 1. МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Гнатюк Світлана,
*студентка 2 курсу
ННІ інформаційних технологій
та менеджменту УДФСУ,
м. Ірпінь*

Науковий керівник:
Краєвський В. М.,
*д.е.н., професор кафедри
управлінського обліку,
бізнес-аналітики
та статистики*

ЗАСТОСУВАННЯ КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ ВИРОБНИЦТВА СОНЯШНИКОВОЇ ОЛІЇ В УКРАЇНІ

Виробництво соняшникової олії є особливим видом виробництва, оскільки має чітко виражений експортний вектор і належить до стратегічних продуктів харчування, популярних не лише в Україні а й в усьому світі. Цей продукт має доступну ціну, високу калорійність, збагачений вітамінами та мікроелементами, необхідними для повноцінної життєдіяльності. До того ж має технічне використання, а також застосовується у косметології, фармації, у раціоні тварин. Тож світове виробництво та попит на олію з кожним роком зростають.

Наша країна є світовим лідером з виробництва соняшникової олії. Високий експортний потенціал олійних культур став причиною постійного збільшення посівних площ під них. За 20 останніх років посіви соняшнику зросли в 3 рази. Разом зі збільшенням зборів насіння олійних, в Україні з кожним роком збільшуються потужності олійно-жирової промисловості, 90 % з яких призначені для виробництва соняшникової олії. Саме це і визначає актуальність даного дослідження. Отже, на основі статистичних

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

даних виробництва соняшникової олії, посівних площ соняшнику та внесення мінеральних добрив під посіви за 2017 рік, ми провели статистичне дослідження та аналіз.

Таблиця 1

Статистичні дані виробництва олії, посівні площі соняшнику та внесення мінеральних добрив під посіви за 2017 р.

№	Регіон	Виробництво олії соняшникової нерафінованої та її фракцій за регіонами (тис. т)	Посівні площі соняшнику під урожай (тис. га)	Внесення мінеральних добрив під посіви сільськогосподарських культур (тис. ц)
1	Вінницька	475,6	246,1	1 626,8
2	Волинська	0	15,5	412,4
3	Дніпропетровська	272,4	608,6	1 019,4
4	Донецька	142,3	331,8	486,9
5	Житомирська	1	100,2	686,1
6	Закарпатська	0	3,0	34,3
7	Запорізька	586,4	560,7	914,2
8	Івано-Франківська	0	31,7	222,9
9	Київська	103,2	160,9	1 123,0
10	Кіровоградська	825,9	555,8	1 049,9
11	Луганська	99,1	355,1	412,4
12	Львівська	0	35,0	534,2
13	Миколаївська	724,9	514,7	827,9
14	Одеська	1 014,5	437,2	1 462,5
15	Полтавська	268	310,7	1 281,9
16	Рівненська	0	23,6	362,5
17	Сумська	14,7	196,3	1 177,2
18	Тернопільська	7,5	79,3	946,7
19	Харківська	349,8	471,7	1 351,5
20	Херсонська	201,7	347,0	541,7
21	Хмельницька	3,6	146,0	1 172,8
22	Черкаська	75,1	203,7	1 061,2
23	Чернівецька	64,5	17,2	101,5
24	Чернігівська	13,6	191,3	1 428,1

Джерело: побудовано автором за даними [1].

Коефіцієнти регресії

	Коэффициенты	Стандартная ошибка	t-статистика
Y-пересечение	-112,0932694	88,13497512	-1,271836399
Переменная X 1	1,059857527	0,235186407	4,506457411
Переменная X 2	0,080798458	0,102183739	0,790717379

Джерело: розраховано автором за даними [1].

$$a_0 = -112,0932694 \text{ тис. т};$$

$$a_1 = 1,059857527 \text{ тис. га};$$

$$a_2 = 0,080798458 \text{ тис. ц.}$$

Звідси, при збільшенні посівних площ соняшнику на 1 тис. га, виробництво олії збільшується на 1,06 тис. т. В цей же час, при збільшенні внесення мінеральних добрив на 1 тис. ц, виробництво олії збільшується на 0,08 тис. т.

Коефіцієнти кореляції

	Y	X1	X2
Y	1		
X1	0,764019081	1	
X2	0,452591195	0,465280728	1

Коефіцієнт $r_{yx1} = 0,764019081$ (прямий зв'язок) відображає вплив посівних площ на виробництво олії.

Обчислення узагальнюючих показників

Y		X₁	X₂
Среднее	218,4916667	247,6291667	843,25
Стандартная ошибка	60,51103831	40,32818964	92,81949
Медиана	87,1	200	930,45
Мода	0	#Н/Д	412,4
Стандартное отклонение	296,4423354	197,5669737	454,7208
Дисперсия выборки	87878,05819	39032,70911	206771
Экссесс	1,31031226	-1,126096337	-1,03697

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

Продовження таблиці 4

Асимметричность	1,4903876	0,410773103	-0,15036
Интервал	1014,5	605,6	1592,5
Минимум	0	3	34,3
Максимум	1014,5	608,6	1626,8
Сумма	5243,8	5943,1	20238
Счет	24	24	24
Уровень надежности (95,0 %)	125,1766199	83,42521641	192,0117

Джерело: розраховано автором за даними [1].

Коефіцієнт $r_{yx_2} = 0,452591195$ (прямий зв'язок) відображає вплив внесення мінеральних добрив на виробництво олії.

Коефіцієнт $r_{x_1x_2} = 0,465280728$ характеризує тісноту зв'язку між факторними ознаками X_1 та X_2 .

$$\sigma(Y) = 296,4423354; \sigma(X_1) = 197,5669737; \sigma(X_2) = 454,7208.$$

Таблиця 5

Регресійна статистика

Множественный R	0,771855293
R-квадрат	0,595760594
Нормированный R-квадрат	0,557261603
Стандартная ошибка	197,2485503
Наблюдения	24

Джерело: розраховано автором за даними [1].

Коефіцієнт детермінації (R^2) відображає, що варіація результативної ознаки Y на 59,6% обумовлена впливом двох факторів X_1 і X_2 . Решта варіації – 40,4% - це вплив випадкових, не врахованих факторів.

Коефіцієнти кореляції в поєднанні з іншими характеристиками дають можливість обчислити часткові коефіцієнти детермінації. Частковий коефіцієнт детермінації по фактору X_1 дорівнює:

$$d_{yx_1} = 1,059857527 * 0,764019081 * 197,5669737 / 296,4423354 = 53,9 \%;$$

Коефіцієнт детермінації d_{yx1} відображає, що 53,9% варіації результативної ознаки обумовлена впливом фактора X_1 , при умові, що X_2 елімінований.

Частковий коефіцієнт детермінації по фактору X_2 дорівнює:

$$d_{yx2} = 0,080798458 * 0,452591195 * 454,7208 / 296,4423354 = 5,6 \%$$

Коефіцієнт детермінації d_{yx2} відображає, що 5,6% варіації результативної ознаки обумовлена впливом фактора X_2 , при умові, що X_1 елімінований.

Сума частинних коефіцієнтів детермінації дорівнює множинному коефіцієнту детермінації: $53,9 + 5,6 = 59,5\%$.

Отже, проведення статистичного аналізу дозволило визначити наявність зв'язку між факторними та результативною ознаками. Варіація виробництва олії на 53,9% обумовлена впливом фактора посівних площ соняшнику і на 5,6% обумовлена впливом фактора внесення мінеральних добрив.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Задорожня Тетяна,

к.пед.н., доцент

Параниця Надія,

к.е.н., доцент кафедри

управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики

УДФСУ, м. Ірпінь

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНТЕГРАЛЬНОЇ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах сучасної економіки виживання, конкурентоспроможність господарюючого суб'єкта, його економічний потенціал багато в чому залежать від ефективності інноваційної діяльності, тому важливо враховувати вплив даного чинника при проведенні прогностичного аналізу впливу компонентів економічного потенціалу на очікувані результати господарської діяльності. Адже стабільність його діяльності в довготерміновій перспективі є однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства. Для її досягнення керівництву підприємства слід приділяти велику увагу стратегічному плануванню, в основі якого є комплексний аналіз економічного потенціалу.

Потенціал економічний це сукупність виробничих потужностей і їх можливостей, природних багатств матеріальних резервів, трудових ресурсів, що можуть бути використані для забезпечення всіх матеріальних потреб держави, а також задоволення особистих потреб населення [1, с. 424].

Для інтегральної оцінки економічного потенціалу запропонована модель, в основі якої є індекси, сформовані з показників, агрегованих відповідним чином. При цьому кожен показник вбудований в модель не в чистому вигляді, а у формі відношення до критерію [2]. Індекси за допомогою агрегування з'єднуються в аналітичні оцінки компонентів потенціалу, а зазначені оцінки формують найвищий елемент ієрархічної системи – економічний потенціал (рис. 1).

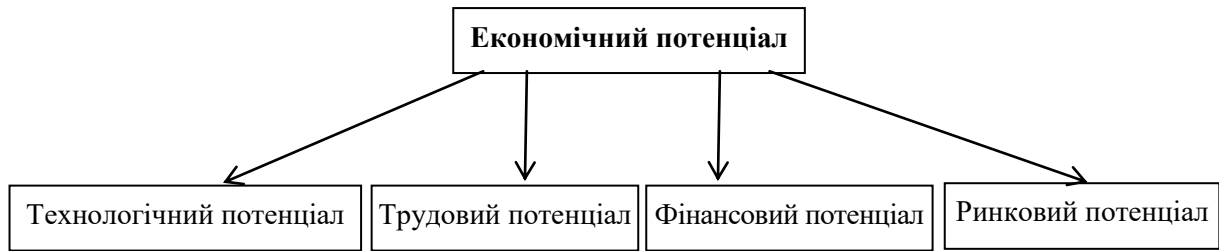

Рис. 1. Модель економічного потенціалу

Економічний потенціал розраховуємо за формулою 1 [2]:

$$P = (\alpha_1 P_T + \alpha_2 P_L + \alpha_3 P_M + \alpha_4 P_F) \quad (1)$$

де $\alpha_1.. \alpha_4$ – вагові коефіцієнти,

P_T – технологічний потенціал,

P_L – трудовий потенціал,

P_F – фінансовий потенціал,

P_M – ринковий потенціал.

Технологічний потенціал розраховуємо за формулою 2 [2]:

$$P_T = (\beta_1 I_{Eq} + \beta_2 I_{Pr} + \beta_3 I_{inf} + \beta_4 I_{innov}) \quad (2)$$

де $\beta_1.. \beta_4$ – вагові коефіцієнти,

I_{Eq} – індекс рівня розвитку виробничого устаткування;

I_{Pr} – індекс розвитку виробничих процесів;

I_{inf} – індекс розвитку інфраструктури;

I_{innov} – індекс розвитку інноваційних умов кожного компонента.

Трудовий потенціал розраховуємо за формулою 3 [2]:

$$P_L = (\gamma_1 I_s + \gamma_2 I_{ef} + \gamma_3 I_c + \gamma_4 I_o + \gamma_5 I_{innov}) \quad (3)$$

де $\gamma_1.. \gamma_5$ – вагові коефіцієнти,

I_s – індекс якості структури персоналу організації;

I_{ef} – індекс ефективності використання праці;

I_c – індекс конкурентоспроможності підприємства на ринку праці;

I_o – індекс забезпеченості трудовими ресурсами та руху кадрів;

I_{innov} – індекс розвитку інноваційних умов кожного компонента.

Фінансовий потенціал розраховуємо за формулою 4 [2]:

$$P_F = (\omega_1 I_{liq} + \omega_2 I_{effie} + \omega_3 I_{ust} + \omega_4 I_{inv} + \omega_5 I_{innov}) \quad (4)$$

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

де $\omega_1.. \omega_5$ – вагові коефіцієнти;

I_{liq} – індекс ліквідності;

I_{effie} – індекс ефективності використання фінансових ресурсів;

I_{ust} – індекс фінансової стійкості і платоспроможності;

I_{inv} – індекс інвестиційної привабливості;

I_{innov} – індекс розвитку інноваційних умов кожного компонента.

Ринковий потенціал розраховуємо за формулою 5 [2]:

$$P_M = (\lambda_1 I_{gm} + \lambda_2 I_{mark} + \lambda_3 I_{contract} + \lambda I_{innov}) \quad (5)$$

де $\lambda_1.. \lambda_5$ – вагові коефіцієнти;

I_{gm} – потенціалу і кон'юнктури ринків;

I_{mark} – індекс ефективності маркетингової діяльності підприємства;

$I_{contract}$ – індекс якості договірної роботи;

I_{inv} – індекс якості портфеля замовлень;

I_{innov} – індекс розвитку інноваційних умов кожного компонента.

Слід зазначити, що моделі управління оборотним капіталом підприємств розрізняються за мірою участі в них боргового фінансування. Отже, кредиту належить важлива роль в управлінні розвитком підприємства. Крім того, фінансово-кредитні відносини підприємства при залученні позики надають можливість використати ефект «податкового щита» [3], за рахунок якого досягається зниження оподаткування доходів шляхом віднесення витрат на залучення позикових засобів для витрат підприємства.

З метою досягнення повноцінного уявлення про економічний потенціал необхідно сформулювати комплексний підхід до оцінки економічного потенціалу підприємства, крім цього підхід повинен враховувати галузеві особливості підприємства. Результат такого роду аналізу дає можливість сформулювати повне уявлення про стан підприємства, його можливості, ефективності використання економічного потенціалу. Підприємство повинно розглядатися як складна система, що знаходиться під впливом безлічі факторів, що постійно змінюються і розвиваються.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Генеза ринкової економіки: навчальний словник-довідник для студентів вищих закладів усіх рівнів акредитації / Уклад. В. С. Іфтемчук, та ін.; За наук. ред. Г. І. Башнянина, В. С. Іфтемчука. – Львів: Магнолія плюс, 2004. – 682 с.

2. Смерічевський С. Ф. Зв'язано-диверсифіковані системи підприємств: генезис, моделювання та стратегічний аналіз : [монографія] / Сергій Францевич Смерічевський. – Донецьк: ВІК, ДонДУУ, 2008. – 375 с.

3. Князева О. А. Впровадження контролінгу в діяльність великих підприємств задля підвищення їх конкурентоспроможності / О. А. Князева, С. С. Новицька // Бізнес Інформ. – 2014. – № 4. – С. 432–436.

4. Вагонова О.Г. Економічне обґрунтування стратегії подальшого поведіння з відходами уранового виробництва / О. Г. Вагонова, Д. В. Аржевічев, О. М. Черкащенко // Науковий вісник НГУ, 2018, № 1 – С. 147–153.

Замота Ірина,

студентка 5 курсу

ННІ обліку, аналізу та аудиту

УДФСУ, м. Ірпінь

Науковий керівник:

Лаговський В. В.,

к.е.н., доцент кафедри

СТАТИСТИЧНА ОБРОБКА ДАНИХ ОБСЯГУ ЕКСПОРТУ НА ПРИКЛАДІ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сучасні зовнішньоекономічні трансформації характеризуються поглибленням процесу інтеграції України в європейське співтовариство. Це потребує швидкого подолання відставання розвитку країни в економічній, правовій та соціальній сферах. На початку 2014 року наша держава офіційно змінила напрям зовнішньої політики та економіки, що призвело як до лібералізації та поліпшення умов торгівлі із країнами ЄС, так і до виникнення напруги із Російською Федерацією. Збройний конфлікт на сході України, анексія Криму, зміна політичної еліти при владі спричинили значні перетворення у зовнішньоекономічній діяльності України, зокрема, кардинальні зміни у географічній та товарній структурах експортних операцій. Питання розвитку зовнішньоекономічної діяльності за показником експорту України з урахуванням різних факторів впливу, проблеми розширення зовнішніх взаємозв'язків економіки нашої країни у світовому економічному середовищі у контексті зміни національних пріоритетів досліджують провідні українські вчені: М. І. Дідківський, В. В. Козик, Д. Г. Лук'яненко, А. А. Мазаракі, Ю. В. Макогон, Т. М. Мельник та інші. Попри вагомі наукові дослідження та напрацювання, наразі доцільно конкретизувати вплив сучасних трансформацій у розвитку міжнародних відносин нашої країни на потенціал і характер здійснення зовнішньоекономічних операцій. Одним із

Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці

методів такого дослідження є статистичний аналіз. Проте достовірність і якість отриманих результатів такого дослідження залежить від надійності і якості статистичних даних на основі яких він проводиться.

Для того, щоб представити дані у належному вигляді та упорядкувати інформацію, необхідно здійснити попередню обробку даних. Оскільки, у зв'язку з подіями, що відбуваються в нашій державі з 2013 року деякий масив даних по регіонах України відсутній або спотворений за рахунок такого впливу. Одним з таких регіонів є Луганська область. У зв'язку з цим постає питання вибору методик заповнення пропусків даних та корекції недостовірних.

Сукупність таких спеціальних методів наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Методи заповнення пропусків статистичних даних

№ з/п	Назва методу	Характеристика	Застосування методу в програмі MS Excel
1.	Обновлюваної середньої	При згладжуванні цим методом у кожній точці на часовій осі вимірне значення замінюється на середнє, розраховане на даний момент часу	Необхідно порахувати за допомогою функції «СРЗНАЧ» на даний момент часу
2.	Ковзної середньої	Послідовне усереднення на деякому інтервалі значень вимірюваної величини x	За допомогою надбудови «Анализ данных» – «Скользящее среднее»
3.	Експоненційного згладжування	Спосіб згладжування часових рядів, обчислювальна процедура якого включає обробку всіх попередніх спостережень, при цьому враховується старіння інформації по мірі віддалення від прогнозного періоду	Побудувати графік і обрати функцію «Экпонициальная», а також зробити прогноз (важливо на графіку враховувати коефіцієнт детермінації для аналізу якості моделі)
4.	Метод прогнозування пропусків даних	Спосіб прогнозування пропусків даних за допомогою введення фіктивних змінних	Побудувати таблицю з фіктивними змінними і здійснити регресійний аналіз і шляхом підставлення коефіцієнтів моделі в рівняння регресії

Джерело складено автором за даними [2].

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

Результати застосування цих методів на прикладі Луганської області наведено в табл. 2. Під час розрахунку регресійним методом було використано модель:

$$Y = 675,95699 + 516,50154 x_1 + (-225,1583) x_2 + (-242,2582) x_1 \times x_2 \quad (1)$$

де Y – Обсяг експорту (імпорту), млн. дол. США,

x_1 – період часу,

x_2 – фіктивна змінна (бінарне значення).

Таблиця 2

Методика розрахунку заповнення пропусків даних обсягу експорту, млн. дол. США для Луганській області

Метод	Роки			
	2014	2015	2016	2017
Метод обновлювальної середньої	3291,95413	3448,80864	3633,70103	3778,168
Метод ковзної середньої	3213,1215	1901,475667	865,3795333	309,1343333
Експоненційного згладжування	4728,080605	4924,812111	5115,315621	5300,185092
Метод прогнозу	4015,9618	4290,2051	4564,4484	4838,6917
Дані на сайті Держкомстату	1902,6403	257,7718	435,7265	233,9047

Джерело розраховано автором: за даними [1].

Отже, з економічної точки зору, після проведених розрахунків, можна сказати, що найдієвішим методом заповнення пропусків даних по Луганській області є метод прогнозу, оскільки обсяг експорту значно зменшився у порівнянні з іншими роками. Дані за цим регіоном не були пропущені на сайті Держкомстату, а отже, існує імовірність того, що вони «спотворені» подіями, що відбувалися в кінці 2013 року. Це підтверджується різким стрибком даних вниз. А отже, для даної області найбільш підходить метод прогнозу та метод експоненційного згладжування з певним відхиленням для того, щоб зберігалася відповідна тенденція.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Бизнес-аналитика: от данных к знаниям (+CD): Учебное пособие. 2-е изд., испр. – СПб.: Питер, 2013. – 704 с.

Каменчук Марія,

студент 5 курсу

ННІ обліку, аналізу та аудиту

УДФСУ, м. Ірпінь

Науковий керівник:

Паянок Т. М.,

к.е.н., доцент

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» ЗА 2001–2017 РОКИ

Банківська система є одним з найважливіших елементів інфраструктури економіки України. Вона значно впливає на забезпечення взаємозв'язку між виробниками продукції (продавцями) та її споживачами (покупцями). Успішний розвиток і надійність банківської системи в умовах ринкової економіки багато у чому залежить від результатів статистичного аналізу в банках, що дозволяє виявляти їхні слабкі та сильні сторони, визначати конкретні шляхи розв'язання проблем.

Головною проблемою, останніх 5 років є різке зменшення загальних доходів банків, що призводить до їх банкрутства та подальшої ліквідації. З 2014 року згідно з рішенням НБУ було закрито 81 банк та ще 7 банків чекають на рішення про ліквідацію [1]. Дана тенденція закриття банків призводить до втрати вкладниками їх заощаджень та необхідність держави відшкодувати понесені збитки, що у свою чергу веде за собою економічний дисбаланс та розповсюджує панічні настрої серед населення. Саме в умовах підвищення внутрішніх вимог до ефективності діяльності банківської системи України суттєво зростає актуальність аналізу фінансових результатів.

ПАТ КБ «Приватбанк» – найбільший банк України. Займає лідируючі позиції за всіма фінансовими показниками в галузі. Складає майже четверту частину всієї банківської системи країни, будучи найбільшою, системною, ощадно спеціалізованою структурою, що обслуговує третину вкладів населення країни.

**Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі
в оподаткуванні, бізнесі, економіці**

Фінансові результати діяльності банку виражаються розміром його кредитного портфеля, активів, власного та статутного капіталу, а також сумою чистого прибутку та наявних зобов'язань (табл. 1).

Таблиця 1
Фінансові результати ПАТ КБ «Приватбанк» за 2001–2017 рр.

Рік	Фінансовий результат, млн грн	Активи, млн грн	Зобов'язання, млн грн	Депозити юр. і фіз. осіб
2001	33,48	7221,36	6912,33	2409,57
2002	35,07	10259,71	9837,99	4336,65
2003	49,19	17724,43	17092,38	6017,72
2004	289,8	14671,25	13308,96	10317,32
2005	437,07	21719,16	19606,09	13627,08
2006	382,52	30652,74	27493,53	20220,28
2007	1052,51	51149,69	46242,43	36249,36
2008	990,5	78410,04	70515,63	55244,57
2009	842,96	81813,22	71753,93	52858,58
2010	1239,78	109752,52	98001,05	77139,56
2011	1216,43	142236,7	125700,1	92043,44
2012	1410,42	169570,39	151391,27	106275,74
2013	1832,07	211425,77	191189	129863,54
2014	652,63	201471,24	180045,37	144343,78
2015	239,82	251551,13	225827,12	169502,57
2016	628,51	269032,37	240100,58	191603,55
2017	1734,99	245882,11	218345,19	564738,72

Джерело: побудовано автором на основі джерела [2].

Для проведення статистичного аналізу фінансових результатів банку сформуємо таблицю в якій відобразимо основні статистичні показники по фінансовим результатам ПАТ КБ «Приватбанк» (табл. 2). В середньому ПАТ КБ «Приватбанк» за сімнадцять років отримувал 768,69 млн грн фінансового результату, 112620,22 млн грн активів та 100786,05 млн. грн зобов'язань при загальній сумі депозитів 98634 млн. грн. Стандартне відхилення, що показує розсіювання значень відносно її математичного сподівання по фінансових результатах складає 582,64, по активах – 9499,27, по зобов'язаннях – 84574,8, по депозитах – 134703,4.

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

Аналізуючи статистичні оцінки необхідно відмітити, що фінансові результати, активи і зобов'язання мають відносно нормальний розподіл, а саме співвідношення асиметрії до її стандартної похибки і ексцесу відповідно вказує на не порушення умов нормальності (< 2), при цьому присутня середня правостороння асиметрія $As < 0,5$, плоско вершинний розподіл (< 3).

Таблиця 2

Описова статистика показників ПАТ КБ «ПриватБанк» за 2001–2017 рр.

Показники	Фінансовий результат, млн грн	Активи, млн грн	Зобов'язання, млн грн	Депозити юридичних і фізичних осіб
Середнє	768,69	112620,22	100786,05	98634,82
Мода	33,48	7221,36	6912,33	2409,57
Медіана	652,63	81813,22	7153,93	55244,57
Асиметрія	0,39	0,42	0,43	2,83
Ст. похибка асиметрії	0,55	0,55	0,55	0,55
Асиметрія/ Ст. похибка асиметрії	0,71	0,76	0,78	5,15
Ексцес	-0,94	1,43	-1,43	9,54
Ст. похибка ексцесу	1,06	1,06	1,06	1,06
Ексцес/ Ст. похибка ексцесу	-0,89	1,35	-1,35	9
Стандартне відхилення	582,64	94992,27	84758,8	134703,68
Розподіл	$x_{cp} > M_e > M_o$	$x_{cp} > M_e > M_o$	$x_{cp} > M_e > M_o$	$x_{cp} > M_e > M_o$
Прогноз на 2018 рік				
Похибка (E)	299,59	48843,95	43582,02	69263,11
Нижня / верхня межа до середнього	469,10/ 1068,28	63776,27/ 161464,17	57204,03/ 144368,07	29371,71/ 167897,93
Трендовий аналіз / коефіцієнт апроксимації	1658,92	276886,78	247120,26	428566,8
	$R^2 = 0,72$	$R^2 = 0,94$	$R^2 = 0,94$	$R^2 = 0,76$

Джерело: побудовано автором на основі джерела [2, 3].

Значно гірші показники розподілу по депозитам юридичних і фізичних осіб. Присутня сильна правостороння асиметрія, гостро вершинний розподіл, повністю відсутній нормальний розподіл. Зробимо прогноз двома способами перший відносно середнього значення, другий аналіз часового ряду за допомогою рівняння тренду.

Прогнозне значення середнього визначаємо за допомогою довірчих інтервалів: t -статистика Стьюдента для ймовірності 95 % та $17-1=16$ ступенів свободи дорівнює 2,12:

$$E = t \frac{S}{\sqrt{n}} = 2,12 \frac{582,64}{\sqrt{17}} = 299,59$$

$$\bar{x} - E < \mu < \bar{x} + E$$

$$469,10 < \mu < 1068,28$$

Фінансовий результат у 2018 році буде становити 1,66 млрд. грн., прогноз здійснено за допомогою степеневої функції. Активи комерційних банків у 2018 році складатимуть 276,89 млрд. грн., а зобов'язання 247,12 млрд. грн. По другому і третьому показникам здійснено прогноз за допомогою лінійного тренду, а прогноз за депозитами юридичних осіб і фізичних осіб – за допомогою поліноміальної функції показав розмір у 428,57 млрд грн.

В ході дослідження ринку банківських послуг, проведеного компанією GFK-USM, 37,8 % опитаних жителів України назвали ПриватБанк найбільш привабливим для себе українським банком. Він має найбільш високий рівень впізнавальності серед населення і найвищий показник привабливості: більше 48% опитаних, які знають бренд ПриватБанку, вважають його послуги і якість обслуговування найбільш привабливими. ПриватБанк також є лідером серед українських комерційних банків за кількістю клієнтів: його послугами користується понад 24 % населення України [4].

Аналізуючи динаміку фінансових результатів отриманих Приват банком за даний період однозначно видно тенденцію до нарощування його фінансових можливостей за виключенням декількох кризових років.

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

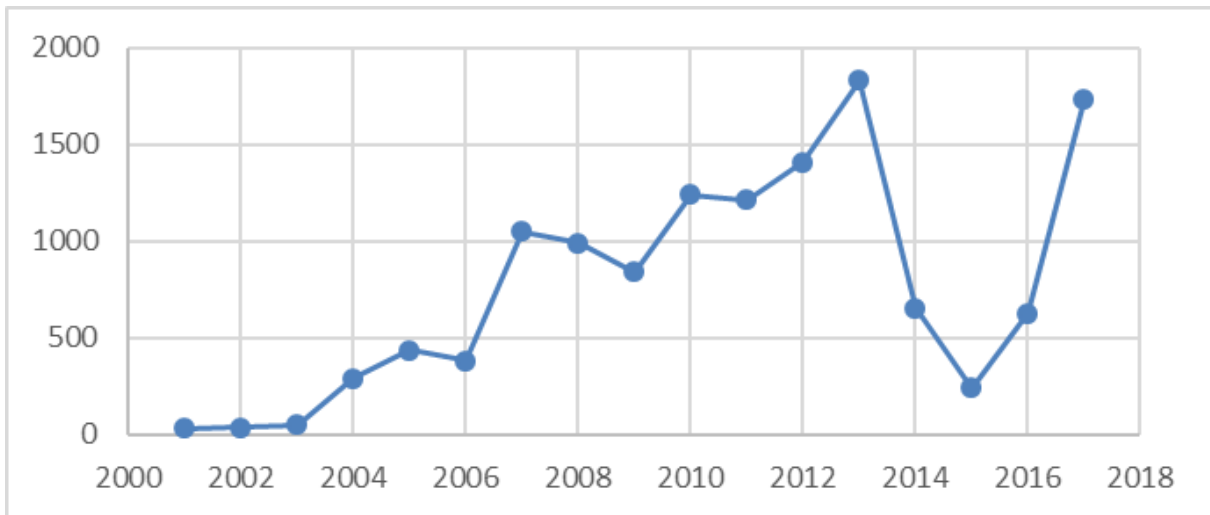

Рис. 1. Динаміка фінансового результату ПАТ КБ «ПриватБанк» за 2001–2017 роки

Джерело: побудовано автором на основі джерела [2].

Отже, згідно з графіком динаміки фінансових результатів банку ми бачимо, що найменший результат банк мав у 2001–2003 роках (від 33 до 50 млн грн). Це явище було зумовлено нещодавнім створенням банку, низькою довірою населення до даного банку як нового на ринку, а також загальними економічними процесами що відбувалися у пострадянській Україні. Також одним із кризових років, коли Приватбанк мав малий фінансовий результат, а саме 239,8 млн. грн. став 2015 рік. Це був рік з нестабільною політичною та економічною ситуацією в країні та процесом націоналізації самого банку.

Для усвідомлення причин таких змін у розмірах отриманих фінансових результатах банку варто дослідити основні його складові.

Отже, найменшу суму активів, зобов'язань та суми депозитів було у 2001 році 7221,36, 6912,33, 2409,57 млн грн відповідно. Найбільшу суму активів банк мав у 2016 році – 269032 млн грн. Найбільшу суму зобов'язань 240100 млн грн також у 2016. Максимальну суму депозитів у 2017 році.

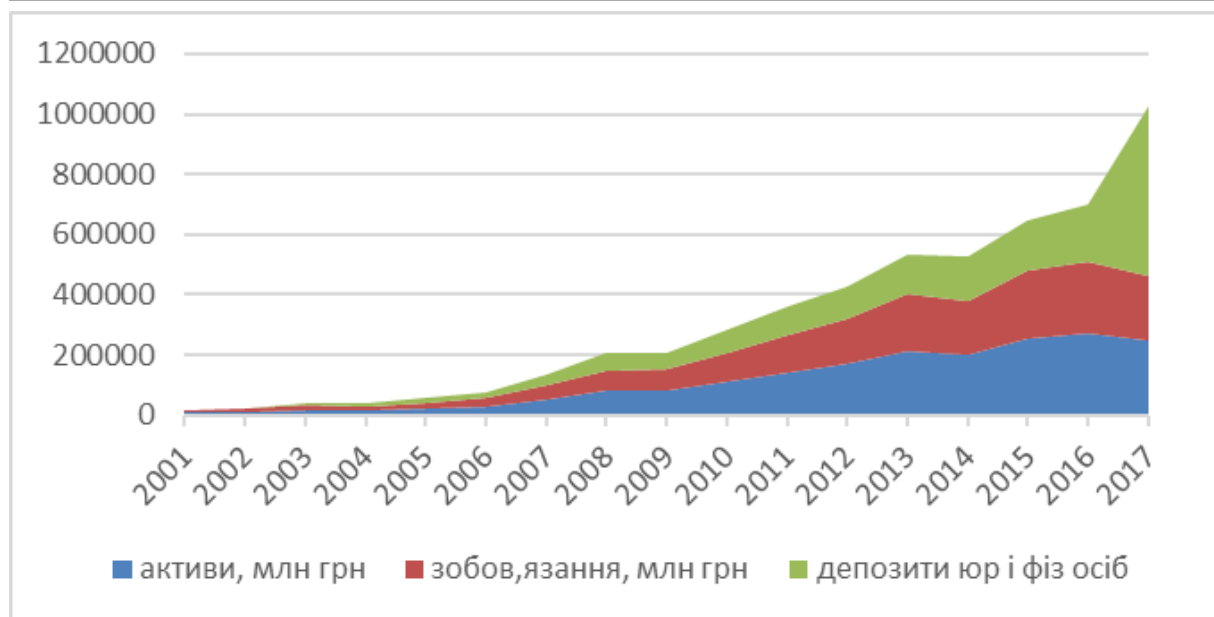

Рис. 2. Динаміка складових фінансового результату ПАТ КБ «ПриватБанк» за 2001–2017 роки

Джерело: побудовано автором на основі джерела [2].

Висновок: аналізуючи часовий за тривалий період часу необхідно враховувати зміну вартості грошей у часі, а саме інфляційні процеси в країні. Депозити юридичних і фізичних осіб на пряму залежать від даних змін. В подальшому необхідно крім номінальних показників дослідити реальні в цінах базового року. Даний захід зменшить коливання, що відбулися за рахунок збільшення курсу долара, покращить розподіл відносно середнього, тоді результати прогнозу будуть більш достовірнішими.

Загалом фінансове становище банку є стабільним. Поступово збільшується його надійність та фінансова стійкість. До речі, не може не втішати і той факт, що останнім часом до банку проявляють значний інтерес потенційні інвестори, зокрема міцні західні банківські структури, що хотіли б придбати акції ПриватБанку. Такий інтерес є яскравим доказом стабільного фінансового стану банку. Адже, жодному інвестору навіть на думку не спаде вкладати кошти у структуру або бізнес, які мають проблеми та недостатній рівень надійності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення про виведення неплатоспроможного банку з ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1581>.
2. Офіційний сайт ПАТ КБ «Приватбанк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://privatbank.ua>.
3. Паянок Т.М. Методичні вказівки до проведення практичних занять з використанням комп'ютерних технологій з курсу “Методи економічних та статистичних досліджень”// Т. М. Паянок. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2014. – 61 с.
4. Дослідження ринку банківських послуг у 2017 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.gfk.com/uk-ua/rishennja/news/financial-research-banks-ukraine-2017/>

Костіна Олександра,
*студентка 2 курсу
ННІ економіки, оподаткування
та митної справи УДФСУ,
м. Ірпінь*

Науковий керівник:
Лаговський В. В.,
к.е.н., доцент кафедри

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ТА ПРОГНОЗ НАРОДЖУВАНOSTІ В УКРАЇНІ

Актуальність демографічної проблеми для України полягає в тому, що триває скорочення населення і, зокрема, в основному працездатного віку. Темпи його скорочення збільшуються з кожним роком. В ООН підраховали, що з 1990 по 2013 рік країна втратила 12 % населення. Останній раз приріст населення спостерігався в 1993 році. Тоді кількість громадян України склала 51,9 мільйона. Після цього почалося скорочення чисельності населення. Станом на 1.05.15 року, з урахуванням втрати Криму Державний комітет статистики України оцінив кількість населення в 42,8 мільйона осіб. В ООН спрогнозували, що до 2050 року в Україні може залишитися 34 мільйони громадян.

Особливість демографічної ситуації в Україні – це зниження чисельності населення, насамперед, через низьку народжуваність. Серед основних причин демографічної кризи в Україні названо [1]:

- низька заробітна плата у більшості працівників, якої недостатньо для відтворення робочої сили, створення нової робочої сили;
- низький рівень пенсійного забезпечення;
- інфляція, яка веде до зниження й так невисоких реальних доходів населення;
- постійно зростаючі тарифи за житлово-комунальні послуги;

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

- незадовільні житлові умови молодих людей або відсутність окремого житла;
- високий рівень безробіття в сучасній Україні;
- погіршення здоров'я населення;
- зниження рівня медичного обслуговування.

Серед основних факторів, що впливають на динаміку народжуваності в Україні, і якому приділяється не достатня увага в наукових дослідженнях, це динаміка кількості жінок дітородного віку. Аналіз статистичних даних [2] показує значне скорочення частки жінок молодшого віку (15-27 років) як у відносному так і в абсолютному вимірах (рис. 1, рис. 2).

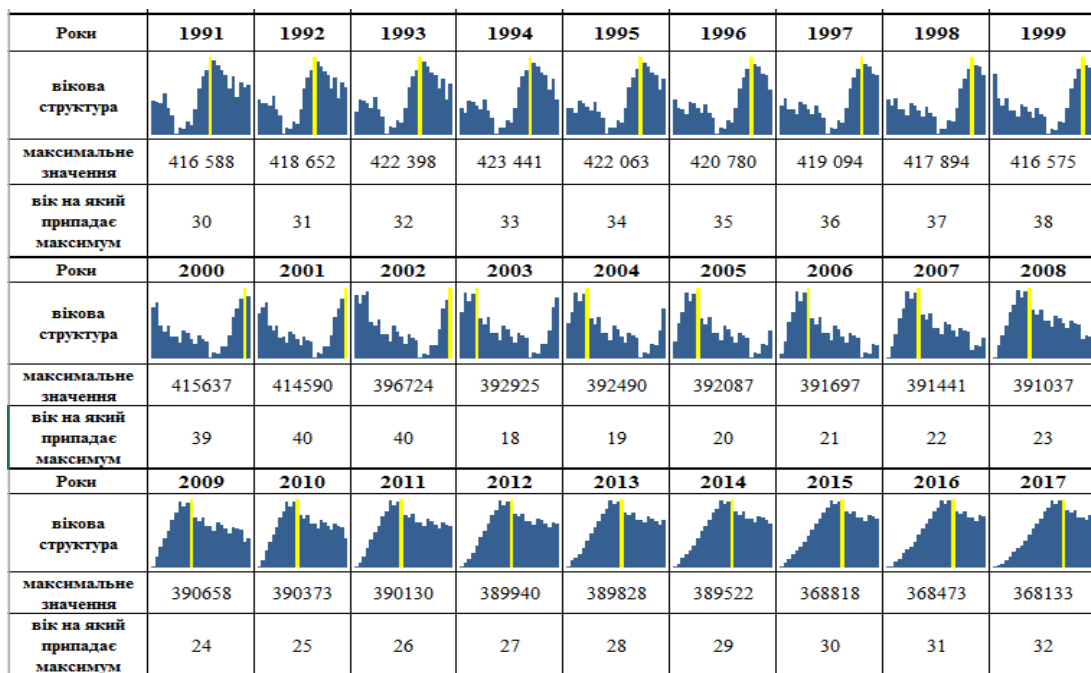

Рис. 1. Динаміка вікової структури кількості жінок дітородного віку

Джерело: побудовано автором на основі джерела [2].

Аналіз динаміки кількості жінок за віком (1991–2017 рр.) показує тенденцію до значного скорочення в найближчі роки загальної кількості жінок дітородного віку, що, не зважаючи навіть на можливе покращення економічної і соціальної ситуації в Україні, призведе до подальшого зменшення народжуваності (рис. 2).

Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці

динаміка кількості жінок відповідного віку	вік	динаміка кількості жінок відповідного віку	вік
	15		28
	16		29
	17		30
	18		31
	19		32
	20		33
	21		34
	22		35
	23		36
	24		37
	25		38
	26		39
	27		40

Рис. 2. Динаміка кількості жінок за віком

Джерело: побудовано автором на основі джерела [2].

Для складання прогнозу нами запропонована економетрична модель залежності кількості народжених від кількості жінок відповідного віку. Кореляційний аналіз показав про суттєву залежність між кількістю народжених і кількістю жінок у віці від 20 до 33 роки. Проте така кількість змінних призведе до появи в моделі мультиколінеарності і низької якості моделі. Тому за допомогою кластерного аналізу нами було виявлено чотири вікові групи (рис. 3). Кожній із цих груп відповідатиме незалежна змінна, яка відображає загальну кількість жінок відповідної вікової групи.

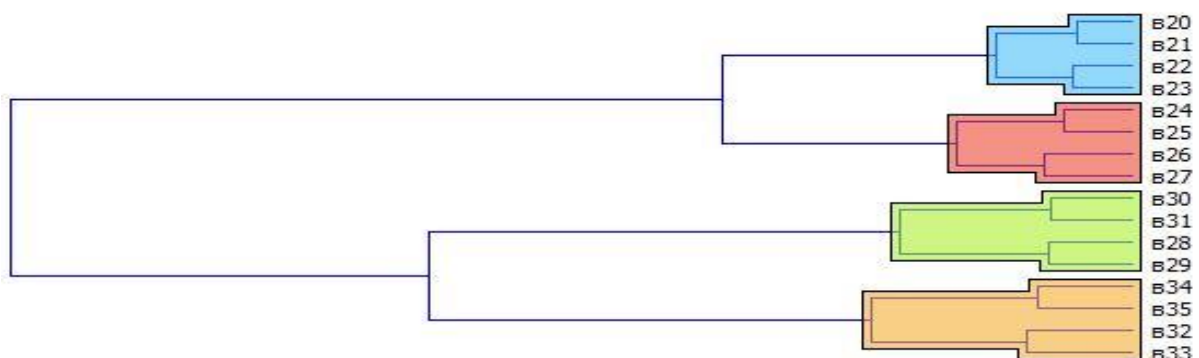

Рис. 3. Динаміка кількості жінок за віком

Джерело: побудовано автором на основі джерела [2].

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

Побудована модель має вигляд:

$$y = -1755602 + (0.2843 - 0.8197 \cdot F) \cdot pc1 + (0.5276 - 0.2885 \cdot F) \cdot pc2 + (0.5685 + 0.9536 \cdot F) \cdot pc3 + (0.2128 - 0.0605 \cdot F) \cdot pc4 \quad (1)$$

де y – кількість народжених, $pc1$ – кількість жінок в першому кластері, $pc2$ – кількість жінок в другому кластері, $pc3$ – кількість жінок в третьому кластері, $pc4$ – кількість жінок в четвертому кластері, F – фіктивна змінна, яка вказує на наявність кризи.

Проте, не зважаючи на високі статистичні показники якості моделі, ми вважаємо дану модель не коректною змістовно оскільки від’ємне значення вільного члена призводить до від’ємного значення народжуваності при нульових значеннях змінних. Тому пропонується модель з нульовим вільним членом:

$$y = (-0.1455 - 0.9541 \cdot F) \cdot pc1 + (0.0008 + 1.3369 \cdot F) \cdot pc2 + (0.4383 - 0.5157 \cdot F) \cdot pc3 + (0.0481 - 0.0952 \cdot F) \cdot pc4 \quad (2)$$

Прогноз народжуваності до 2022 року та його динаміка показані в таблиці 1 та на рисунку 4.

Таблиця 1

Прогноз народжуваності в Україні

Рік	2018	2019	2020	2021	2022
Прогноз 1	314091,2	224803,7	142476	46998,09	-53469,9
Прогноз 2	333251,6	297789,9	276683,8	261139,7	235171,1

Джерело: побудовано автором на основі моделей 1 і 2.

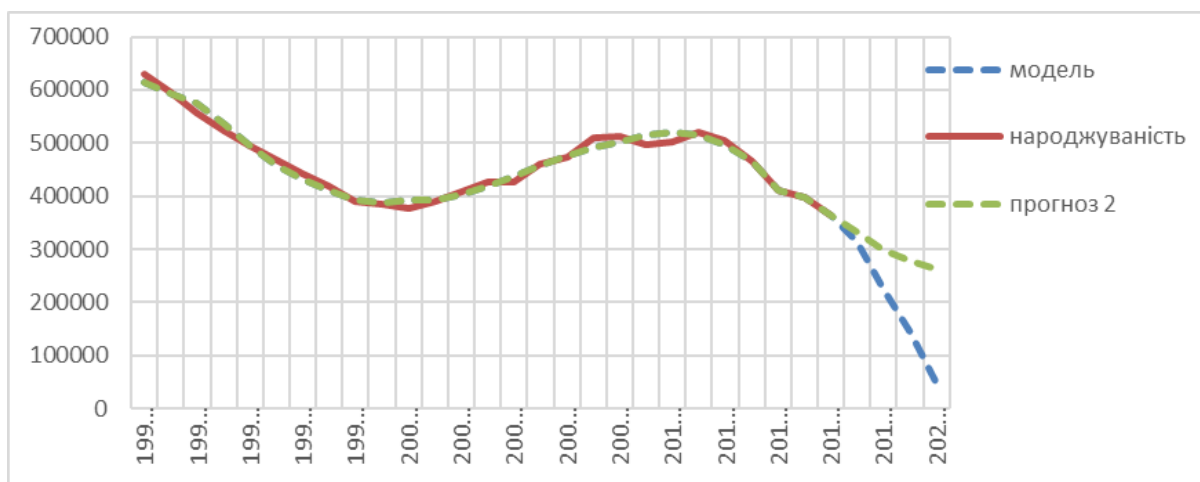

Рис. 4. Динаміка кількості жінок за віком

Джерело: побудовано автором на основі джерела[2]

Таким чином в найближчі роки буде спостерігатись значне скорочення народжуваності в Україні і посилення демографічної кризи. Це явище буде підсилюватись значним виїздом українців за кордон, що в запропонованих моделях не було враховано.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кравченко В. П., Кравченко Н. В. Сучасна демографічна ситуація в Україні та перспективи її розвитку / В. П. Кравченко., Н. В. Кравченко // Вісник соціально-економічних досліджень, випуск 3 (58), 2015. – С. 236–240.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Омельчук Юлія,
Гладченко Анастасія,
студентки 2 курсу
ННІ фінансів, банківської справи
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Задорожня Т. М.,
к.пед.н., доцент

РЕГРЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ КОМБІНАТУ

Сучасний етап розвитку ринкової економіки в Україні потребує використання науково-обґрунтованих управлінських рішень, які підвищують ефективність та конкурентоспроможність промислових підприємств. Оцінити вплив різноманітних чинників на кінцевий результат можна за допомогою економіко-статистичних методів. Їх застосування дає можливість провести аналіз досліджуваних статистичних показників. Під час аналізу необхідно визначити тісноту цього зв'язку (регресійний аналіз), тобто кількісно виміряти й оцінити механізм взаємодії факторних ознак. Параметри аналізу використовується для цілеспрямованого регулювання рівнів результативних ознак. Проблемі підвищення точності прогнозів за даними регресійного аналізу присвячена велика кількість наукових праць. Методи прогнозування соціально-економічних процесів та приклади практичного застосування математичних моделей для розв'язання економічних задач представлені Хемді А. Таха в праці [1].

Завданням даного дослідження є дослідити взаємозв'язки між основними статтями балансу за допомогою сукупності річних звітів про фінансові результати Публічного акціонерного товариства «Інгулецький гірничо-збагачувальний комбінат» за 2011–2017 роки, провести аналіз його діяльності, побудувати матрицю парних коефіцієнтів кореляції та загальну регресійну модель. Одним з методів, що дає можливість визначити вплив існуючих факторів на деякий випадковий результат та ступінь цього

Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці

впливу, є регресійний аналіз. Метод дозволяє визначити як наявність так і ступінь зв'язку між двома випадковими величинами або величинами, які можна з деяким допустимим ступенем точності вважати такими.

Результативною ознакою було обрано – Кредиторську заборгованість (Y), а факторними: Вартість основних засобів (X1), Матеріальні затрати (X2), Собівартість виробництва (X3), Дебіторська заборгованість (X4), Чистий дохід від реалізації (X5), Витрати на оплату праці (X6).

У даному кореляційному аналізі присутня сильно виражена взаємозалежність між результативною і факторними ознаками.

Вартість основних засобів має найбільший парний коефіцієнт кореляції ($r = 0,999$), це означає, що між цими показниками існує пряма лінійна залежність. Також, досить значний вплив на поточну заборгованість мають матеріальні затрати на продовження циклу виробництва ($r = 0,959$) (табл. 1).

Між двома факторними ознаками, а саме вартістю основних засобів і матеріальними затратами прослідковується тісний взаємозв'язок ($r = 0,958$), що свідчить про мультиколінеарність. Тому їх не можна включати в загальну модель.

Таблиця 1

Кореляційна матриця основних економічних показників ПАТ «Інгулецький гірничо-збагачувальний комбінат»

Показники	Y	X1	X2	X3	X4	X5	X6
Кредиторська заборгованість, Y	1						
Основні засоби, X1	0,999216	1					
Матеріальні затрати, X2	0,959404	0,958075	1				
Собівартість виробництва, X3	0,490581	0,485027	0,615145	1			
Дебіторська заборгованість, X4	0,211987	0,203105	0,364067	0,846424	1		
Чистий дохід від реалізації продукції, X5	0,233358	0,226187	0,362373	0,751858	0,893	1	
Витрати на оплату праці, X6	0,175572	0,167963	0,309404	0,833073	0,793791	0,898086	1

Джерело: побудовано автором за даними [2, 3].

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

Дані моделі є якісними, адекватно відображають процеси, які відбуваються на підприємстві, оскільки розраховані значення F-критерія Фішера і t-критерія Стьюдента є більшими за табличні (табл. 2).

Таблиця 2

Рівняння регресії та показники його адекватності

Регресійне рівняння	R ²	F-критерій Фішера	t-критерій Стьюдента	P-значення
$Y = -164429,83 + 7,68x_2 + 5,35x_3$	0,983	60,22	t ₀ = -1,38 t ₁ = 3,46 t ₂ = 6,56	P ₀ = 0,026 P ₁ = 0,045 P ₂ = 0,007
$Y = -165255,89 + 1,88x_1 + 3,85x_3$	0,975	44,53	t ₀ = -1,12 t ₁ = 2,62 t ₂ = 2,67	P ₀ = 0,034 P ₁ = 0,079 P ₂ = 0,076
Норма	R > 0,7 5	4,74	2,30	P < 0,05

Джерело: побудовано автором за даними [2,3].

Фактори: матеріальні затрати і собівартість виробництва на 98,3 % пояснюють результативну ознаку та лише на 1,7 % фактори, які не були включені до даної моделі. Також на 97,5% досліджуваний показник пояснюють собівартість виробництва і основні засоби комбінату, і лише на 2,5 % – не включені фактори.

Позитивний вплив на величину кредиторської заборгованості мають всі досліджувані фактори. При збільшенні собівартості продукції на 1 тис. грн. кредиторська заборгованість зменшиться на 5,35 тис. грн. Якщо керівництво комбінату збільшить матеріальні затрати на 1 тис. грн, то вдасться зменшити заборгованість на 7,68 тис. грн. При збільшенні основних засобів на 1 тис. грн. кредиторська заборгованість зменшиться лише на 1,88 тис. грн.

Отже, регресійний аналіз, якісної адекватної моделі може вдало використовуватися керівництвом комбінату для стратегічного управління підприємством, навіть для отримання прогнозних

значень суми прибутку на короткий термін. Точність оцінок залежать від відповідності статистичних даних тим вимогам, які висуваються до статистичної вибірки згідно до методу регресійного аналізу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Введение в исследование операций, 7-е издание. / Хемди А. Таха; перевод с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2005. – 912 с.
2. Паянок Т.М. Методичні вказівки до проведення практичних занять з використанням комп'ютерних технологій з курсу “Методи економічних та статистичних досліджень”// Т. М. Паянок. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2014. – 61 с.
3. Публічне акціонерне товариство «Інгулецький гірничозбагачувальний інтернат [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ingok.metinvestholding.com/ua/about/info>.

Орищук Ірина,
студентка 2 курсу
ІНІ економіки, оподаткування
та митної справи УДФСУ,
м. Ірпінь

Науковий керівник:
Лаговський В. В.,
к.е.н., доцент кафедри

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ГЕОГРАФІЧНОЇ СТРУКТУРИ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

Тема дослідження є актуальною, тому що в сучасному світовому економічному середовищі зовнішня торгівля посідає провідне місце, та рахується важливим засобом підтримання зв'язків між країнами. Що ж до України, то розвиток зовнішньої торгівлі – це шлях до інтеграції в світову економічну систему.

Мета дослідження полягає в аналізі динаміки географічної структури зовнішньої торгівлі України, вивченні тенденції динаміки та визначенні шляхів покращення показників зовнішньої торгівлі.

Зовнішньоекономічну діяльність України визначає багато факторів. Серед них важливу роль відіграють економіко-географічне та геополітичне положення, природо-ресурсний потенціал, рівень економічного розвитку, галузева структура національного господарського комплексу, рівень розвитку транспортної мережі, політичне становище країни тощо. Однією з основних складових зовнішньоекономічної діяльності України є розвиток і поглиблення торгово-економічного співробітництва із країнами світу. Зовнішньоторговий обіг товарів після проголошення Україною незалежності мав тенденцію до зниження, але впродовж років характер обігу товарів значно змінився. В різних країнах світу обіг товарів змінювався по-різному, протягом 1996–2017 роки обіг товарів міг як зменшуватися так і зростати, все залежало від різних факторів впливу на зовнішньоекономічну діяльність країн світу.

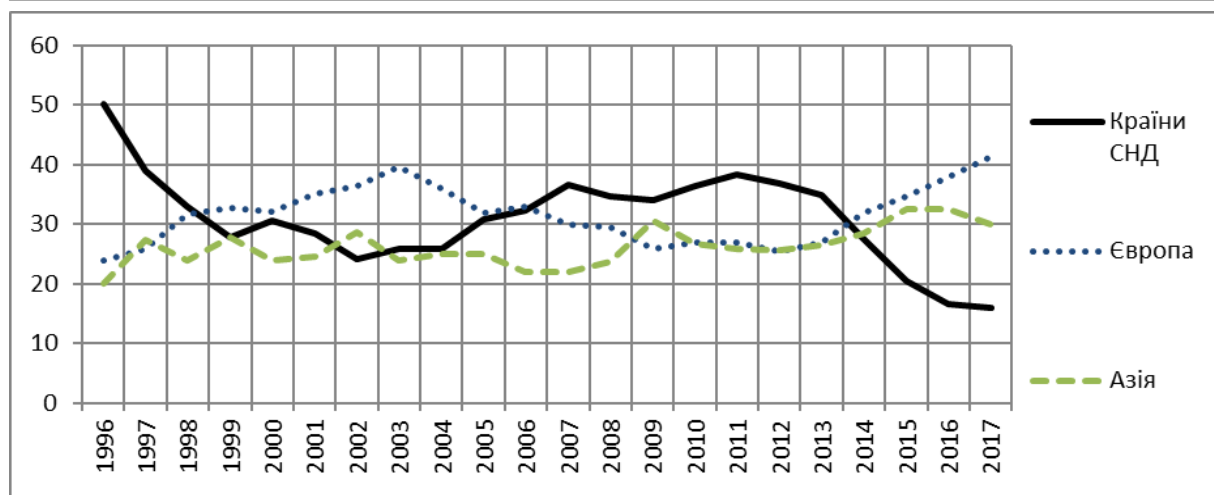

Рис. 1. Динаміка експорту товарів за країнами світу (відсотків від загальної кількості)

Джерело: діаграма побудована автором на основі джерела [1].

Розглянувши динаміку експорту з 1996–2017 роки ми спостерігаємо, що за країнами СНД відбулося значне зменшення частки експорту в 1996 році з 50 % до 24 % в 2002 році, з 2004 року частка збільшується з 25 % до 38 % в 2011 році, з 2014 року по 2017 експорт товарів значно зменшився до 16%. За країнами Європи спостерігається зовсім інша ситуація, з 1996 року частка експорту зростає з 24 % до 39 % в 2003 році, з 2003 року відбувається зменшення до 25% в 2012 році, протягом 2012–2017 роки відбувається кардинальне збільшення до 41 %. За країнами Азії спостерігаємо більш стабільну ситуацію експорт товарів до 2017 року зменшився на 29 %.

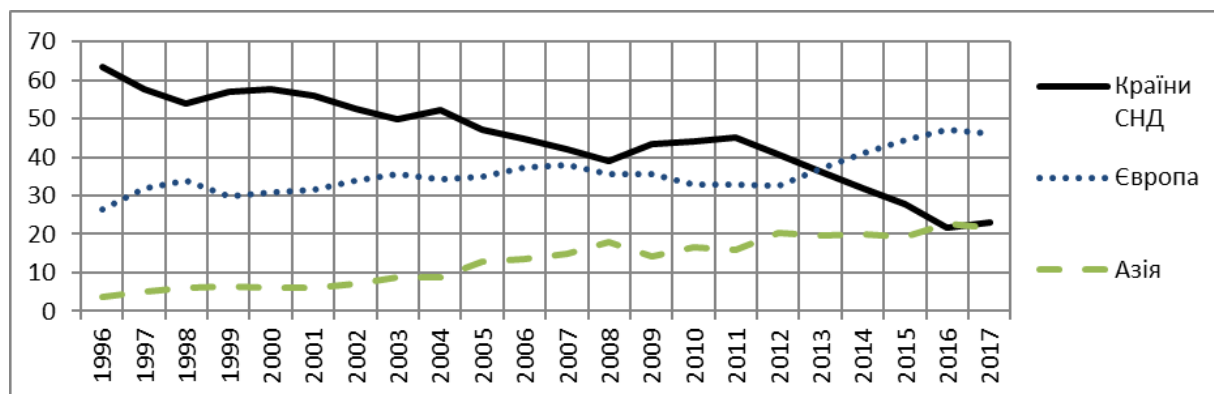

Рис. 2. Динаміка імпорту товарів за країнами світу

Джерело: діаграма побудована автором на основі джерела [1].

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

Взявши до уваги динаміку імпорту товарів ми спостерігали за країнами СНД з 1996 року зменшення частки з 63 % до 23 % в 2017 році, за країнами Європи значне зростання з 26 % в 1996 році до 46 % в 2017 році, за країнами Азії спостерігається схожа ситуація як за країнами Європи частка імпорту зросла з 4 % до 21 %.

Всі інші країни мають незначну структуру експорту та імпорту товарів тому на графіку ми їх не враховуємо.

Розглянемо динаміку експорту та імпорту за методом групування країн.

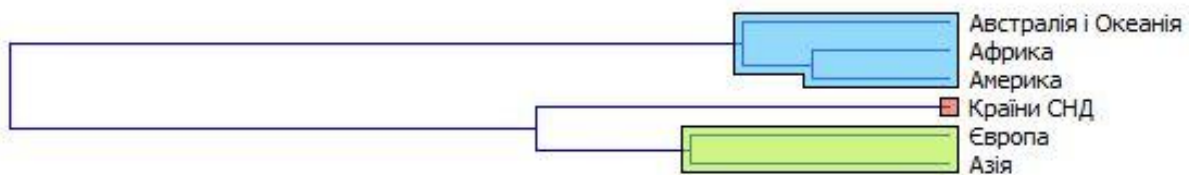

Рис. 3. Динаміка експорту товарів за методом групування країн світу

Джерело: рисунок побудований на основі джерела [1].

За даною схемою було відображено три основні кластера країн за частками експорту. Найбільша частка припадає на країни СНД, найменша припадає на Австралію, Океанію та Африку, країни Європи та Азії знаходяться в другій групі, що відображає стабільний експорт товарів.

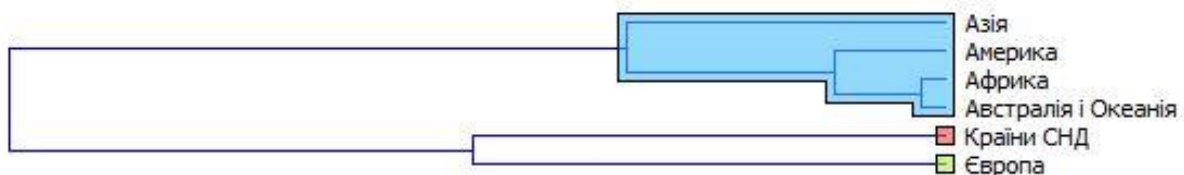

Рис. 4. Динаміка імпорту товарів за методом групування країн світу

Джерело: рисунок побудований на основі джерела [1].

Групування країн за часткою імпорту товарів показує нам, що країни СНД та Європи знаходяться на одному рівні групування країн, дана ситуація вказує на найбільшу частку імпорту товарів в

досліджених країнах. В країнах Азії, Америки, Африки, Австралії та Океанії припадає найменша частка імпорту товарів.

Щоб виявити взаємозалежність між дослідженими країнами ми використовуємо коефіцієнт кореляції. Кореляційний аналіз показує зв'язок між тенденціями зміни частки груп країн в загальному експорті. Між країнами СНД та Європи існує від'ємний кореляційний зв'язок, що вказує на збільшення частки експорту країн СНД та зменшення частки в країнах Європи, Азії та Африки, що означає компенсацію втрату ринків в країнах зі зменшеною часткою експорту.

Таблиця 1

**Знаходження коефіцієнта кореляції
за часткою експорту товарів**

Показники	Країни СНД	Європа	Азія	Африка	Америка
Країни СНД					
Європа	-0,89057				
Азія	-0,66011	0,298225			
Африка	-0,71036	0,413419	0,716334		
Америка	0,159489	0,102024	-0,66833	-0,58932	
Австралія і Океанія	0,036259	-0,04276	0,045781	-0,20197	0,081627

Джерело: таблиця побудована на основі джерела [1]

В країнах Африки та Азії спостерігається прямий зв'язок так як коефіцієнт кореляції є однаковим та становить 0,7, це говорить про тенденцію однакових змін, тобто при збільшенні частки експорту в країнах Африки зростає і частка імпорту в країнах Азії.

Кореляційний аналіз показує зв'язок між тенденціями зміни частки груп країн в загальному імпорті. Між країнами СНД та Європи спостерігається від'ємний кореляційний зв'язок, даний зв'язок показує зменшення величини імпорту з країнах СНД та збільшення з країн Європи. Європа та Азія становить прямий зв'язок, що говорить про збільшення частки імпорту в даних країнах.

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

В країнах Азії та Америки прослідковується також від'ємний кореляційний зв'язок, це говорить про те що імпорт товарів переважає у країнах Азії.

Таблиця 2

Знаходження коефіцієнта кореляції за часткою імпорту товарів

Показники	Країни СНД	Європа	Азія	Африка	Америка
Країни СНД					
Європа	-0,92413				
Азія	-0,94239	0,754722			
Африка	-0,5985	0,492686	0,570281		
Америка	-0,60419	0,544674	0,475993	0,395338	
Австралія і Океанія	-0,36232	0,300393	0,348229	0,811603	0,114598

Джерело: таблиця побудована на основі джерела [1].

Отже, можемо дійти висновку, що на сьогоднішній день частка країн СНД в експорті та імпорті товарів зменшується.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Паянок Тетяна,

к.е.н., доцент

Колеснік Анастасія,

студентка 3 курсу

ННІ обліку, аналізу та аудиту

УДФСУ, м. Ірпінь

РЕГРЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

За даними НБУЄ, в Україні у 2018 році діють близько 80 банків [1]. За рейтингом стійкості банків, проведеного серед 31 банку, «Ощадбанк» у 2018 році займає 8 місце [3]. Нестабільність економічної ситуації в Україні, недосконалість законодавчої бази у банківській сфері зумовлюють актуальність обраної теми. Дослідження факторного впливу на прибуток конкретного банку дає можливість виміряти розмір негативного впливу на нього і ефективно перерозподілити наявні фінансові ресурси.

Метою дослідження є регресійний аналіз діяльності «Ощадбанку», який дає змогу оцінити рівень впливу факторів на результати діяльності банківської установи. На основі розробленої економіко-математичної моделі можна проводити прогнозування і планування кількості надання кредитів у майбутньому, покращувати систему формування кредитної політики банку, з метою збільшення прибутку.

Модель побудована за даними фінансових результатів «Ощадбанку» за 2007-2016 рр. Для побудови моделі в якості результативної ознаки використано показник прибутку/(збитку) після оподаткування, який найкращим чином показує ступінь ефективності діяльності «Ощадбанку». Факторними ознаками виступають процентні доходи (X_1), резерви під заборгованість за кредитами (X_2) і індекс споживчих цін, % (X_3) (табл. 1). На сьогодні проблема простроченої заборгованості залишається однією з головних для банківського сектору України. Бачимо, що між прибутком та резервами під заборгованість за кредитами існує дуже

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

сильний лінійний обернений зв'язок ($r_2 = -0,944$). Банк нарощує резерви для покриття кредитних ризиків, які негативно впливають на прибуток банківської установи (табл. 2).

Таблиця 1

Показники фінансових результатів «Ощадбанку»

Показник	Прибуток/(збиток) після оподаткування	Процентні доходи	Резерви під заборгованість за кредитами	Темп інфляції
2007	171309	940570	24375	116,6
2008	281009	1694722	103627	122,3
2009	1180054	5776298	691796	112,3
2010	431303	5789194	1999058	109,1
2011	384937	6092957	1989483	104,6
2012	411023	7186182	1705246	99,8
2013	481029	8320897	2209698	100,5
2014	550899	10676456	1919624	124,9
2015	-5400843	14891311	9723982	143,3
2016	251527	3458561	1856266	112,4
Середнє значення	-125775	6482715	2222316	113,7*

* індекс споживчих цін у 2017 році.

Джерело: складено за даними [4].

Присутній слабкий зв'язок між процентними доходами та темпом інфляції ($r_{1,3} = 0,44$). Рівень процентних ставок змінюється за умови зростання темпів інфляції в країні.

Процентні доходи від надання кредитних послуг становлять до 70 % доходів банку, тому простежується середній лінійний обернений зв'язок ($r_1 = -0,66$). Безсумнівно, що інфляція найбільший негативний вплив має на населення з фіксованими доходами: пенсіями, стипендіями, заробітною платою працівників бюджетної сфери. Вона знецінює заощадження громадян, що відображається на їхній платоспроможності. Банки у цей період змушені

**Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі
в оподаткуванні, бізнесі, економіці**

збільшувати величину резерву під заборгованість за кредитами, тому тут присутній істотний прямий лінійний зв'язок ($r_{2,3}=0,64$).

Таблиця 2

Матриця парних коефіцієнтів кореляції

Показники	Прибуток/(збиток) після оподаткування (Y)	Процентні доходи (X1)	Резерви під заборгованість за кредитами (X2)	Індекс споживчих цін (X3)
Прибуток/(збиток) після оподаткування (Y)	1			
Процентні доходи (X1)	-0,6587	1		
Резерви під заборгованість за кредитами (X2)	-0,9444	0,8333	1	
Індекс споживчих цін (X3)	-0,7641	0,4394	0,6354	1

Джерело: побудовано автором за даними [2, 4].

За результатами кореляційного аналізу, за допомогою Microsoft Excel побудовано трьохфакторну модель, яка не містить мультиколінеарної залежності, при цьому має зв'язок з результативною ознакою (табл. 3).

Таблиця 3

Рівняння регресії та показники його адекватності

Рівняння регресії	R ²	F-критерій Фішера	t-статистика Стьюдента	p – значення
$Y = 4123505,646 + 0,159X_1 - 0,746X_2 - 31631,85X_3$	0,9735	73,68	$t_0=2,91$ $t_1=2,88$ $t_2=-7,69$ $t_3=-2,52$	$p_0= 0,03$ $p_1= 0,04$ $p_2= 0,0003$ $p_3= 0,04$
Норма	R>0,75	5,96	2,447	$p < 0,05$

Джерело: побудовано автором за даними [2, 4].

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

На основі проведеного регресійного аналізу можна стверджувати, що модель якісна і адекватно відображає стан діяльності «Ощадбанку». Розраховані значення F-критерія Фішера та t-статистики Стьюдента є більшими за табличні, а *p*-значення менші за 0,05. Позитивний вплив на зростання величини прибутку мають процентні доходи, у разі їх збільшення на 1 тисячу гривень, приріст прибутку складатиме 0,159 тис. грн. Найбільший негативний вплив має темп інфляції, в разі її підвищення на 1 % банк понесе збиток у розмірі 31631,85 тис. грн. Незначні втрати у розмірі 0,746 тис. грн. банк понесе якщо збільшить на 1 тис. грн. резерв під заборгованість за кредитами. На 97,35 % рівень прибутку залежить від темпу інфляції, процентних доходів та резерву і лише на 2,65 % від інших факторів, не врахованих у моделі.

Якщо зробити прогноз на 2017 рік, за умови зміни факторів за період до середніх величин (крім індексу споживчих цін), то «Ощадбанк» отримає збитки у розмірі 100,13 млн. грн. Відбувається ланцюгова реакція на політичну фінансову і економічну кризи. Інфляційні процеси в країні у 2016 році більше ніж в чотири рази зменшили процентні доходи банку, тому що їхні потенційні клієнти в даний період намагаються лише вижити. Банк змушений зі свого боку також реагувати на інфляційні процеси, так у 2015 році в результаті зростання індексу споживчих цін до 143,3 % «Ощадбанк» змушений був збільшити у п'ять разів суму резервів під заборгованість за кредитами, що призвело до отримання збитку у розмірі 5,4 млрд. грн.

Отже, якісна економетрична модель діяльності «Ощадбанку» дає змогу оцінити вплив різних факторів на прибуток банку, виявити взаємопов'язані чинники, спрогнозувати значення можливого доходу, настановити на правильні управлінські рішення, задля мінімізації наявного кредитного ризику. Бачимо, що дохід від кредитних операцій становить більшу частину прибутку банківської установи, а між резервами під заборгованість за кредитами та доходом взагалі існує залежність. Відповідальність потенційних кредиторів підвищиться після стабілізації їх економічної спроможності, яка напряду залежить від політичної ситуації в

країні. Фінансовий сектор повинен забезпечувати споживачів доступними ресурсами, погасити які можна буде без змін умов кредитування. А це можливе лише у разі стабільності, надійності та конкурентоспроможності банку і економічної ситуації в країні взагалі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Довідник діючих банківських установ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/control/bankdict/banks>.
2. Паянок Т.М. Методичні вказівки до проведення практичних занять з використанням комп'ютерних технологій з курсу “Методи економічних та статистичних досліджень”// Т. М. Паянок. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2014. – 61 с.
3. Фінансові результати Ощадбанку за підсумками [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://minfin.com.ua/ua/company/oschadbank/rating/?date=2018-05-14>
4. Фінансові результати діяльності банків України(у розрізі банків) //Вісник НБУ №12 грудень 2007–2016 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=42551443.

Процишин Вадим,
студент 3 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Параниця Н. В.,
к.е.н., доцент кафедри
управлінського обліку, бізнес-
аналітики та статистики

РЕГРЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ ЦІНИ НА БЕНЗИН

Важливу роль у розвитку будь-якої економіки відіграють нафта та продукти її переробки. З кожним роком попит на нафту та нафтопродукти зростає, це залежить в першу чергу від взаємодії ринку енергоресурсів з іншими ринками, нафта перетворилась на стратегічний товар і домінуючий енергоносіє, цим самим опинилась в центрі уваги політики та бізнесу.

Власний видобуток нафти в Україні покриває лише 16,1% сучасних потреб економіки, цінова стабільність ринку нафтопродуктів є провідною складовою енергетичної безпеки держави та важливим фактором забезпечення сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності економіки.

За допомогою сукупності річних статистичних даних здійснено регресійний аналіз ціни на бензин, де обрано результативну ознаку – ціна бензину (Y) грн./л., а факторні ознаки: запаси нафти (X_1); курс долара (X_2); обсяг виробництва нафти (X_3); індекс споживчих цін (X_4). Вхідні данні дослідження наведені в таблиці 1.

З наведеної таблиці 2 можемо сказати що вагомий вплив на формування ціни на бензин в Україні має курс долара про це свідчить $r_{1,2}(0,9003)$, адже закупка нафти відбувається в цій валюті. Також можемо спостерігати сильний вплив показника $r_{1,4}(-0,9462)$, як відомо з економічних процесів індекс споживчих цін має безпосередній вплив на курс долара, про це говорить $r_{3,2}(-0,9131)$, а він в свою опосередковано впливає на ціну бензину.

Таблиця 1

Вхідні дані показників з 2008 по 2018 рр.

Роки	Ціна бензину	Запаси нафти	Курс долара	Обсяг виробництва	Індекс споживчих цін
2008	8,24	91,63	5,05	122,3	4,3
2009	10,29	46,29	7,07	112,3	4
2010	11	76,61	7,9	109,1	3,6
2011	10,74	97,19	7,9	104,6	3,3
2012	16,96	111,45	7,8	99,8	3,4
2013	19,43	111,76	7,9	100,5	3,3
2014	23,82	106,85	14,8	124,9	2,7
2015	24,63	50,04	24,6	143,3	2,5
2016	27,59	32,13	27,05	122,4	2,3
2017	29,41	69,21	28,4	113,7	2,2

Джерело: дані Державної служби статистики України [1]

Для аналізу побудуємо кореляційну матрицю, з метою отримання певної інформації про зв'язок між залежними змінними, залежними змінними та результативним показником.

Таблиця 2

Матриця парних коефіцієнтів

Показник	Ціна бензину (Y)	Запаси нафти (X1)	Курс долара (X2)	Обсяг виробництва нафти (X3)	Індекс споживчих цін (X4)
Ціна бензину (Y)	1	-0,2742	0,9003	0,3831	-0,9462
Запаси нафти (X1)	-0,2742	1	-0,5878	-0,5283	0,3037
Курс долара (X2)	0,9003	-0,5878	1	0,5607	-0,9131
Обсяг виробництва нафти (X3)	0,3831	-0,5283	0,5607	1	-0,3732
Індекс споживчих цін (X4)	-0,9462	0,3037	-0,9131	-0,3732	1

Джерело: розраховано автором на основі даних [1, 2].

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

Здійснимо регресійний аналіз ціни на бензин.

Регрессионная статистика									
Множественный R	0,961165519								
R-квадрат	0,923839155								
Нормированный R-кв	0,86291048								
Стандартная ошибка	2,918208603								
Наблюдения	10								
Дисперсионный анализ									
	df	SS	MS	F	Значимость F				
Регрессия	4	516,4963827	129,1240957	15,16263309	0,00529791				
Остаток	5	42,57970727	8,515941453						
Итого	9	559,07609							
	Коэффициенты	Стандартная ошибка	t-статистика	P-Значение	Нижние 95%	Верхние 95%	Нижние 95,0%	Верхние 95,0%	
Y-пересечение	19,46975792	24,61508041	0,79096869	0,464809773	-43,80532067	82,7448365	-43,80532067	82,7448365	
Запаси нефти	0,067087464	0,058463885	1,147502653	0,303097843	-0,083198738	0,217373665	-0,083198738	0,217373665	
Курс долара	0,614801198	0,465998844	1,319319149	0,244245975	-0,583086965	1,812689361	-0,583086965	1,812689361	
Обсяг виробництва	-0,017849311	0,09667115	-0,184639477	0,860767282	-0,266350413	0,230651792	-0,266350413	0,230651792	
Індекс споживчих ці	-4,125054535	4,934981513	-0,835880443	0,441324257	-16,81082837	8,560719302	-16,81082837	8,560719302	

Рис. 2. Регресійний аналіз ціни на бензин

Модель лінійної множинної регресії має наступний вигляд:

$$\hat{Y} = 19,4697 + 0,0670X_1 + 0,6148X_2 - 0,0178X_3 - 4,1250X_4.$$

Коефіцієнт кореляції ($r = 0,9611$) – показує тісний лінійний зв'язок в моделі. Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,92$: результативна ознака на 92 % відповідає факторним і на 8 % ні. Стандартна похибка вказує, що в середньому відхилення складе 2918 грн. Далі звернемо увагу на критерій Фішера та t-Стюдента. $F_{крит} = 1,89$ тоді справджується $F_{факт} > F_{крит}$, саме в цьому випадку модель вважається якісною. Якщо $|t_{факт}| > t_{крит}$ для конкретної змінної, то кажуть, що змінна статистично значуща або між даною змінною та вихідною змінною існує лінійний зв'язок.

В результаті отримуємо, що $t_{крит} = 1,963$. Звідси випливає, що для всіх змінних $|t_{факт}| < t_{крит}$, отже ці змінні не є статистично значущими для моделі або між цими змінними окремо та вихідною змінною не існує лінійної залежності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.treasury.gov.ua.
2. Паянок Т. М. Методичні вказівки до проведення практичних занять з використанням комп'ютерних технологій з курсу “Методи економічних та статистичних досліджень”// Т. М. Паянок. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2014. – 61 с.

**Рядняна Ганна,
Олісейчик Аліна,**
*студентки 4 курсу
ННІ фінансів, банківської справи
УДФСУ, м. Ірпінь*
**Науковий керівник:
Паянок Т. М.,**
к.е.н., доцент

РЕГРЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Державний бюджет – головний загальнодержавний фонд централізованих коштів. Ні одна країна не може функціонувати без державного бюджету, адже він є рушієм її економічного розвитку, завжди існують додаткові шляхи його наповнення. За допомогою бюджету держава концентрує певну частку валового внутрішнього продукту та централізовано розподіляє її на розвиток національної економіки, для соціального захисту населення, утримання органів державної влади та управління, оборони країни [1].

Дослідження питань щодо державного бюджету, а також пов'язаних із цим проблем проводить чимала кількість теоретиків і практиків у своїх наукових роботах, такі як: Ц.Г. Огонь, Т.Е. Городецькою та А.С. Пороваєм, К.І. Шикор, Т.О. Кир'язової та Н.І. Чулак.

Мета дослідження є аналіз доходів державного бюджету України з визначенням факторів впливу на нього.

Вихідні дані для аналізу надані в таблиці 1. Аналізуючи показники за останніх вісім років необхідно відзначити, що середні видатки переважають над середніми доходами державного бюджету на 12 %, $((495906,2 * 100 \% / 442723,2) - 100 \% = 12 \%)$, тобто в середньому за даний період дефіцит коштів складав 53183,0 млрд грн. У 2017 році дефіцит бюджету скоротився до 5,8 % $((839243,7 * 100 \% / 793265) - 100 \% = 5,8 \%)$ і складає 45978,7 млрд. грн.

Таблиця 1

**Виконання державного бюджету України
за 2010–2017 рр., млрд грн**

Роки	Доходи	Видатки	ВВП	Курс долара
2010	240615,2	303588,7	1082569	7,935
2011	314616,9	333459,5	1316600	7,954
2012	346054	395681,5	1408889	7,991
2013	339180,3	403403,2	1454931	7,993
2014	357084,2	430217,8	1566728	11,890
2015	534694,8	576911,4	1979458	21,856
2016	616274,8	684743,4	2383182	25,553
2017	793265	839243,7	2982920	26,617
С.зн.	495906,2	1771909,6	14,7	442723,2

Джерело побудоване автором за даними [2].

Аналіз матриці парних коефіцієнтів показав прямий, сильний, тісний, лінійний зв'язок між всіма показниками, а саме доходи: з видатками мають парний коефіцієнт кореляції 0,995, курс долара і доходи – 0,949, курс долара і видатки – 0,954, ВВП і доходи – 0,996, ВВП і видатки – 0,996 та курс долара і ВВП – 0,939 (табл. 2).

Таблиця 2

**Матриця парних коефіцієнтів кореляції деяких
макроекономічних показників України**

Показники	Видатки	ВВП	Курс долара	Доходи
Видатки	1			
ВВП	0,996	1		
Курс долара	0,954	0,939	1	
Доходи	0,995	0,9961	0,949	1

Джерело побудоване автором [2, 3].

Побудуємо наступні лінійні, регресійні моделі (табл. 3). Перша модель показує, що збільшення доходів (x) на 1 млрд. грн призводить до збільшення видатків (\hat{Y}) на 0,996 млрд. грн. Друга

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

модель – збільшення курс долара (x) на 1 цю виміру призводить до збільшення доходи (\hat{Y}) на 21061,284 млрд. грн. Третя – показує, що збільшення курс долара (x) на 1 цю виміру призводить до збільшення ВВП (\hat{Y}) на 70823,646 млрд. грн. Три моделі якісні: розрахований критерій Фішера більше табличного значення, t-статистика значуща (p-значення <0,05), автокореляція в моделі відсутня.

Таблиця 3

Результати регресійних моделей

Регресійне рівняння	R^2	F-критерій Фішера	t-критерій Стьюдента	P-значення	DW
x – доходи \hat{Y} – видатки					
$\hat{Y} = 54925,4 + 0,996x$	0,99	663,04	t0=2,982 t1=25,75 0	p1=0,025 p2= 0,000	2,38
x – курс долара \hat{Y} – доходи					
$\hat{Y} = 132625,0 + 21061,284x$	0,90	54,888	t0=2,792 t1=7,409	p0= 0,032 p1= 0,000	1,46
x – курс долара \hat{Y} – ВВП					
$\hat{Y} = 729129,0 + 70823,646x$	0,88	45,439	t0=4,152 t1=6,741	p0=0,006 p1= 0,001	1,43
Норма	$R > 0,75$	(f1=8-2=6 f2=1) =5,9	2,26	P<0,05	du=0,6 1 dl=1,40

Джерело: розраховано автором [2, 3].

Отже, побудована матриця парних коефіцієнтів кореляції показує прямий, сильний, тісний, лінійний зв'язок між всіма показниками, видатки напряму залежать від доходів державного бюджету України. Інфляційні процеси в країні мають негативний вплив на купівельну спроможність населення, при цьо-

му збільшують інфляційну складову в доходах бюджету і ВВП. Дослідження показало її що вміст у ВВП в 3,4 рази (70823,646/21061,284) ніж у доходах бюджету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тихонюк К.О. Шляхи зростання доходів державного бюджету в Україні // К.О. Тихонюк /. Молодий вчений. – 2017. – № 2 (42). – С. 243–247.
2. Мінфін. Виконання державного бюджету України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/>
3. Паянок Т.М. Методичні вказівки до проведення практичних занять з використанням комп'ютерних технологій з курсу “Методи економічних та статистичних досліджень”// Т. М. Паянок. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2014. – 61 с.

Червінська Яна,
Оліщук Ольга,
студентки 4 курсу
ІНІ фінансів, банківської справи
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Паянок Т. М.,
к.е.н., доцент

РЕГРЕСІЙНА МОДЕЛЬ НАДХОДЖЕНЬ ДО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Місцеві бюджети за своїм економічним змістом є важливим важелем у системі управління, основою фінансового забезпечення як окремих територіальних громад, так і регіону в цілому. За допомогою місцевих бюджетів вирішуються надзвичайно важливі питання економічного розвитку як всередині окремих країн, так і в об'єднаннях країн. На жаль, в нашій країні фінансова самостійність місцевих бюджет зведена до мінімуму, що, безумовно, відбивається на темпах економічного розвитку суспільства (громад).

Податок на доходи фізичних осіб належить до групи основних бюджетоутворюючих податків та за фіскальною значимістю займає першу позицію в системі прямого оподаткування в Україні, що свідчить про значну роль даного податку у формуванні дохідної частини Зведеного бюджету. Однак реформа міжбюджетних відносин в Україні зробила певні зміни щодо зарахування даного податку.

Дослідженням фіскальної ефективності податку на доходи фізичних осіб займалися такі вчені, як К.І. Швабій, І.Г. Мартиненко, П.Л. Кулик, Л.С. Стригуль та ін.

Метою дослідження є кількісна оцінка впливу факторів на обсяг надходжень до місцевого бюджету податку на доходи фізичних осіб.

Матеріали та методи. Інформаційною базою дослідження є статистичні дані фінансової звітності Національного банку України та Міністерства фінансів.

ПДФО є загальнодержавним податком і, як показує практика, основним елементом фінансової бази органів місцевого самоврядування, а також виступає регулюючим інструментом трансфертної політики в Україні. З огляду на актуальність фіскальної децентралізації місцевих бюджетів, в умовах реформи виникають питання щодо впливу ряду факторів на обсяг податку, який зарховується безпосередньо до місцевих бюджетів.

У зв'язку із проведенням реформи децентралізації в Україні, обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб відіграють вагоме значення у наповненні дохідної частини місцевих бюджетів країни, тому їх необхідно досліджувати у сукупності факторів.

Для визначення ступеня зв'язку між факторами розраховано критичне значення коефіцієнта кореляції ($r_{кр}$):

$$r_{кр} = \sqrt{\frac{t_{кр}^2}{t_{кр}^2 + n - 2}},$$

де $t_{кр}$ – табличне значення t-статистики Стьюдента (для f-ступенів свободи та рівняння значимості α), n – кількість спостережень.

$$r_{кр} = \sqrt{\frac{2,26^2}{2,26^2 + 11 - 2}} = 0,601,$$
$$t_{кр} = 2,26 \text{ при } k = 9(11 - 2), \alpha = 0,05$$

Розраховане критичне значення коефіцієнта кореляції рівне 0,601. Можна будувати регресійну модель із показниками, де коефіцієнти кореляції по обсягу надходжень ПДФО до місцевих бюджетів і факторах впливу мають показники вищі за критичне значення. Результати аналізу кореляційної матриці свідчать, що існує тісний лінійний зв'язок між обсягом надходжень ПДФО до МБУ і ставкою ПДФО ($r=0,87$), кількістю населення ($r=-0,78$) та середньорічною заробітною платою ($r=0,98$). Коефіцієнт кореляції має значення, наближене до 1, що вказує на тісний лінійний зв'язок між ними (табл. 1).

Таблиця 1

Кореляційна матриця

Показник	Надходження ПДФО до МБУ, У	Ставка ПДФО, X_1	Кількість населення, X_2	Рівень інфляції, X_3	Середньорічна заробітна плата, X_4
Надходження ПДФО до МБУ, У	1				
Ставка ПДФО, X_1	0,8740	1			
Кількість населення, X_2	-0,7823	-0,8330	1		
Рівень інфляції, X_3	-0,2193	-0,1459	-0,2389	1	
Середньорічна заробітна плата, X_4	0,9761	0,8754	-0,8887	-0,0468	1

Джерело: розраховано автором за [1, 2, 3].

Оскільки UX_3 має відсутній обернений зв'язок, тому цей фактор не можна включати у побудову моделі. Отже, рівень інфляції не впливає на обсяг надходжень ПДФО до МБУ.

Таблиця 2

Регресія обсягу надходжень ПДФО до МБУ від вибраних факторів

Показники	Коефіцієнти	t-статистика	p-значення
У-перетин	-402183	-7,50639	0,000137
Ставка ПДФО, X_1	3834,959	3,434526	0,010918
Кількість населення, X_2	7,855	7,780219	0,000109
Середньорічна заробітна плата, X_4	14,952	18,1316	3,84E-07

Джерело: розраховано автором за [1, 2, 3].

Побудована модель має високий коефіцієнт множинної кореляції ($r = 0,9976$), що вказує на тісний лінійний зв'язок між факторами. Обсяг надходжень ПДФО до МБУ на 99,53 % залежить від факторів моделі і лише на 0,47 % від інших факторів, вклю-

чаючи стохастичну змінну ($R^2=0,9953$). Розрахований критерій Фішера – 491,696 при значущості $1,68E-08$ вказує на адекватність моделі ($F_{\text{табл}} = 3,63$, для $\alpha = 0,05$).

Рівняння регресії матиме такий вигляд:

$$Y = -402183 + 3834,959X_1 + 7,855X_2 + 14,952X_4$$

Збільшення ставки ПДФО на 1% призведе до збільшення обсягу надходжень ПДФО до МБУ на 3834,959 млн. грн. при сталості інших факторів; зростання кількості населення на 1 тис. ос. призведе до зростання обсягу надходжень на 7,855 млн. грн. при сталості інших факторів; збільшення середньорічної заробітної плати на 1 грн призведе до зростання обсягу надходжень на 14,952 млн. грн. відповідно. Модель адекватна, на що вказує значима t-статистика ($p < 0,01$).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/control/uk/index>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу у: <https://www.minfin.gov.ua/>
3. Паянок Т. М. Методичні вказівки до проведення практичних занять з використанням комп'ютерних технологій з курсу “Методи економічних та статистичних досліджень”// Т. М. Паянок. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2014. – 61 с.

Шевченко Олександра,
студентка 4 курсу,
ННІ фінансів, банківської справи
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Паянок Т. М.,
к.е.н., доцент

АНАЛІЗ ВПЛИВУ КУРСУ ДОЛАРА США НА ДІЯЛЬНІСТЬ АТ «ПРИВАТБАНК»

Для ефективного функціонування банківської системи необхідним є виконання її основної функції, а саме забезпечувати розподіл фінансових ресурсів шляхом акумулювання грошових нагромаджень, доходів та збережень юридичних і фізичних осіб. Банки перетворюють їх у позичковий капітал, тобто в грошовий капітал, який переважно надається в позику власникам на умовах повернення за оплату у вигляді процентів. Депозитна політика повинна бути взаємопов'язаною із кредитною політикою і забезпечувати реалізацію останньої. Саме такий підхід на сьогодні може забезпечувати ліквідність, фінансову стійкість і одночасно прибутковість банку [1].

За підсумками I півріччя 2018 року питома вага роздрібних депозитів у валюті становить 47 %, в тому числі 39 % в доларах США і 8 % в євро. Очевидно, що призначенням валютних депозитів в умовах рекордно низьких ставок є не стільки отримання додаткового доходу, скільки безпечне зберігання коштів і їх захист від девальвації.

Дослідження питань щодо кредитування та депозитних вкладів, а також пов'язаних із цим проблем проводить чимала кількість теоретиків і практиків у своїх наукових роботах, такі як: В. Лагутіна, А. Мороза, М. Савлука, Р. Коцовської, В. Ричаківської.

Мета дослідження є проаналізувати залежність обсягу залучення коштів фізичних та юридичних осіб з подальшим їх використанням для активних операцій банків, а саме кредитування фізичних та юридичних осіб у період девальвації гривні.

Таблиця 1

**Обсяги залучених та запозичених коштів
АТ «ПриватБанк» за 2010–2017 рр.**

Рік	Курс долара	Надані кредити банком, млн грн	Залучені депозити від клієнтів банку, млн грн
2010	7,93	85 985	75 182
2011	7,95	100 792	91 841
2012	7,99	113 759	106 324
2013	7,99	142 548	133 551
2014	15,77	183 635	152 053
2015	24	224 133	191 910
2016	27,19	227 923	181 128
2017	28,07	237 181	212 714

Джерело: побудоване автором за даними [2].

Таблиця 2

**Матриця парних коефіцієнтів кореляції основних показників
залучених та запозичених коштів**

Показники	Курс долара	Надані кредити банком, млн грн	Залучені депозити від клієнтів банку, млн грн
Курс долара	1		
Надані кредити банком, млн. грн.	0,9555	1	
Залучені депозити від клієнтів банку, млн. грн.	0,9285	0,9873	1

Джерело: розраховано автором.

Аналіз матриці парних коефіцієнтів показав прямий, сильний, тісний, лінійний зв'язок між всіма показниками. Зв'язок між наданими кредитами банком і курсом долара 0,9555, залученими

Секція 1. Моделювання соціально-економічних процесів

депозитами від клієнтів банку, і курсом долара 0,9285, залученими депозитами від клієнтів банку і наданими кредитами банком, млн. грн. 0,9873. Побудуємо регресійну модель в якій дослідимо вплив на діяльність банку курсу долара:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \varepsilon,$$

де Y_1 – надані кредити банком, млн. грн.,

Y_2 – залучені депозити від клієнтів банку, млн. грн.,

x_1 – курс долара до гривні.

Таблиця 3

Результати регресійних моделей

Регресійне рівняння	R^2	Ф-критерій Фішера	t-критерій Стьюдента	Р - значення	DW
$Y_1 = 63173,67 + 6387,95X_1$	0,91	62,93	4,35 7,93	P0=0,0048 P1=0,0002	0,74
$Y_2 = 63226,91 + 5034,97X_1$	0,86	37,52	4,26 6,13	P0=0,0053 P1=0,0009	1,29
Норма	$R > 0,75$	(f1=8-2=6 f2=1) =5,9	3,71	P<0,05	du=0,763 dl=1,332

Джерело: розраховано автором.

Проаналізувавши модель, можна зробити висновок, що збільшення курсу долара на 1-цю виміру збільшить обсяги наданих кредитів банком на 6387, 95 млн грн., при цьому обсяги залучених депозитів від клієнтів збільшаться на 5034,97 млн. грн. Обидві моделі якісні, а саме розраховані значення критерія Фішера більше табличного, t-статистика Стьюдента значима ($p < 0,5$). На 91% обсяги наданих кредитів банком залежать від курсу долара і на 9 % від інших величин не врахованих в модель. Залучені депозити від клієнтів банку на 86 % залежать від курсу долара, а на 14 % від інших величин включаючи стохастичну величину.

Отже, зростання інфляційних процесів змушує суб'єктів господарювання залучати банківські крєтини для поповнення своїх обігових коштів, а населення намагається захистити свої заощадження шляхом вкладення кошти на банківські депозити.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Співак С.І / Депозитна політика вітчизняних банків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua.
2. Консолідована фінансова звітність разом зі звітом незалежного аудитора [Електронний ресурс] / АТ «ПриватБанк», 2010–2017 рр. – Режим доступу : <https://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost>.

СЕКЦІЯ 2. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ МЕТОДИ ТА СИСТЕМИ В БІЗНЕСІ

Богдан Святослав,
студент 6 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Титенко Л. В.,
к.е.н., доцент кафедри

SWOT-АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

SWOT-аналіз – класичний інструмент управління ризиками суб'єкта підприємницької діяльності з метою його подальшого та ефективного функціонування, який розглядає сильні і слабкі сторони, можливості та загрози фірми. Класичний SWOT-аналіз дозволяє виявити і структурувати сильні і слабкі сторони підприємства, а також потенційні можливості і загрози. Досягається це за рахунок порівняння внутрішніх сил і слабкостей фірми з можливостями, які надає їй ринок.

У цілях управління ризиками діяльності підприємства, матрицю SWOT-аналізу доцільно будувати з деякими модифікаціями, серед яких включення наступних показників:

- ймовірність виникнення події (P_i) – від 0 до 1 що пов'язане з фактом того, що ризик виступає ймовірнісною величиною;
- експертну оцінку (E_i) впливу кожного окремого фактору – від 1 до 10;
- характер залежності факторів, виражений коефіцієнтом кореляції ($r_{F_1-F_2}$) із значеннями -1 – обернений, 0 – відсутній зв'язок, 1 – прямий зв'язок;
- ступінь прояву слабкої або сильної сторони (R_i) – від 0 до 10.

Перехресну оцінку взаємодії факторів окремих груп зовнішнього та внутрішнього середовища відповідно до наведених параметрів знаходимо за формулою:

$$F_1 + F_2 = \sum_{i=1}^n P_i E_i R_i \times r_{F_1 - F_2}$$

1

Модифікована матриця SWOT-аналізу в цілях управління ризиками зображена у таблиці 1.

Таблиця 1

**Модифікована матриця SWOT-аналізу
в цілях управління ризиками**

		ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ									
		Можливості (O)				Загрози (T)					
			O_1	...	O_i		T_1	...	T_i		
		$P \rightarrow$	P_1	...	P_i	ΣSO	P_1	...	P_i	ΣST	
$E \rightarrow$	E_1	...	E_i	E_1	...		E_i				
$R \downarrow$	x	x	x	x	x		x				
ВНУТРІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ	Сильні сторони (S)	S_1	R_1	$\frac{r_{S_1-O_1}}{P_1 E_1 R_1}$...	$\frac{r_{S_1-O_i}}{P_i E_i R_i}$	$\Sigma S_1 O_i$	$\frac{r_{S_1-T_1}}{P_1 E_1 R_1}$...	$\frac{r_{S_1-T_i}}{P_i E_i R_i}$	$\Sigma S_1 T_i$
		
		S_i	R_i	$\frac{r_{S_i-O_1}}{P_1 E_1 R_i}$...	$\frac{r_{S_i-O_i}}{P_i E_i R_i}$	$\Sigma S_i O_i$	$\frac{r_{S_i-T_1}}{P_1 E_1 R_i}$...	$\frac{r_{S_i-T_i}}{P_i E_i R_i}$	$\Sigma S_i T_i$
		ΣSO	$\Sigma S_i O_1$...	$\Sigma S_i O_i$	S + O	$\Sigma S_i T_1$...	$\Sigma S_i T_i$	S + T	
	Слабкі сторони (W)	W_1	R_1	$\frac{r_{W_1-O_1}}{P_1 E_1 R_1}$...	$\frac{r_{W_1-O_i}}{P_i E_i R_i}$	$\Sigma W_1 O_i$	$\frac{r_{W_1-T_1}}{P_1 E_1 R_1}$...	$\frac{r_{W_1-T_i}}{P_i E_i R_i}$	$\Sigma W_1 T_i$
		
		W_i	R_i	$\frac{r_{W_i-O_1}}{P_1 E_1 R_i}$...	$\frac{r_{W_i-O_i}}{P_i E_i R_i}$	$\Sigma W_i O_i$	$\frac{r_{W_i-T_1}}{P_1 E_1 R_i}$...	$\frac{r_{W_i-T_i}}{P_i E_i R_i}$	$\Sigma W_i T_i$
		ΣW	$\Sigma W_i O_1$...	$\Sigma W_i O_i$	W + O	$\Sigma W_i T_1$...	$\Sigma W_i T_i$	W + T	

Джерело: складено автором.

Зрозуміло, що всі перетини матриці утворюють чотири групи заходів:

1) S – O: заходи, які необхідно здійснити, щоб використовувати сильні сторони для збільшення можливостей;

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

2) $S - T$: заходи, які необхідно здійснити, щоб використовувати сильні сторони для уникнення загроз;

3) $W - O$: заходи, які необхідно провести, долаючи слабкі сторони і використовуючи надані можливості;

4) $W - T$: заходи, які необхідно провести, долаючи слабкі сторони і загрози.

Використовуючи результати модифікованого SWOT-аналізу у цілях управління ризиками підприємства, можна встановити наступні параметри, викладені у таблиці 2.

Таблиця 2

Інтерпретація SWOT-аналізу

Умова	Ознака	Умова
$S + O < W + T$	нестача резервів, яка не дозволяє покрити наслідки ризику	$S + T > W + O$
$S + O = W + T$	безризикова діяльність: покриття наслідків ризику	$S + T = W + O$
$S + O > W + T$	надлишок резервів, який дозволяє покрити наслідки ризику	$S + T < W + O$

Джерело: складено автором.

Таким чином, розглянута методика модифікованого SWOT-аналізу є простим та наочним інструментом аналізу інформації та прийняття управлінських рішень, якими можна скористатися в процесі здійснення заходів ризик-менеджменту на вітчизняних підприємствах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства: монографія / Л.В. Гнилицька. – К. : КНЕУ, 2012. – 305 с.

2. Ідентифікація ризиків в обліково-аналітичній системі підприємства: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Облік і оподаткування» (спеціалізація «Інжиніринг обліково-аналітичних систем в економіці») / Л.В. Титенко // Університет ДФС України, 2018. – 95 с.

Важалюк Юлія,
студентка 5 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Титенко Л. В.,
к.е.н., доцент

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

У сучасних умовах логістика є невід'ємною частиною господарської діяльності будь-якого підприємства. Глобалізація економіки спричинила гостру боротьбу серед суб'єктів господарювання за найбільш вигідне розташування та місце знаходження на ринку. На сьогоднішній день, кожне підприємство повинно швидко та ефективно реагувати на потреби споживача та зміни умов зовнішнього середовища. Саме високий рівень логістики на підприємстві забезпечує можливість створення нових зв'язків та підвищення ефективності взаємодії з іншими суб'єктами господарювання.

Ринок логістичних послуг репрезентують кілька сегментів. За світовою структурою знаходимо такі варіанти сегментації:

- перший – передбачає такі сегменти: транспортно-експедиційні послуги; комплексні логістичні рішення; управління ланцюгами поставок;
- другий – передбачає такі сегменти: з міжнародної та внутрішньої експрес-доставки; з комплексних перевезень приватного та службового майна; з міжнародних і внутрішніх перевезень вантажів [2];
- третій – передбачає такі сегменти: експедиція, транспорт, логістика

Для України характерна інша, відмінна структура галузі, а саме: транспортні послуги, складські послуги, експедиційні, управління ланцюгами поставок [1].

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

Провести оцінку рівня розвитку логістичних послуг окремої країни дозволяє індекс ефективності логістики. Значення індексу ефективності логістики (Logistics Performance Index) визначається (від 1 до 5 балів) на основі оцінки шести показників:

- 1) ефективності процедур митного і прикордонного оформлення;
- 2) якості торгової та транспортної інфраструктури;
- 3) доступність і легкість організації міжнародних перевезень за конкурентоспроможними цінами;
- 4) якості та компетентності логістичних послуг;
- 5) можливості відстеження проходження вантажів;
- 6) своєчасності поставок.

Таблиця 1

Оцінка продуктивності ринку логістичних послуг в Україні

Країна	Ефективність процедур митного і прикордонного оформлення	Якість торгової та транспортної інфраструктури	Доступність і легкість організації міжнародних перевезень за конкурентоспроможними цінами	Якість та компетентності логістичних послуг	Можливість відстеження проходження вантажів	Своєчасності поставок
Україна	2,46	2,38	2,77	2,76	3,08	3,45

Джерело: складено за даними [3].

За результатами дослідження станом на 2018 рік найрозвиненішу логістичну систему має Німеччина. Підсумкове значення її індексу склало 4,19.

За рівнем ефективності роботи логістичної системи Україна займає 69-е місце серед 167 країн світу. Значення індексу ефективності роботи логістичної системи для України за результатами 2018 року складає 2,83.

За оцінками Світового банку найрозвиненішим компонентом вітчизняної системи логістики є своєчасність постачань вантажів (3,45), а найменш розвиненим – якість торговельної та транспортної інфраструктури (2,38).

Що стосується інших показників, то такий показник, як ефективність процедур митного і прикордонного оформлення в Україні вищий складає 2,46; показник доступності і легкості організації міжнародних перевезень за конкурентоспроможними цінами 2,77. Це можна пояснити сприятливим територіальним розташуванням України, наявністю прикордонних зв'язків з більшою кількістю європейських країн.

Показник якості та компетентності логістичних послуг становить 2,76, що є трохи вище за середнє значення. Це говорить про те, що логістичні послуги, які надаються невисокої якості та не відповідають певним стандартам. Це можна пояснити тим, що в країнах Європи логістика почала розвиватися раніше, аніж в Україні. Таким чином, рівень розвитку логістичних систем України дещо відрізняється від рівня розвитку логістичних систем Європейських країн.

Що стосується показника можливості відстеження проходження вантажів, то для України він складає 3,08. Це говорить про те, що в Україні розгалужена логістична система, яка має широку систему зв'язків, що дозволяє відстежувати проходження товару на всіх етапах доставки від постачальника до споживача.

Отже, Україна має невисокий рівень розвитку логістичної системи. Так, Україна займає 69-е місце у загальному рейтингу країн за значенням індексу ефективності логістики. Загальне значення індексу ефективності логістики для України складає 2,83. Варто зазначити, що значення індексу є низьким. Тому логістичні системи потребують розвитку та вдосконалення. Відносно країни з найбільше розвиненою логістичною системою (Німеччина), рівень розвитку для України у відсотковому співвідношенні складає 67,5%.

Проведене дослідження дає підстави констатувати, що оптимальним напрямом розвитку логістики України є формування

багатопрофільної та багатофункціональної інтегрованої логістичної системи. Варто відмітити також, що інтеграція системи української логістики у світову систему може забезпечити залучення іноземного капіталу, нові надходження до бюджету, стимулювати інвестиційну активність та економічний розвиток країни в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Украинская логистика: на пути к самопознанию / Транспорт і логістика. – 2011. – № 1–2. – С. 5.
2. Чернописька Н. В. Тенденції та перспективи ринку логістичних послуг України / Н. В. Чернописька, О. Є. Шандрівська // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2012. – № 735 – С. 244–249.
3. Connecting to Compete 2018. Trade Logistics in the Global Economy: The Logistics Performance Index and Its Indicators / The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. – Washington, 2018. – 82 p.

Вислоух Крістіна,
студентка 5 курсу
ННІ обліку, аналізу і аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Титенко Л. В.,
к.е.н., доцент

СУЧАСНІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день транспортний сектор України – це значний і важливий сегмент для економіки країни, адже ефективна та злагоджена робота цілої транспортної системи являється рухомою силою для загального розвитку країни. Однак, існуюча конкуренція на ринку транспортних послуг, вимагає все нових підходів до розвитку транспортних відносин, створенню нових технологій та підвищенню якості послуг. Відсутність централізованого управління не дає можливості для комплексного розвитку всіх видів транспорту, а також складського, термінального та інших видів господарства [3].

В умовах європейської інтеграції найбільш ефективний напрям розвитку транспортного сектору України може бути реалізований шляхом формування транспортно-логістичної системи країни, яка забезпечує взаємодію всіх учасників транспортно-розподільчого процесу в організаційно-економічному, технічному, технологічному та інформаційному аспектах під час руху вантажних потоків, а також дає змогу зайняти конкурентоспроможні позиції на міжнародних ринках транспортно-логістичних послуг [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що загальні проблеми формування та завдання транспортно-логістичних систем глибоко проаналізовані багатьма вченими, серед яких М. Григорьев, В. Дикань, О. Зборовська, М. Корінь, Н. Клунко, Є. Крикавський, Т. Сухорукова, О. Лактіонова, Ю. Єлагін, та інші. Разом з тим аналіз публікацій свідчить, що недостатньо уваги

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

приділялося саме перспективам розвитку транспортно-логістичних систем в умовах євроінтеграції.

Метою дослідження є визначення сучасних перспектив розвитку транспортно-логістичної системи України.

Ефективність процесу впровадження інновацій у логістичну діяльність визначається ступенем проникнення логістики на різні рівні управління підприємством. Існуюча система управління повинна корегуватися через раціоналізацію та оптимізацію управління матеріальними, фінансовими та інформаційними потоками на підприємстві.

Актуальними напрямками впровадження інновацій у логістичну діяльність вітчизняних підприємств є такі [2]:

- маркетингові дослідження ринку;
- проектування та розробка технічних вимог, розробка нових видів продукції;
- матеріально-технічне постачання;
- виробничі процеси;
- контроль, проведення випробувань та досліджень щодо удосконалення характеристик і властивостей продукції;
- пакування та зберігання;
- розподіл та збут продукції;
- монтаж та експлуатація;
- технічна допомога і сервісне обслуговування;
- утилізація після використання.

Транспортна логістика України для усунення виявлених недоліків, в першу чергу, потребує цілісності ринку податкової політики, розвитку логістичного парку, усунення адміністративних бар'єрів та створення регіональної політики, яка сприяє розвитку місцевих підприємств логістики.

Комплексному розвитку логістичного ринку має сприяти:

- проведення досліджень в функціях, методах, ролі та обов'язках державних і приватних підприємств для комплексного планування логістичного парку;

– визначення державних функцій, характеру і принципів інвестування капіталу, правового статусу і співвідношення між плануванням логістичного ринку та інших об'єктів інфраструктури; – уточнення політики землекористування, зонування, схвалення і процедури планування логістичного ринку;

– стандартизація процедури затвердження для логістичних підприємств; з'ясування думки логістичних операторів і вантажовідправників на різних стадіях затвердження процесу;

– підключення підсилюючих логістичних сегментів автомобільного, залізничного, водного, повітряного і мультимодального транспорту через єдине планування і будівництво нових транспортних вузлів і логістичних центрів;

– поліпшення зв'язку між існуючими логістичними центрами і транспортними вузлами, щоб збільшити їх можливості і щоб уникнути будівництва нових об'єктів.

Наступним пріоритетним напрямком у розвитку транспортної логістики України, слід виділити прискорення розробки національної залізничної транспортної мережі. Розвиток залізничних контейнерних перевезень має вирішальне значення для створення ефективної мультимодальної транспортної системи; оптимізації виробничої структури України; і прискорення скоординованого розвитку східних, центральних і західних регіонів України.

Розвиток транспортної мережі залізничних контейнерних перевезень має бути підкріплений такими діями:

– оптимізацією розташування залізничних контейнерних терміналів для задоволення логістичних потреб;

– прискоренням будівництва контейнерних центрів і станцій (особливо залізничних станцій, здатних обробляти контейнери);

– поліпшенням зв'язку з іншими видами транспорту;

– вдосконаленням митного оформлення контейнерних перевезень для полегшення торгівлі з внутрішніми районами [4].

Отже, можна зробити висновок, що підвищення ефективності транспорту через розвиток логістики полягає в сутності підходу, який містить подачу матеріалу, інформаційний потік і

фінансові потоки між точкою поставки і точкою споживання, з транспортними перевезеннями, які виступають як її ядро. На сьогоднішній день, для підняття економіки України, пріоритетною є необхідність розвитку транспортної логістики, яка буде ефективною, безпечною, стійкою і такою, що відповідає вимогам клієнтів.

Пріоритетним напрямом розвитку транспортної логістики є: необхідність оновити існуючу інфраструктуру, досягти взаємопов'язаності транспортних мереж з альтернативою щодо обміну об'єктів, створення мультимодальних транспортних вузлів і логістичних центрів; прискорити модернізацію транспорту, логістичних систем та обладнання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дикань В.Л. Основи логістичної інтеграції при формуванні логістичних систем / В.Л. Дикань, Я.М. Панчишин // Вісн. економіки транспорту і промисловості: зб. наук. пр. – Х.: Укр-ДАЗТ, – 2009. – № 26. – С.60–63.
2. Іванищева А.В. Сучасні тенденції розвитку та інновації в логістиці / А.В. Іванищева. //Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти. – 2017. – С. 344–362.
3. Лактионова О.Е. Формирование логистических систем: методология и практика: [монография] / Лактионова О.Е. – Донецк: НАН України. Ин-т економіки пром-сти, 2002. – 319 с.
4. Щербина Р. С. Пріоритетні напрямки розвитку транспортної логістики / Р. С. Щербина. // організація перевезень і безпека транспорту. – 2014. – С. 183–188.

Замота Ірина,
студентка 5 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Титенко Л. В.,
к.е.н., доцент

СПЕЦИФІКА ЛОГІСТИКИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Роль зовнішньоекономічної діяльності України завжди була і залишається пріоритетним напрямом політики, що створює основи для розвитку вигідної торгівлі і сприятливого інвестиційного клімату.

Зовнішня торгівля товарами, послугами, роботами, інформацією та результатами інтелектуальної діяльності – все це є основою зовнішньоекономічної діяльності нашої держави. І тому дуже важливо ефективно організувати зовнішньоекономічні відносини суб'єктів господарювання.

Однією з форм зовнішньоекономічної діяльності є експортні операції, оскільки для суб'єктів господарювання це є сприятливою умовою для просування вітчизняної продукції на світові ринки, при цьому сприятливі умови має оподаткування такого виду операцій. Тому в таких процесах важливим завданням є логістичне супроводження експортних операцій. Для належних умов виконання зовнішньоекономічного контракту та вчасно поставленої продукції в основі логістики повинна бути покладена методологія аналізу, яка оптимізує потоки, а також оцінка прийнятих управлінських рішень.

Дослідженням логістичного супроводження зовнішньоекономічної діяльності, а також раціоналізації логістичних процесів займаються багато вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів. Серед них необхідно виділити праці таких як: М. Григорак [1], Є. Крикавський, Л. Харсун, Б. Холод, Н. Акименко, В. Дикань [2],

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

Л. Титенко [4], які у своїх працях висвітлюють концепції логістичних систем та стратегічного розвитку до потреб вітчизняних підприємств, що ведуть зовнішньоекономічну діяльність та орієнтовані на експортні операції. Проте, деякі принципи і поняття цілком влаштували суб'єктів господарювання, але з часом почали гальмувати динаміку розвитку зовнішньоекономічних відносин. Для збереження бізнесу та зовнішніх відносин на світовому ринку необхідно дослідити певні механізми оптимізації логістичних процесів та потоків.

Метою логістичної системи зовнішньоекономічної діяльності є реалізація матеріальних, інформаційних і супутніх потоків при виконанні експортних операцій на основі вимог логістики [1, с.103-108].

Матеріальний потік зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів характеризується певним набором параметрів, які класифікуються за певними ознаками, тому їх дослідження є практичним значенням для діяльності підприємств, так як слугує для забезпечення раціонального підходу до управління зовнішніми відносинами та вдосконалення системи потоків.

Інформаційний потік характеризується сукупністю повідомлень, яка циркулює всередині логістичної системи та призначена для управління діяльністю. За часом інформаційний потік може випереджати матеріальний або відставати від нього. Для планування і координації інформаційних потоків необхідно створити їх функціонування на підприємстві за схемою (рис.1.1). За даними рис.1.1 важливе значення в інформаційних потоках по суті займає її правильна обробка. Традиційно система бухгалтерського обліку та аналітичної підтримки здійснює аналітичні та контрольні функції обліку інформації та виконує свої відповідні завдання, спрямовані на досягнення мети. Не менш важливе значення в логістиці зовнішньоекономічної діяльності експортних операцій має транспортна складова та умови поставки [2, с. 11-13].

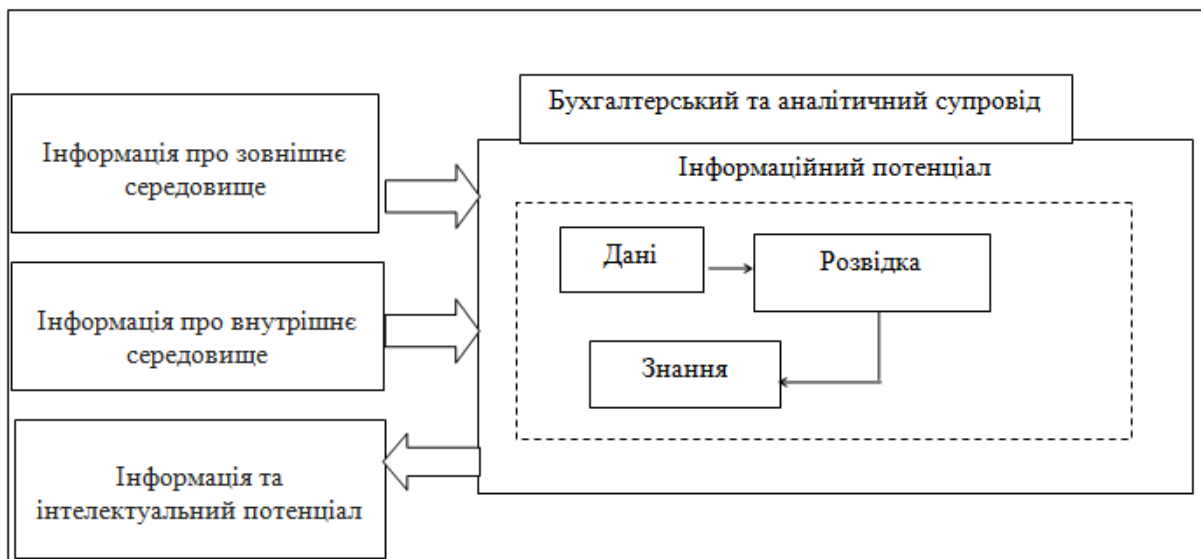

Рис.1. Визначення взаємозв'язку існуючих концепцій і інформації з інтелектуальними знаннями та їх зв'язком з концепцією інформаційного капіталу

Джерело побудовано автором за даними [4,с.497].

Оскільки дуже важливо оптимізувати перевезення з урахуванням специфіки продукції та умов зовнішньоекономічного договору, а також створити сприятливі умови до швидкого реагування на відповідно до пріоритетів споживача. Основними напрямками оптимізації є знижки на свої тарифи, невеликі терміни доставки, забезпечення інформації про доставку, можливість складувати товар для подальшої безперервної поставки, а також інформаційний супровід стеження за проходженням вантажу.

Отже, логістика зовнішньоекономічної діяльності підприємств вимагає чіткого планування та управління потоками, оскільки для вітчизняних підприємств це є сприятливою умовою для вивільнення фінансових коштів на додаткові інвестиції. Тому впровадження логістичного управління зовнішньоекономічною діяльністю експортних операцій дозволить оптимізувати не тільки роботу підприємства, а й поставок, спрямованих на зовнішні зв'язки. Для реалізації якості логістичного процесу на підприємстві необхідно здійснювати підбір висококваліфікованих фахівців для ефективної роботи підрозділів та служби логістики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Григорак М.Ю. Методика оцінки використання потенціалу логістичної інфраструктури / М.Ю. Григорак, Л.В. Костюченко // Економічні науки. Серія “Економіка та менеджмент”: Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – Випуск 7 (26). – Ч. 4. – 2010. – С. 103-108.
2. Дикань В.Л. Розвиток національної транзитної мережі та її інтеграції в міжнародну транспортну систему / В.Л. Дикань // Вісник економіки транспорту і промисловості. – Харків, 2008. – №24. – С. 11-13.
3. Сокур І.М. Транспортна логістика. навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] / І.М. Сокур, Л.М. Сокур, В.В. Герасимчук. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 222 с.
4. Титенко Л. В. Розширення функцій бухгалтерського та аналітичного забезпечення в управлінні стратегічним розвитком бізнесу / Лариса Василівна Титенко. // Рига, Латвія. – 2018. – С. 488–509.

Каменчук Марія,
студент 5 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Титенко Л. В.,
к.е.н., доцент

ОПТИМІЗАЦІЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПОТОКІВ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКОВОСТІ БАНКУ

В умовах трансформаційної української економіки важливим постає питання забезпечення стабільності банківської системи як основи економічної безпеки країни.

Банківська система є одним з провідних елементів інфраструктури економіки України. Вона досить сильно впливає на забезпечення взаємозв'язку між виробниками продукції, продавцями та споживачами. Постійний розвиток та забезпеченість надійності банківської системи в умовах ринкової економіки у багатьох аспектах залежить від результатів аналізу основних статистичних показників банків, що дозволяє виявляти їх слабкі та сильні сторони, запропонувати конкретні шляхи розв'язання проблем.

Головною проблемою, останніх років є стрімке зменшення доходів банків, що призводить до банкрутства та подальшої їх ліквідації. З 2014 року згідно з рішенням НБУ було закрито 81 банк та ще 7 банків чекають на рішення про ліквідацію [1]. Така тенденція призводить до втрати вкладниками своїх заощаджень та потребу держави відшкодовувати понесені збитки, що у свою чергу призводить до економічного дисбалансу та розповсюдженню панічних настроїв серед населення.

Саме тому, в умовах підвищеності вимог до ефективності діяльності банківської системи України суттєво зростає актуальність забезпечення зростання прибутковості банків через оптимізацію логістичних потоків.

Аналіз теперішнього банківського підприємництва в Україні вказує на те, що вітчизняні банки до останнього часу мало використовували інструменти логістики для регулювання своєї діяльності.

Як зазначає Шевирьова І.Ю. : «Логістизація банківської діяльності являє собою процес послідовного впровадження прийомів, методів і методик, характерних логістичній науці, і водночас розглядається як комплексна технологічна і управлінська інновація, впровадження якої у реальну банківську практику можна вважати необхідним чинником. Такий їхній підхід зумовлено тим, що українські комерційні банки намагаються збільшити кількість клієнтів, і розширити спектр надання послуг, не знижуючи дохідність операцій» [2].

З логістичної позиції, потокові процеси, характерні для банківської діяльності можна розділити на два напрями, в межах яких відбувається рух грошових мас:

- внутрішній, що охоплює комерційний банк, всі його структурні підрозділи, та відділення і філіали;
- зовнішній, який включає в себе клієнтів, партнерів та учасників валютного і фондового ринків.

До нещодавнього часу більшість фахівців в сфері логістики розглядали рух грошових коштів лише як потоки, що обслуговували переміщення матеріальних ресурсів. Однак детальніший аналіз показав, що цей рух підпорядковується тим же законам, що і рух товарів, що, в свою чергу, підтверджує можливість застосування логістичного інструментарію в банківському секторі. Причому майже всі види банківських операцій можна віднести до тієї області діяльності, де використання одного із логістичного методу є обов'язковою умовою підвищення ефективності функціонування банків та збільшення дохідності їх діяльності.

При прийнятті рішення про вибір того чи іншого банківського продукту необхідно враховувати можливості впровадження логістичних методів управління діяльністю на таких головних критеріях: скорочення часу, зменшення вартості, мінімізація ризиків. Саме тому, більшістю сучасних вчених, рекомендується

обирати один з найважливіших помічників ведення логістичного процесу в банку, що позитивно зарекомендував себе в діяльності закордонних банків, - факторинг.

За визначенням, що нам надає Бабичев С.: «Факторинг - це комплекс фінансових послуг, що надаються клієнтові в обмін на поступку дебіторської заборгованості. Комплекс фінансових послуг включає в себе фінансування поставок товарів, страхування кредитних ризиків, облік стану дебіторської заборгованості і роботу з дебіторами по своєчасній оплаті» [3, с. 41].

Отже, розвиток логістики в банківському секторі української економіки є необхідним заходом, що дозволить максимально пристосуватися до сучасних умов розвитку світового господарства, без яких підвищення конкурентоспроможної банківської системи країни, підвищення прибутковості банківської діяльності та її ефективна інтеграція у світову фінансову систему не є можливим.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення про виведення неплатоспроможного банку з ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1581>.
2. Шевирьова І.Ю. «Використання факторингу для вдосконалення руху товарних логістичних потоків у банку» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/93.pdf>.
3. Бабичев С., Лабзенко А. Факторинг: критерии выбора / С. Бабичев, А. Лабзенко // Управление компанией. – 2010. – № 8. – 169 с.

Лисак Каріна,
студентка 3 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Пілевич Д. С.,
к.е.н., доцент

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ГОТІВКОВОЮ ІНОЗЕМНОЮ ВАЛЮТОЮ БАНКУ ПАТ “А-БАНК”

Ефективність валютно-обмінних операцій визначається як відношення прибутку до всіх виробленим затратам. Величина витрат включає в себе як прямі, так і непрямі витрати. В силу специфіки визначення адміністративно-господарських витрат в обмінних пунктах і операційних касах, ефективність валютно-обмінних операцій розраховується окремо по обмінних пунктах і операційних кас. Обороти по покупці і продажу готівкової іноземної валюти по кожному пункту або операційній касі беруться з даних аналітичного обліку. Обсяги купівлі-продажу готівкової іноземної валюти, відмінній від доларів США, перераховуються в доларовий еквівалент.

На сьогоднішній день питання ефективності здійснення операцій з готівковою іноземною валютою широко висвітлені в економічній літературі, зокрема таких українських економістів як: М. Фрідмен, О.Кіреєв, М. Бордо, Дж. Кейнс, Р. Маккіннон, Т. Вахненко, В. Геєця, О. Барановського, Т. Мусієць, Я. Белінську, О. Дзюблюка, Т. Вахненко, А. Даниленка, Д. Лук'яненка, Т. Мусієць, О. Мозгового, М. Савлука, А. Гальчинського та ін.

Доходи від проведення валютно-обмінних операцій складаються з реалізованої позитивної курсової різниці і комісійної винагороди від операцій з іноземною валютою і відповідають даним аналітичного обліку в розрізі обмінних пунктів і операційних кас. Слід мати на увазі, що «негативна курсова різниця» формується

за умови покупки / продажу валюти вище / нижче курсу НБУ, чого на практиці бути не повинно. Тому дана стаття витрат повинна бути нульовою.

До складу прямих витрат, які властиві як обмінним пунктам, так і операційним кас належать витрати: на придбання готівкової валюти, на інкасацію, умовний витрати на відсотки, матеріали, що припадають на операції обміну валюти, навчання.

Витрати, пов'язані з придбанням готівкової валюти для забезпечення частини обсягів продажу, непокритою обсягами покупки, розраховуються як твір різниці обсягів продажу і покупки на вартість 1 одиниці доставленої валюти.

Витрати на доставку валюти включають в себе дві складові: витрати на доставку валюти і розмір сплаченої комісії за проведення операції.

Спочатку розраховується середня за період величина витрат, яка припадає на 1 доставлений долар.

Валютні ризики є частиною діяльності комерційних банків, до яких схильні учасники міжнародних економічних відносин. Простіше: валютний ризик – це ризик втрат при купівлі-продажу іноземної валюти за різними курсами. Найдієвішим методом управління валютними ризиками є встановлення ліміту на відкриті валютні позиції.

Для оцінки валютного ризику нами були враховані такі фактори: існування адекватної, ефективної, доведеної до виконавців внутрішньої нормативної бази (положень, процедур тощо) щодо управління валютним ризиком, затвердженої відповідними органами банку виходячи з принципів корпоративного управління, а також відповідної практики виконання її вимог; обсяг балансових та позабалансових статей, які підлягають переоцінці у зв'язку зі змінами поточного валютного курсу та строкового валютного курсу; структура балансових та позабалансових статей тощо [1].

Станом на 31.12.2016 (кінець дня) балансова вартість монетарних активів Банку в іноземній валюті в гривневому еквіваленті складає 458 021 тис. грн., що на 116 962 тис. грн. менше, ніж на

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

початок року. Найбільшу частку в активах Банку в іноземній валюті складають активи у вільноконвертованих валютах – 99,05 %. Балансова вартість монетарних зобов'язань в іноземній валюті за 2016 рік зменшилися на 48 198 тис. грн. та на кінець року склала 519 849 тис. грн., в тому числі 99,97 % – зобов'язання у вільноконвертованих валютах. Вплив неконвертованих валют залишається незначним.

Таблиця 1

За звітний рік нормативи змінилися так:

Найменування нормативу	Фактичне значення	
	На 31.12.2016 (кінець дня)	На 31.12.2008 (кінець дня)
Норматив загальної довгої відкритої валютної позиції банку (Л13-1), %. Нормативне значення: не більше 20,0%	14,4 (14,0298)	(14,6692)
Норматив загальної короткої відкритої валютної позиції банку (Л13-2), %. Нормативне значення: не більше 10,0%	0,0 (0,0)	(0,1245)

Джерело: побудовано автором за даними [1–2].

У дужках приведене середньозважене значення нормативів за грудень місяць звітного року. Розрахунок нормативів відкритої валютної позиції приведений за даними файлу 01. Чиста балансова позиція Банку на звітну дату по усім валютам збалансована. Валютний ризик для банку помірний.

Отже, банк ПАТ “А-БАНК” відкриває підприємству тільки один рахунок у будь-якій вільно конвертованій валюті, але можливе відкриття рахунку відразу в декількох валютах. Це вигідно з метою уникнути конверсії валюти з однієї в іншу в тому випадку якщо підприємство має декілька договорів з різними країнами і відповідно в різних видах валют.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://minfin.com.ua/>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ssmc.gov.ua/

Мізіренко Олександр,
студент 5 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Титенко Л. В.,
к.е.н., доцент кафедри

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Економічна безпека є складним явищем, обумовленим певним рівнем розвитку і захищеності від різних загроз всіх сфер економічного і соціального життя держави, суспільства і населення. Якість і надійність обліково-аналітичного забезпечення є визначальним фактором успішної діяльності суб'єктів підприємництва. Тому розвиток сучасних форм управління організаціями на основі облікової інформації в даний час є методологічною проблемою, яка потребує глибокого вивчення змісту різних видів обліку і особливостей побудови форм звітності, інструментів, використовуваних для обліку та оцінки об'єктів. В сучасних умовах господарювання роль бухгалтера на підприємствах і в організаціях незмірно зростає. Жодне управлінське рішення не обходиться без узгодження з головним бухгалтером, з метою визначення як його ефективності, так і податкових наслідків. Потужним інструментом управління економічною безпекою підприємства виступає обліково-аналітична система.

Обліково-аналітична система економічної безпеки – це сукупність взаємопов'язаних елементів облікової, аналітичної, контрольної та аудиторської інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень щодо запобігання ризиків і загроз з метою досягнення планових (порогових) значень показників розвитку підприємства в поточному і перспективному періоді

Обліково-аналітична система заснована на підготовці управлінської інформації, і якщо виникають помилки в управлінні у зв'язку з проявом того чи іншого ризику, це є свідченням того, що базою управлінського рішення є неповна інформація про стан справ на підприємстві або ця інформація була відсутня зовсім, а рішення приймалося керівником по інтуїції.

Місце обліково-аналітичного забезпечення у системі економічної безпеки можна відобразити у вигляді рис. 1.

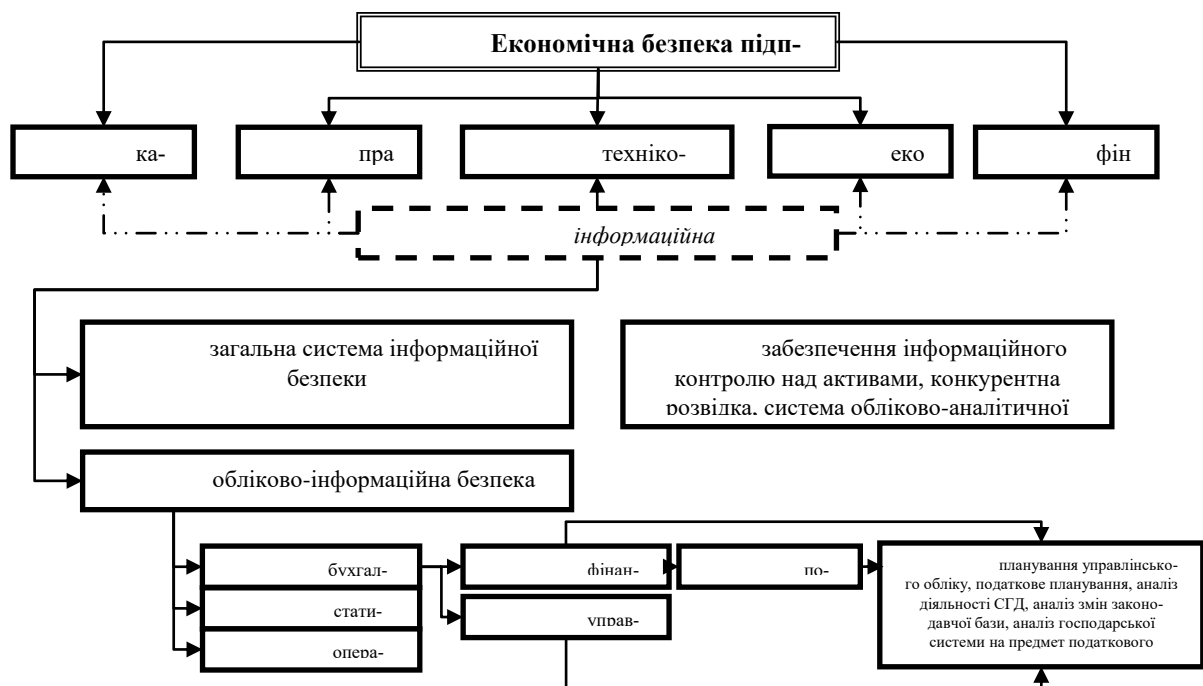

Рис.1. Місце обліково-аналітичного забезпечення у системі економічної безпеки підприємства

Джерело: побудовано автором на основі [1].

Інтегрована обліково-аналітична система підприємства включає такі складові, як система бухгалтерського фінансового і управлінського обліку, система податкового обліку, а також система внутрішнього контролю. Система обліково-аналітичної інформації повинна ґрунтуватися на таких функціях управління, як облік, аудит, аналіз і синтез.

Для обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки необхідно, щоб всі процеси забезпечували отримання інформації про ризики і загрози, досягнення планових (порогових)

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

значень показників, що характеризують мету розвитку. У цьому випадку мета обліково-аналітичної системи економічної безпеки збігається з визначенням мети економічної безпеки. Наявність зворотного зв'язку сприяє адаптації системи до мінливих умов зовнішнього середовища, а рекурсивний (причинно-наслідковий) і синергетичний зв'язки реалізуються при об'єднанні всіх джерел інформації для забезпечення економічної безпеки. Зв'язки між елементами системи відображають процес трансформації інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства в інформації, яка використовується для прийняття управлінських рішень.

Облік в системі економічної безпеки є частиною інформаційної системи управління підприємством, представлений підсистемами фінансового, управлінського, оперативного, податкового, статистичного, стратегічного та інших видів обліку. З метою управління економічною безпекою може бути корисною інформація, яка формується в різних підсистемах обліку, а також поза-облікова інформація.

Таким чином, завдання забезпечення економічної безпеки підприємства вимагають спеціальних підходів до формування інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень, вибору інструментарію, що дозволяє дати оцінку наявності загроз і їх наслідків на майновий, фінансовий стан, результати діяльності та здатність зберігати сталий розвиток в перспективі. Комплекс методологічних і організаційно-технологічних питань облікової політики сприяє системному формуванню інформації про середовище, що дозволяє розширити простір можливих рішень і підвищити рівень економічної безпеки економічного суб'єкта підприємницької діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Титенко Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємств / Л.В. Титенко, С.В. Богдан // Україна – територія можливостей для розвитку підприємництва: збірник

матеріалів «Економічні перспективи підприємництва в Україні. – Ірпінь: УДФСУ, 2017. – Ч. 1. – С.217–220.

2. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітична інформація як визначальний чинник забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання / Л.В. Гнилицька // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий журнал. - Луганськ.: СНУ ім. В. Даля, 2011. – №3 (157). – С. 57–65.

Муравський Олександр,
студент 5 курсу
ІНІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Титенко Л. В.,
к.е.н., доцент кафедри

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективність діяльності підприємства безпосередньо пов'язана з використанням ефективних форм і методів управління, які потребують наявності відповідного інформаційного забезпечення. Тобто застосування будь-яких форм і методів управління пов'язане з використанням інформаційного простору підприємства, який є сукупністю різнорідних зовнішніх і внутрішніх інформаційних потоків. Однією з таких форм є обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством.

Обліково-аналітичне забезпечення є формою організації всіх видів обліку й аналізу, поєднаних такою однією метою, як забезпечення інформацією для прийняття поточних і стратегічних рішень управлінських рішень та контроль за їх реалізацією [1, с. 1408]. Неабиякої актуальності на сьогоднішній день набуває управління витратами підприємств, зокрема логістичними.

Логістичні витрати, як частину витрат підприємства, вкрай рідко виокремлюють у звітності. Традиційні методи обліку витрат об'єднують їх у великі агрегати, що не дозволяє здійснити детальний аналіз різних за походженням витрат, врахувати всі наслідки прийнятих управлінських рішень, а також визначити їх вплив на ефективність діяльності підприємства. В результаті рішення, прийняті в одній з функціональних сфер підприємства, призводять до невизначених результатів в інших суміжних сферах. Все це свідчить про те, що під час управління логістичними

витратами слід здійснити впровадження цілісної системи оцінки витрат, аналізу ситуації в конкретній сфері діяльності.

Неабиякого значення на сьогоднішній день набуває забезпечення достовірності обліку, як логістичних витрат, так і результатів за видами продукції, каналам збуту, сегментів ринку, групи клієнтів тощо. У зв'язку з цим виникає проблема адекватності розподілу постійних витрат за одиницями обліку. Аналіз відомих методів обліку логістичних витрат свідчить, що існують наступні їх типи:

– *standard costing*, за якого всі витрати розраховуються з використанням стандартів у кількісному та вартісному виразі до початку обслуговування споживачів;

– *direct costing*, за якого логістичні витрати розподіляються на постійні та змінні, при цьому постійні витрати відносять на реалізовану продукцію;

– *absorption costing*, за якого всі витрати поділяються на прямі та непрямі, які відносять на реалізовану продукцію та залишки продукції на складах.

Для більш повного та точного виміру логістичних витрат слід орієнтуватися на удосконалення наявної системи обліку через застосування поопераційної системи обліку. Одна з головних відмінностей поопераційної системи обліку логістичних витрат, що пропонується, – це процесний підхід до організації обліку витрат, інтегрований із системою моніторингу потокових процесів підприємства (рис. 1).

Загальною основою застосування поопераційної системи є розподіл бухгалтерських даних щодо логістичних витрат та витрат на узгодження потокових процесів на кінцеві продукти або послуги через процеси (виконувані щодо потоків види діяльності підприємства, як це показано на рис. 1). Наведена на рис. 1 поопераційна система обліку логістичних витрат передбачає встановлення для кожного бізнес-процесу бази розподілу, яка пояснює причину витрат та визначає інтенсивність використання ресурсів.

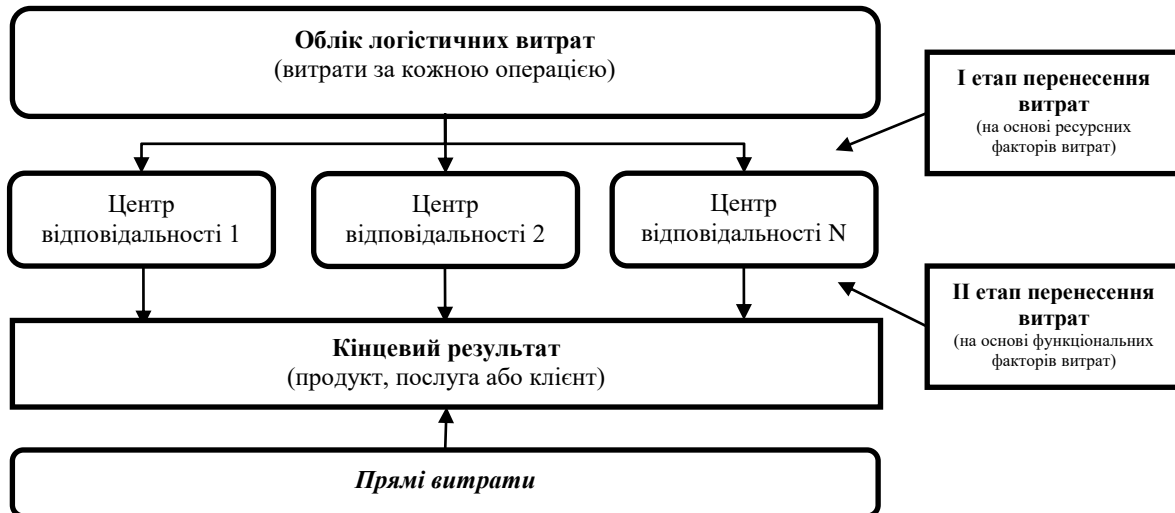

Рис. 1. Поопераційна система обліку та розподілу логістичних витрат

Джерело: побудовано на основі [2].

При цьому нами приймається традиційне розуміння бази розподілу як причини або фактору, що найбільш адекватно відбиває перерозподіл витрат між задіяними об'єктами; визначає спосіб розподілу логістичних витрат на кінцевий об'єкт (продукція, послуга або клієнт). Водночас орієнтація менеджменту підприємства на логістичну концепцію вимагає відповідного розширення бази розподілу витрат на узгодження потокових процесів [2, с. 112].

Таким чином, зазначені методи обліку та розподілу логістичних витрат вказують на їх економічну складність та необхідність розробки комплексної системи їх обліку та аналізу, при цьому практичний підхід до їх визнання повинен бути простим та адаптованим до існуючої системи обліку та принципам калькулювання витрат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Титенко Л. В. Логістичні принципи формування обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління підприємством [Електронний ресурс] / Л.В. Титенко // Наукове електронне фахове видання Мукачівського державного університету

**Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі
в оподаткуванні, бізнесі, економіці**

«Економіка та суспільство». – 2017. – Режим доступу до ресурсу:
http://economyandsociety.in.ua/journal/13_ukr/235.pdf

2. Дзьобко І.П. Організація обліково-аналітичної підтримки розвитку логістичних систем на основі процесного підходу / І.П. Дзьобко // Управління розвитком. – № 3 (181). – 2015. – С. 109–115.

Петренко Л. М.,
к.е.н., доцент,
кафедра інформатики
та системології
ННІ ІТЕ ДВНЗ
«КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
Кравцов С. О.,
студент 4 курсу,
спеціальність
«Комп'ютерні науки»
ННІ ІТЕ ДВНЗ
«КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
м. Київ

ІННОВАЦІЇ В МОДЕЛЮВАННІ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Умови сьогодення свідчать, що нині у світі відбувається перехід від відтворювального до інноваційного типу розвитку. Розвиток національної економіки є неможливим без інноваційного розвитку країни, що актуалізує необхідність активізації інноваційної діяльності вітчизняних підприємств. Стан економіки впливає на розвиток та результати інноваційної діяльності у країні, завдяки чому може залучати додаткові кошти для її фінансування, тобто бути привабливим для іноземних інвесторів. Проте останнім часом розвиток макроекономічних процесів є складним і непередбачуваним. Значна кількість факторів що впливають на діяльність вітчизняних підприємств є досить негативними. Виходячи з цього більшість українських підприємств функціонують в умовах пов'язаних з підвищеним ризиком. Тому на перший план в управлінні виходить питання забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання різних рівнів в складних умовах економічного розвитку [1].

На сьогодні існує багато теоретико-методологічних підходів до визначення сутності категорій «Економічна безпека», її складових, оцінювання їх рівня та моделювання процесів управління ними. Економічна безпека визначається як стан найбільш ефективного використання ресурсів для подолання загроз і забезпечення стабільного функціонування підприємства сьогодні і в майбутньому [1].

За сучасних умов розвитку вітчизняної економіки одним з вагомих факторів забезпечення економічної безпеки виступають інновації. Тому саме використання інновацій є одним з ключових чинників досягнення довготривалої стабільності та високої конкурентоспроможності підприємства. Перспективи та ефективність управління економічною безпекою в значній мірі залежить від їх інноваційної складової, тобто від рівня інноваційного розвитку підприємства.

У якості інструментарію для вимірювання рівня інноваційної складової економічної безпеки доцільно використовувати методику оцінки інноватизації підприємства. Під поняттям «інноватизація підприємства» визначають постійний процес залучення і впровадження інновацій у виробництво, яке є: комплексним; системним; базується на якісних змінах в продуктивних силах і виробничих відносинах. Можна сказати, що саме інноватизація підприємства є об'єктивним і прикладним засобом переходу від конкуренції до економічної безпеки підприємства.

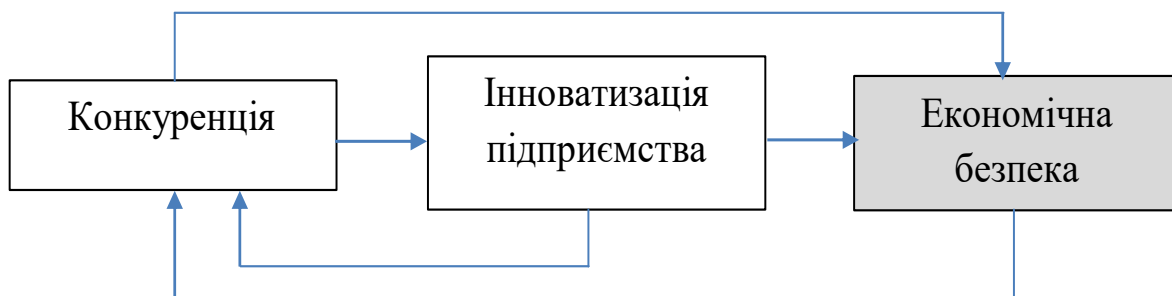

Рис 1. Взаємозв'язок інноватизації та економічної безпеки підприємства

Джерело: побудовано автором.

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

На сьогодні визначають сім критеріїв інноваційності країн [2]:

- 1) частка витрат на науково-дослідницьку діяльність у ВВП; ефективність промисловості;
- 2) зростання ВВП на душу дорослого населення за три роки;
- 3) частка місцевих високотехнологічних компаній у бізнесі країни загалом;
- 4) ефективність вищої освіти;
- 5) концентрація вчених;
- 6) патентна активність.

Україна у Глобальному індексі інновацій піднялася з 50-го місця у 2017 році до 43-го місця у 2018 році. Це найвища позиція нашої держави за 12 років існування рейтингу [2].

Важливими цифровими показниками для аналізу інноваційного розвитку є статистичні дані про інноваційну активність вітчизняних підприємств. Розподіл підприємств України за видами інноваційної діяльності, у відсотках до загальної кількості обстежених підприємств:

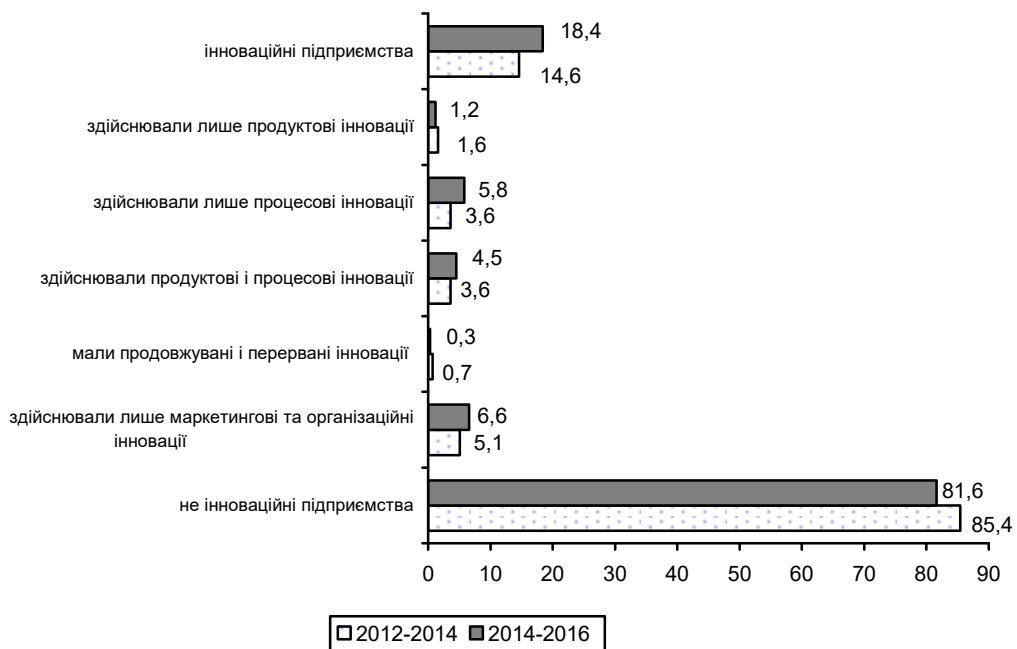

Рис. 2. Розподіл інноваційних підприємств протягом 2014–2016 років за видами економічної діяльності

Джерело: побудовано за даними «Наукова та інноваційна діяльність» [3].

Для оцінки з позицій підприємства-інноватора застосовують показник ефективності напрямку інноваційного розвитку, який розраховується як співвідношення очікуваного ефекту від впровадження і реалізації напрямку та очікуваної величини вкладеного інноваційного капіталу [4]:

$$K_{nip} = \frac{\sum_{t=1}^T E \cdot (1+r)^{-t}}{\sum_{t=1}^T IK \cdot (1+r)^{-t}} \quad (1)$$

де K_{nip} – ефективність напрямку інноваційного розвитку;

E – очікуваний ефект від впровадження і реалізації напрямку в t -му періоді, грн;

IK – очікуваний інноваційний капітал в t -му періоді, грн;

r – ставка дисконтування, %;

T – період часу від початку інноваційного циклу до кінця життєвого циклу інноваційної продукції, років.

Якщо $K_{nip} > 1$, то напрямок інноваційного розвитку економічно доцільний, якщо $K_{nip} < 1$, то економічно не вигідний, і якщо $K_{nip} = 1$, то вкладені кошти повертаються, але ефекту підприємство-інноватор не отримає. У даному випадку умови оптимальності варіанта, що розглядається підприємством, записується:

$$K_{nip} \rightarrow \max, \quad (2)$$

Отже, моделювання процесів управління економічною безпекою підприємства з позицій її інноваційної складової сприятиме удосконаленню її стратегії розвитку, ефективного функціонування, підвищення рівня його економічної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Козаченко Г.В., Пономарьов В.П., Пляшенко О.М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія. – К.: Лібра, 2003. – 280 с.

2. Звіт Global Innovation Index 2018. Режим доступу: <https://talks.happymonday.com.ua/ukraine-u-globalnomu-indeksi-innovacij>.

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

3. Наукова та інноваційна діяльність / Економічна статистика / Наука, технології та інновації. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm.

4. Інноваційний розвиток підприємства. Навчальний посібник / За ред. П. П. Микитюка. – Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. – 224 с.

Самхаралідзе Яніна,
*студентка групи ПА-71
ПВНЗ «Міжнародний
науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»,
м. Київ*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗПОДІЛУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ У ПРОГРАМІ «1С: БУХГАЛТЕРІЯ»

Важко уявити собі виробниче підприємство без загальновиробничих витрат. Від правильного їх розподілу залежить достовірність визначення собівартості випущеної продукції. Для цього зручно скористатися програмою «1С: Бухгалтерія». Конфігурація «Бухгалтерія для України» має доволі обмежений функціонал із налаштування розподілу загальновиробничих витрат (ЗВВ) порівняно із «профільною» – «Управління виробничим підприємством для України». Проте, як свідчить практика, тих налаштувань, що є, цілком вистачає для коректного відображення, розподілу та списання ЗВВ.

Проблема обліку та розподілу загальновиробничих витрат є предметом дискусій в працях С.Ф. Голова, В.І. Довбуш, П.О. Кущика, Л.В. Нападовської, Т.М. Сльозк та ін. Проте значна частина праць стосується питань формування економічної інформації про витрати без врахування специфіки обліку із застосуванням програмного забезпечення.

Мета дослідження є відображення практичного алгоритму щодо організації системи обліку та розподілу загальновиробничих витрат у програмі «1С: Бухгалтерія». Конфігурація «Бухгалтерія для України».

Можливість розподілу ЗВВ може бути здійснена за допомогою документа «Закриття місяця» (Операції → Закриття періоду → Закриття місяця). Проте, аби програма змогла провести доку-

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

мент і коректно розподілити ЗВВ, потрібно зробити деякі налаштування. Як це реалізувати — у нашому алгоритмі.

Крок 1. Відображаємо наявність виробничої діяльності. У параметрах обліку на вкладці «Виробництво» ставимо прапорець. Він свідчитиме про те, що підприємство проводить виробничу діяльність (рис. 1). Інакше розділ «Виробництво» взагалі буде недоступний.

Рис. 1. Налаштування параметрів обліку

Крок 2. Визначаємо спосіб розподілу витрат. Способи розподілу непрямих витрат визначаємо операціями: Головне → Налаштування → Облікова політика → Вкладка «Загальновиробничі». Програма «1С: Бухгалтерія» передбачає шість баз розподілу ЗВВ (табл. 1).

Таблиця 1

Бази розподілу ЗВВ

Спосіб	База
Обсяг продукції	Кількість випущеної продукції у поточному місяці. Інформацію беремо з реєстру накопичення «Випуск продукції і послуг у планових цінах»
Планова собівартість випуску	Планова вартість випущеної у поточному місяці продукції, послуг. Її зазначаємо в документі «Звіт виробництва за зміну»
Оплата праці	Витрати, відображені з видом «Оплата праці»

Матеріальні витрати	Сума матеріальних витрат
Прямі витрати	Сума прямих витрат
Окремі статті прямих витрат	За базу розподілу може правити певний набір статей витрат. Формуємо такий набір у список. Інформацію про списки статей витрат знаходимо у довіднику «Список статей витрат, включених у базу розподілу непрямих витрат»

Спосіб розподілу ЗВВ можемо встановити як для підприємства загалом, так і для конкретного підрозділу або статті витрат. Аби спосіб розподілу ЗВВ діяв для усього підприємства й усіх статей витрат, поля «Стаття витрат» і «Підрозділ» не заповнюємо (рис. 2).

Период	Організація	Рахуно...	Стаття витрат	Підрозділ	Спосіб розподілу	Список статей вит..
01.01.2008	Добро	91			Планова собіварті...	
01.11.2008	Добро	91	Послуги допоміжн...	Цех 2	Прямі витрати	
01.11.2008	Добро	91	Послуги допоміжн...	Цех 1 (ділянка пле...	Прямі витрати	
01.11.2008	Добро	91	Оклади й тарифи (...)	Цех 2	Оплата праці	
01.11.2008	Добро	91	Оклади й тарифи (...)	Цех 1 (ділянка пле...	Оплата праці	

Рис. 2. Налаштування розподілу ЗВВ для усього підприємства

Крок 3. Закриваємо період. Наприкінці місяця ЗВВ списуються документом «Закриття місяця». При цьому необхідно проставити прапорець у полі «Розрахунок і коригування собівартості продукції (послуг)» (рис. 3).

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

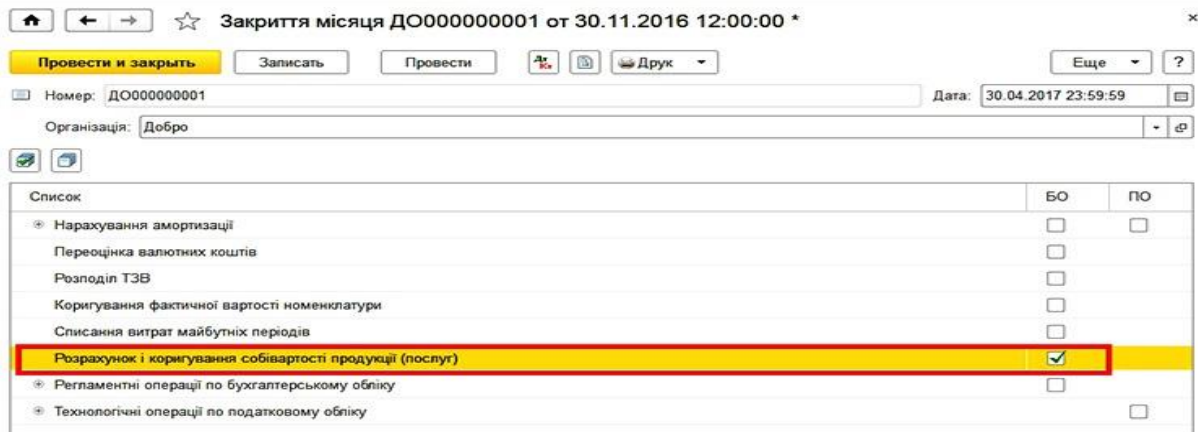

Рис. 3. Списання ЗВВ

Розподіл ЗВВ способом «обсяг випуску» Підприємство у цеху № 1 шиє чоловічі та жіночі костюми. У травні пошили 10 чоловічих костюмів і 5 жіночих. При цьому спожили електрики на суму 1000 грн (без ПДВ). Розглянемо, як програма розподілить загальновиробничі витрати електроенергії, якщо спосіб розподілення – обсяг випуску.

Витрати на електроенергію відобразимо у програмі документом «Надходження товарів і послуг», у якому заповнимо вкладку «Послуги», а у графі «Рахунок» виберемо 91 «Загальновиробничі витрати». Зазначимо також аналітику витрат, тобто підрозділ і статтю витрат. У нашому випадку це буде підрозділ «Цех № 1» і стаття витрат «Електроенергія» (рис. 4).

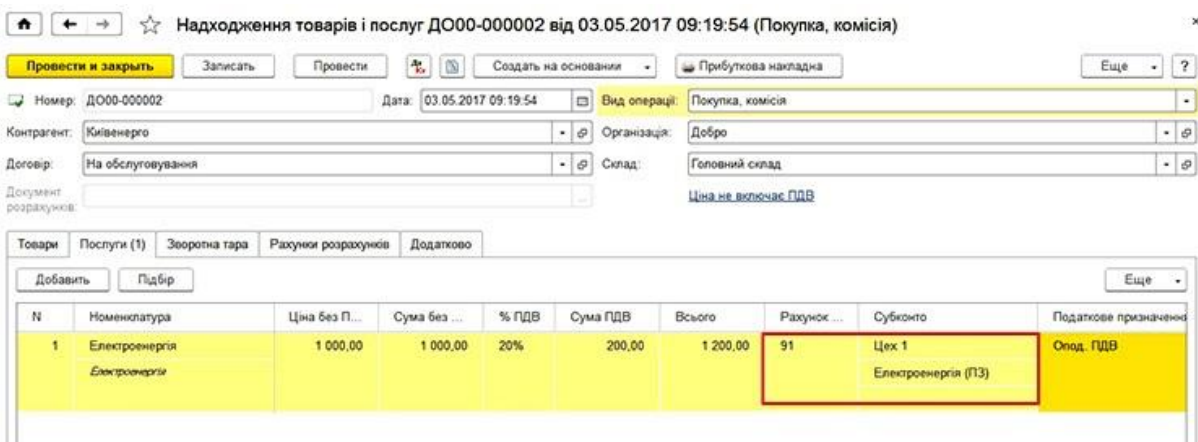

Рис. 4. Відображення витрат на електроенергію

Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці

Далі відобразимо випуск продукції документом «Звіт виробництва за зміну» і розподілимо ЗВВ документом «Закриття місяця». Щоб упевнитися, що програма правильно розподілила суму витрат на електроенергію, дивимося результати проведення документа «Закриття місяця» (рис. 5).

Период	Дебет	Под. облік Дт	Кредит	Под. облік Кт	Сума
31.05.2017	231		91		666,67
5	Цех 1 костюм чоловічий Електроенергія (ПЗ)	<..>	Цех 1 Електроенергія (ПЗ)	<..>	Розподіл ЗВВ
31.05.2017	231		91		333,33
6	Цех 1 костюм жіночий Електроенергія (ПЗ)	<..>	Цех 1 Електроенергія (ПЗ)	<..>	Розподіл ЗВВ
31.05.2017	281	Клп.:	231		333,33
7	Костюм жіночий Звіт виробництва за зміну Д000-000001 от 03.05.2... Головний склад	<..>	Цех 1 костюм жіночий <..>	<..>	Коригування випуску продукції (послуг)
31.05.2017	281	Клп.:	231		666,67
8	Костюм чоловічий Звіт виробництва за зміну Д000-000001 от 03.05.2... Головний склад	<..>	Цех 1 костюм чоловічий <..>	<..>	Коригування випуску продукції (послуг)

Рис 5. Розподіл ЗВВ за результатами місяця

Як бачимо, на виробництво чоловічих костюмів припало 666,67 грн, на виробництво жіночих – 333,33 грн. Перевіримо правильність розрахунків (табл. 2).

Таблиця 2

Розрахунок розподілу ЗВВ вручну

Продукція	Кількість, шт.	Коефіцієнт розподілу	Сума ЗВВ, грн
Костюми чоловічі	10	0,66667	666,67
Костюми жіночі	5		333,33
Разом	15		1000,00

Коефіцієнт розподілу дорівнює 0,66667 (1000,00 грн ÷ 15 шт. ÷ 100). (рис. 6).

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

Добро Довідка-розрахунок калькуляція собівартості продукції за Травень 2017 р. (бухгалтерський облік)				
Костюм жіночий		Собівартість од.	241,17	
Цех 1, костюм жін		Кількість випуску:	5,000	
		Фактична вартість випуску:	1 205,84	
Витрати основного (допоміжного) виробництва		Кількість списаної сировини	Середня ціна списаної сировини	Сума витрат
Основне виробництво		5,000	20,00	872,51
Матеріали власні		5,000	20,00	872,51
Транспортно-заготівельні витрати (матеріали)				772,51
Сировина й матеріали		5,000	20,00	100,00
Тканина		5,000	20,00	100,00
Загальновиробничі витрати				333,33
Електроенергія (ПЗ)				333,33
Всього витрат		5,000	20,00	1 205,84
Костюм чоловічий		Собівартість од.	241,17	
Цех 1, костюм чол		Кількість випуску:	10,000	
		Фактична вартість випуску:	2 411,70	
Витрати основного (допоміжного) виробництва		Кількість списаної сировини	Середня ціна списаної сировини	Сума витрат
Основне виробництво		10,000	20,00	1 745,03
Матеріали власні		10,000	20,00	1 745,03
Транспортно-заготівельні витрати (матеріали)				1 545,03
Сировина й матеріали		10,000	20,00	200,00
Тканина		10,000	20,00	200,00
Загальновиробничі витрати				666,67
Електроенергія (ПЗ)				666,67
Всього витрат		10,000	20,00	2 411,70

Рис. 6. Відображення розподіленої суми ЗВВ у калькуляції

Отже, під час розподілу ЗВВ головне – правильно налаштувати програму «1С: Бухгалтерія» і коректно заповнювати документи. А документ «Закриття місяця» зробить необхідні розрахунки й розподілить ЗВВ за випущеною продукцією. Сума витрат, які припадають на виробництво костюмів чоловічих, становить 666,67 грн (10 шт. \times 0,6667 \times 100). Сума витрат, які припадають на виробництво костюмів жіночих – 333,33 грн (5 шт. \times 0,6667 \times 100). Тобто програма правильно розподілила суму ЗВВ. Розподілену суму ЗВВ можна побачити і в калькуляції продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Програмне забезпечення ПАТ «Мрія».

Стригуненко Ганна,
студентка 5 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Титенко Л. В.,
к.е.н., доцент кафедри

ОСОБЛИВІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

На сьогоднішній день можливість різко підвищити якість банківських продуктів об'єктивно обмежена. На ринку існує велика кількість установ, які надають банківські послуги,. Переваги матимуть ті з них, котрі зможуть забезпечити вищий рівень сервісу. В процесі менеджменту банків, необхідно звернути увагу на впровадження логістичного сервісу, як засобу підвищення конкурентоспроможності банку.

Актуальність розвитку логістичної концепції управління банком зумовлена тим, що усі діючі банки в Україні знаходяться приблизно в однакових умовах щодо технологічного та програмного забезпечення інформаційних потоків, тобто конкурентоспроможність банку значною мірою залежить від реалізації ідеї системного підходу до організації управління матеріальними, грошовими та інформаційними потоками.

Нові завдання, що ставляться перед менеджментом банків щодо впровадження логістичних принципів, вимагають від них створення такої інформаційної інфраструктури, яка давала б змогу збирати, організовувати і передавати інформацію відповідно до встановлених завдань. Тому в банківській логістиці інформаційні потоки набувають все більшого значення. Формування в банківській сфері інформаційної системи – складний і багатоплановий процес, у якому використовуються усі досягнення сучасних інформаційних технологій, новітніх комп'ютерних систем, які роблять управління грошовими потоками більш ефективним [1, с. 118].

Оптимізація грошових потоків неможлива без ідентифікації, стандартизації джерел інформації, її обробки та передачі, тобто без створення комп'ютерної мережі, яка буде забезпечувати ефективний зв'язок на міжбанківському рівні та на рівні клієнт-банк. Останнім часом впровадження програмного продукту «Клієнт-банк» – системи, за допомогою якої клієнт може розпоряджатися коштами на власному поточному рахунку в рамках засобів електронного зв'язку – забезпечує підприємствам оперативність управління власними грошовими потоками та, своєю чергою, зменшує необхідну кількість персоналу, і як наслідок – зменшує витрати банку [2] .

За допомогою впровадження інформаційної логістичної системи в діяльності українських банків з'являється можливість відшукувати резерви, що покриватимуть додаткові витрати на задоволення зростаючого попиту клієнтів і підвищення якості їх обслуговування. Логістичний цикл містить у собі ряд логічно взаємозв'язаних подій, які забезпечують управління інтегрованим логістичним потоком.

З погляду банку логістичний ланцюг являє собою певну послідовність – від залучення до розміщення фінансових ресурсів. Для функціонування ланцюга необхідний кваліфікований персонал, спеціальне обладнання, інформаційні технології [3, с. 158].

Інформаційна інфраструктура, що створюється як у межах окремих підрозділів банку, так і банку в цілому на базі останніх розробок комп'ютерної техніки, відповідного програмного забезпечення, перетворює інформацію з допоміжного чинника на самостійну виробничу силу, яка може підвищувати оптимізацію грошових потоків і мінімізувати витрати банку.

Можна зробити висновок, що одним з найважливіших завдань інформаційної логістики у банківських установах є оптимізація раціонального перерозподілу грошового потоку на готівкові та безготівкові кошти, з метою мінімізації витрат для банків і клієнтів. Тісний зв'язок їх з банками та з грошово-кредитним ринком в логістичній системі має бути вигідно розраховуватись за своїми зобов'язаннями в безготівковій формі через банки, що,

своєю чергою, буде сприяти оптимізації усіх можливих потоків. Логістичний підхід до управління інформаційним потоком в банку надає нові можливості для організації необхідної інформації відповідно до принципів, розроблених логістикою, в чітку систему.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біломістна І. Управління фінансовими ресурсами банку згідно з логістичним підходом / І. Біломістна, О. Біломістний // Банківська справа. – 2015. – Вип. № 9–10. – С. 116–124.
2. Груша О. В. Підвищення ефективності банківської системи України за допомогою інструментарію логістики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbuv.ua/Portal/natural/VNULP/Logistyka/2008.
3. Борисенко І. І. Особливості побудови логістичних ланцюгів у банківській діяльності / І. І. Борисенко // Вісник Університету банківської справи НБУ. – К. : УБС НБУ. – 2010. – Вип. № 1 (7). – 2015. – С. 157–160.

Таргонська Леся,
студентка 3 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Пілевич Д. С.,
к.е.н., доцент

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФУНКЦІОНАЛЬНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ПРИКЛАДНИХ РІШЕНЬ У ПРОГРАМІ «1С:ПІДПРИЄМСТВО»

У сучасних умовах господарювання доречно визначитися з питанням автоматизації ведення обліку, що є досить актуальним з точки зору адаптації програмного продукту для потреб та можливостей підприємства. До того ж, вкрай визначальними й доцільними при виборі програмного продукту з автоматизації обліку є такі вкрай важливі критерії:

1. Урахування галузевого напрямку та усієї специфіки діяльності певного підприємства.
2. Автоматизація усіх ділянок обліку та їх показ у бухгалтерському, податковому й управлінському обліку.
3. Досить швидка та доступна аналітика та звітність для оперативної, поточної оцінки діяльності підприємства.
4. Автоматизація будь-яких бізнес-процесів для потреб компанії.

На ринку програмного забезпечення з автоматизації обліку на сьогодні найбільш розповсюдженим програмним продуктом з високим рівнем технологічної підтримки та інформаційно-консультативного супроводу є система програм «1С:Підприємство 8». Вона у той час, як система програм «Підприємство 8» є своєрідною платформою і прикладними рішеннями, які призначені для автоматизації обліку щодо управління підприємством.

«1С:Підприємство 8» – це своєрідна база для створення спеціалізованих рішень – конфігурацій, які розроблені на основі платформи та враховують специфіку користувачів щодо потреб підприємства. Тобто, такий підхід дозволяє компаніям різних масштабів та галузевим наповненням автоматизувати свої бізнес процеси за допомогою однієї спеціалізованої системи [1].

Гнучкість платформи дозволяє нам застосовувати «1С:Підприємство 8» у найрізноманітніших областях та напрямках, таких як, автоматизація виробничих та торгових підприємств, бюджетних і фінансових організацій, підприємств сфери обслуговування тощо; підтримка оперативного управління підприємством ; автоматизація організаційної та господарської діяльності; ведення бухгалтерського обліку з декількома планами рахунків і довільними вимірами обліку, регламентована звітність; широкі можливості для управлінського обліку і побудови аналітичної звітності, підтримка багато валютного обліку; вирішення завдань планування, бюджетування і фінансового аналізу [2].

Нині найбільш поширеними і водночас типовими продуктами «1С:Підприємства 8» є такі прикладні рішення:

- «1С:Бухгалтерія 8 для України» – яка, призначена для автоматизації бухгалтерського й податкового обліку, включно з підготовкою регламентованої звітності, в організаціях, які здійснюють різні види комерційної діяльності, тобто гуртову та роздрібну торгівлю; комісійну торгівлю, але включно з субкомісією; надання послуг, виробництво і так далі;

- «1С:Зарплата та управління персоналом» – це найпотужніший інструмент для реалізації кадрової політики підприємства, тобто автоматизації різних служб підприємства, починаючи від служби управління персоналом і до лінійних керівників та працівників бухгалтерії;

- «1С:Управління торгівлею» – це сучасний інструмент для підвищення ефективності бізнесу торговельного підприємства, яке дозволяє в комплексі автоматизувати завдання оперативного та управлінського обліку, аналізу і планування торгових операцій.

– «1С:Управління торговим підприємством» – це універсальний програмний продукт для комплексної автоматизації підприємств, що здійснюють різні види комерційної діяльності. Прикладне рішення дозволяє автоматизувати завдання оперативного, управлінського, бухгалтерського і податкового обліку, обліку кадрів і розрахунку заробітної плати, аналізу і планування торгових операцій, підготовку обов’язкової звітності [1].

– «1С:Управління виробничим підприємством» – це комплексне рішення для управління бізнесом, що розроблене відповідно до концепції ERP (Enterprise Resource Planning – управління ресурсами підприємства). Воно дає можливість охопити всі основні контури управління й обліку на виробничому підприємстві і створює єдиний інформаційний простір для зображення фінансово-господарської діяльності підприємства, охоплюючи основні бізнес-процеси. З метою визначення найбільш відповідного прикладного рішення для автоматизації обліку на підприємстві слід чітко розуміти і враховувати весь спектр функціональних можливостей даного підприємства, для конфігурації та об’єктивної оцінки його практичного використання.

Отже, можемо зробити висновок, що наявний арсенал прикладних рішень системи програм «1С:Підприємство 8» дає можливість задовольнити потреби найвибагливішого користувача. Підприємства мають широкий вибір серед заявлених конфігурацій і можуть обрати саме той програмний продукт, який їм найбільше імпонує, виходячи із його основних функціональних можливостей. До того ж, слід враховувати те, що весь спектр програм «1С:Підприємство 8» передбачає можливість доопрацювань для потреб підприємства та інтеграції між певними конфігураціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Огляд системи 1С:Підприємство 8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://1c.ua/ua/v8/>
2. Підприємство 8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://conto.com.ua/ua/products/1c8>.

Титенко Лариса Василівна,
к.е.н., доцент кафедри
управлінського обліку,
бізнес-аналітики та
статистики УДФСУ,
м. Ірпінь

СУЧАСНІ ТЕХНІКИ ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

У процесі провадження діяльності суб'єкти господарювання стикаються з великою кількістю ризиків, які різняться між собою за критеріями місця та часу виникнення, впливу як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. Як правило, всі види ризиків взаємопов'язані, і зміна одного з них може призвести до зміни інших, що, у свою чергу, може негативно позначитися на діяльності суб'єкта підприємництва.

Основними ризиками діяльності підприємства, що можуть виникати у зовнішньому середовищі внаслідок дій законодавчих, виконавчих та судових органів влади, можуть виступати: правові, галузеві, інфляційні, конкурентні тощо. Слід зазначити, що контролю з боку менеджменту піддаються виключно ризики, що виникають у внутрішньому середовищі.

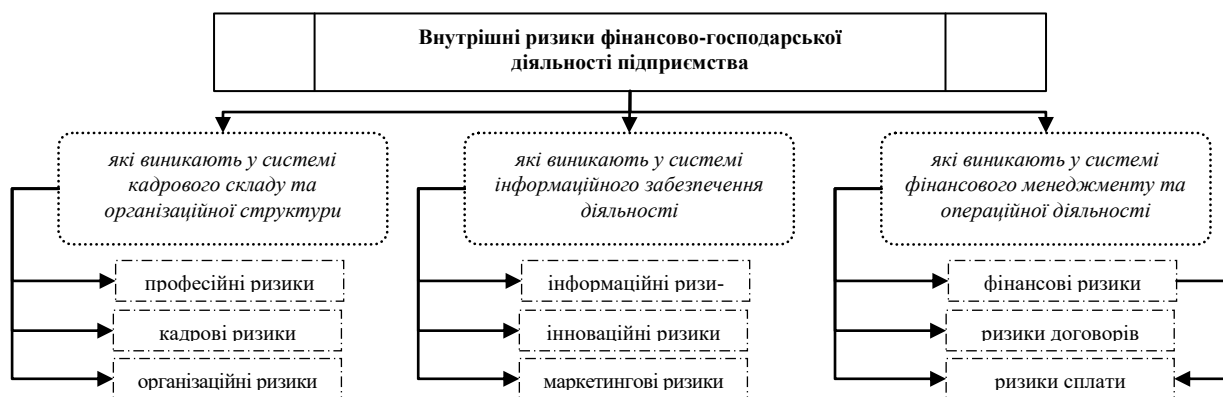

Рис. 1. Система внутрішніх ризиків діяльності підприємства

Джерело: розроблено автором.

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

Основні ризики, які виникають у внутрішньому середовищі суб'єкта господарювання, та які можуть вплинути на професійну діяльність, зображені на рис.1. Розглянута вище система ризиків, що виникають у внутрішньому середовищі, дозволяє сформувати карту управління ризиками, зображену у табл. 1.

Таблиця 1

Карта управління ризиками внутрішнього середовища

№ з/п	Вид ризику	Комплекс управлінських дій, спрямованих на:		
		зниження ризику	хеджування ризику	уникнення ризику
<i>1. Ризики, які виникають у системі кадрового складу та організаційної структури:</i>				
1.1	професійний ризик	навчання та підвищення кваліфікації персоналу	створення груп з персоналу різної кваліфікації	здійснення процедур та дій контролю якості
1.2	кадровий ризик		залучення молодих фахівців (випускників ЗВО)	забезпечення найкращих параметрів умов та оплати праці
1.3	організаційний ризик	об'єднання структурних підрозділів за спільним напрямом	взаємозв'язок та співпраця підрозділів у вирішенні завдань	моніторинг та оцінка ефективності структурних підрозділів
<i>2. Ризики, які виникають у системі інформаційного забезпечення діяльності:</i>				
2.1	інформаційний ризик	застосування процедур перевірок актуальності інформації	залучення аутсорсингу	постійний моніторинг та аналіз і оцінка змін законодавства
2.2	інноваційний ризик	використання традиційних технік з урахуванням нововведень	використання традиційних технік із застосування нововведень	вдосконалення технік та технологій
2.3	маркетинговий ризик	використання вторинної маркетингової інформації	організація змішаних маркетингових досліджень	організація періодичних маркетингових досліджень
<i>3. Ризики, які виникають у системі фінансового менеджменту та операційної діяльності:</i>				
3.1	фінансовий ризик	створення резерву сумнівних та безнадійних боргів	страхування відповідальності	вимога 100% авансового платежу
3.2	ризик сплати			
3.3	ризик договору	призначення відповідального за контролем виконання договору	укладення додаткового договору або домовленості	передбачення відповідних пунктів в договорі

Джерело: розроблено автором.

Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці

Розглянутий комплекс заходів управління ризиками дозволяє менеджменту фірми на основі оперативної інформації про стан систем, в яких можливе виникнення зазначених ризиків, здійснювати управлінські дії, спрямовані на уникнення даних ризиків і зведення їх впливу на діяльність підприємства до мінімуму.

Особливої уваги в інформаційному забезпеченні управління ризиками внутрішнього середовища потребує система обліку, яка повинна бути адаптована до особливостей діяльності в умовах ризику. Тому для відповідності облікової інформації потребам ризик-менеджменту доцільно розробити облікове забезпечення (табл. 2) управління розглянутими вище ризиками за методами резервування ризиків та їх страхування.

Таблиця 2

Облікове забезпечення управління ризиками

№ з/п	Метод зниження або уникнення ризику	Об'єкт обліку	Бухгалтерські рахунки
1	Метод резервування ризиків	господарські операції з формування та використання резерву сумнівних боргів	– 38 Резерв сумнівних боргів – 43 Резервний капітал – 431 Резерв покриття наслідків ризику – 47 Забезпечення майбутніх витрат і платежів – 479 Резерв під забезпечення професійних ризиків
2	Метод страхування ризиків	господарські операції щодо страхування ймовірності настання внутрішніх ризиків	– 65 Розрахунки за страхуванням – 656 Розрахунки за страхуванням професійної відповідальності

Джерело: адаптовано автором до системи управління ризиками на основі [1, с. 223,2].

Перший метод – *резервування ризиків* – тобто створення резервів спричиняє пряме визнання впливу ризику, робить інформацію про них відкритою та зрозумілою у використанні користувачам. В даному випадку найбільший інтерес становлять два аспекти резервування – обґрунтованість розміру резервів та фактичне забезпечення створених резервів відповідними активами [2, с. 136]. Другий метод – *страхування ризиків* – є основним прийомом зниження ризику, який слугує надійним захистом від настання несприятливих подій. Зокрема, вважаємо за доцільне включення до Плану рахунків бухгалтерського обліку субрахунків 656 «Розрахунки за страхуванням професійної відповідальності», на якому доцільно вести облік розрахунків з відповідальності перед третіми юридичними або фізичними особами.

Таким чином, зазначені методи облікового та інформаційного забезпечення управління ризиками дозволяють здійснювати своєчасний контроль за рівнем ризику, відхиленнями та економічною доцільністю управлінських заходів ризик-менеджменту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Макарович В.К. Місце і роль договору факторингу в системі бухгалтерського обліку / В.К. Макарович // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації: зб. наук. пр. – К.: ПП «Рута», 2013. – Випуск 2 (11). – С. 223-232.
2. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства: монографія / Л.В. Гнилицька. – К. : КНЕУ, 2012. – 305 с.

Федоренко Тетяна,
студентка 6 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Таращенко В. А.,
к.е.н., доцент

РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ПРОБЛЕМИ ЙОГО ВПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Управлінський облік, як і фінансовий, має свою багатовікову історію. Зародження управлінського обліку відбулося в другій половині XVIII ст. у зв'язку з переходом окремих розрізнених господарств від індивідуальної форми розвитку підприємницької діяльності до численних промислових, сільськогосподарських, будівельних, торговельних фірм. Також вагомим чинником розвитку даного обліку був посилений ріст конкуренції. У зв'язку із цим з'явилася необхідність проводити аналіз отриманої інформації про витрати на виробництво і реалізацію продукції та про величину отриманого прибутку [1].

Стійка конкурентна боротьба між товаровиробниками і потреба зберегти та розширити свій бізнес не тільки змусили власників майна і капіталу використовувати у своїй діяльності досягнення науково-технічного прогресу, знаходити шляхи отримання коштів у позику, постійно підвищувати ефективність роботи управлінського персоналу, а й призвели до поділу бухгалтерії на дві частини – фінансову та управлінську, тобто для зовнішніх та внутрішніх користувачів [2].

У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» дається визначення управлінського обліку як синоніма внутрішньогосподарського обліку, а саме системи обробки і підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством.

Основною метою управлінського обліку є забезпечення керівництва підприємства інформацією, яка необхідна для управління та контролю за розвитком підприємства в інтересах як його власників, так і інших зацікавлених осіб.

Організація управлінського обліку передбачає необхідність урахування низки факторів, що носять першочерговий вплив та зумовлені специфікою діяльності суб'єкта господарювання. Кожне підприємство розробляє систему управлінського обліку виходячи із власних потреб і специфіки роботи [3].

Головною особливістю управлінського обліку є його оперативність, яка у свою чергу аналізує діяльність підприємства щодня. Затрати на розроблення та подальшу експлуатацію облікової системи не повинні перевищувати економічну вигоду від її впровадження. Отже, потрібно насамперед визначити, яку саме і наскільки деталізовану інформацію потрібно відобразити у звітах.

Основними проблемами сучасного управлінського обліку для підприємств є впровадження нових систем обліку витрат і розроблення нових підходів до калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг).

До проблем управлінського обліку на підприємствах можна віднести: відсутність продуманої організаційної структури підприємства; вибір варіанту побудови системи; невизначеність кваліфікаційних вимог до спеціалістів, які відповідають за постановку та ведення управлінського обліку та інші.

Отже, суттєвим гальмом поширення управлінського обліку в країні залишається відсутність чіткого визначення переліку складових цього обліку. Завдяки управлінському обліку бухгалтер за потребою, крім власне обліку та калькулювання собівартості продукції, займається нормативним плануванням, економічним аналізом та підготовкою управлінських рішень [4].

Також слід зазначити, що вирішення проблем управлінського обліку необхідно здійснювати на рівні держави: допомога у формуванні єдиної методологічної бази управлінського обліку, яка у свою чергу має бути тісно пов'язана з процесами вдосконалення

корпоративного управління; формування кваліфікованих професіоналів у сфері управлінського обліку.

Підприємство під час своєї діяльності постійно виявляє нові потреби зростання ефективності інформаційного забезпечення, тому виникає потреба у пошуку нових шляхів для вдосконалення системи управлінського обліку [5].

Отже, впровадження та удосконалення управлінського обліку на підприємстві є необхідною умовою його ефективного функціонування, створення ринкової інфраструктури та виживання підприємства в умовах вільної конкуренції. Для покращення діяльності підприємства необхідно більше уваги приділяти обґрунтованому поетапному процесу підготовки та прийняття управлінських рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голов С.Ф. Проблеми та перспективи реформування бухгалтерського обліку в Україні / С.Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 11. – С. 15–23.
2. Довжик О.О. Роль управлінського обліку та проблеми його впровадження на підприємствах / О.О. Довжик // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2012. – № 2. – С. 174–179.
3. Матвієнко Г. Внутрішня управлінська звітність / Г. Матвієнко // Баланс. – 2014. – № 15. – С. 31.
4. Белоусова І. Роль управлінського обліку / І. Белоусова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 4. – С. 34.
5. Дяків В.В. Управлінський облік в Україні – реалії сьогодення / В.В. Дяків // Економіка АПК. – 2016. – № 8. – С. 76–80.

Федорович Ольга Іванівна,
*студентка групи МФ-21,
Київський кооперативний
інститут бізнесу і права,
м. Київ*

ОСОБЛИВОСТІ ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК У СИСТЕМІ ЕЛЕКТРОННОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Нинішні умови господарювання, які панують у нашій державі, вимагають якісного обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень. Одну з найголовніших ролей при його формуванні відіграють дані бухгалтерського обліку. Тобто бухгалтери підприємства повинні не лише вчасно відобразити в обліку факт здійснення господарських операцій, але й прогнозувати наслідки майбутніх подій. Зміни, які внесені до Податкового кодексу України (далі – ПКУ) у 2014 р., у частині податку на додану вартість є досить кардинальними й потребують значної уваги та праці від бухгалтерів.

Облікова наука надто залежна від суб'єктів законодавчої ініціативи. Тому зміни методик обліку податків та платежів стали частими в нашій державі. Це доводить і кількість змін та доповнень до Податкового кодексу України. Проте ефект від таких змін не завжди є очевидним та потребує досліджень із метою його констатації.

Мета дослідження. Полягає у визначенні етапів виправлення помилок у податкових накладних виявлених після їх реєстрації. Для досягнення вказаної мети поставлено завдання описати процедуру подання уточнюючого розрахунку у інформаційному середовищі.

На практиці трапляються курйозні ситуації, коли до власних проколів бухгалтерів додаються «ляпи» програмного забезпечення. Уявімо ситуацію: 11.07.2017 поставили товар на території України

Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці

платникові ПДВ. Але бухгалтер не вніс до картки індивідуального податкового номера (ПН) покупця, до того ж випадково вніс валютний договір. Як наслідок, із «1С:Бухгалтерія 8.3» в «Медок» вивантажилася податкова накладна з умовним ПН «300000000000» і типом причини «07» (як у разі експорту товарів). Цю накладну зареєстрували у Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН). Виявили помилку 28.07.2017. Виправимо її за наступною схемою у відповідності до , листа ГУ ДФС у м. Києві від 08.02.2016 № 2324/10/26-15-11-01-18. у два етапи.

Етап 1. Продавець складає розрахунок коригування до податкової накладної з помилковим ПН (рис. 1, 2) зважаючи на такі особливості:

Зведена податкова накладна
Складена на операції, звільнені від оподаткування
Не підлягає наданню отримувачу (покупцю)
з причини (зазначається відповідний тип причини) 07

НЕПРАВИЛЬНО

ПОДАТКОВА НАКЛАДНА 11072017 / 20 / (1)
 Дата складання Порядковий номер

Постачальник (продавець)
 ТОВ «БРИГ»
 (найменування; прізвище, ім'я, по батькові – для фізичної особи – підприємця)
 222333444555 (індивідуальний податковий номер) (номер філії 2)

Отримувач (покупець)
 «АВС», Німеччина
 (найменування; прізвище, ім'я, по батькові – для фізичної особи – підприємця)
 300000000000000000 (індивідуальний податковий номер) (номер філії 2)

Розділ А

I	Загальна сума коштів, що підлягають сплаті з урахуванням податку на додану вартість	24 000,00
II	Загальна сума податку на додану вартість, у тому числі:	4000,00
III	загальна сума податку на додану вартість за основною ставкою	4000,00
IV	загальна сума податку на додану вартість за ставкою 7%	
V	Усього обсяги постачання за основною ставкою (код ставки 20)	20 000,00
VI	Усього обсяги постачання за ставкою 7% (код ставки 7)	
VII	Усього обсяги постачання при експорті товарів за ставкою 0% (код ставки 901)	
VIII	Усього обсяги постачання на митній території України за ставкою 0% (код ставки 902)	
IX	Усього обсяги операцій, звільнених від оподаткування (код ставки 903)	
X	Дані щодо зворотної (заставної) тари	

Розділ Б

№ з/п	Номенклатура товарів/послуг продавця	Код товару згідно з УКТ ЗЕД	Код ознака імпортованого товару	Код послуг згідно з ДКПП	Одиниця виміру товару/послуги умовне позначення (українське)	код	Кількість (об'єм, обсяг)	Ціна постачання одиниці товару/послуги без урахування податку на додану вартість	Код ставки	Код пільги	Обсяги постачання (база оподаткування) без урахування податку на додану вартість	Код виду діяльності сільськогосподарського товаровиробника
1	Борошно пшеничне в/з	1101			пач.	2112	2000	10,00	20		20 000,00	
2												
...												
9999												

Рис 1. Приклад заповнення помилкової податкової накладної (неправильно)

- у полі «Дата складання» зазначає дату, коли виявили помилку в ПН покупця (28.07.2017);
- у заголовній частині вписує той самий помилковий ПН покупця (300000000000);

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

- у табличній частині зі знаком «—» зазначає обсяг операцій з постачання товарів (послуг) та інші показники, що були наведені у податковій накладній. Крім того, записує причину коригування «*Виправлення ППН покупця*».

Зведена податкова накладна

Складена на операції, звільнені від оподаткування
Не підлягає наданню отримувачу (покупцю)
з причини (зазначається відповідний тип причини)

ПРАВИЛЬНО

ПОДАТКОВА НАКЛАДНА

1 1 0 7 2 0 1 7

4 0 /

(1)

Дата складання Порядковий номер

Постачальник (продавець)
ТОВ «Бриг»

(найменування: прізвище, ім'я, по батькові —
для фізичної особи — підприємця)

2 2 2 3 3 3 4 4 4 5 5 5

(індивідуальний податковий номер) (номер філії 2)

Отримувач (покупець)
ТОВ «Крапка»

(найменування: прізвище, ім'я, по батькові —
для фізичної особи — підприємця)

2 3 4 1 8 7 9 0 0 8 5 4

(індивідуальний податковий номер) (номер філії 2)

Розділ А

I	Загальна сума коштів, що підлягають сплаті з урахуванням податку на додану вартість	24 000,00
II	Загальна сума податку на додану вартість, у тому числі:	4000,00
III	загальна сума податку на додану вартість за основною ставкою	4000,00
IV	загальна сума податку на додану вартість за ставкою 7%	
V	Усього обсяги постачання за основною ставкою (код ставки 20)	20 000,00
VI	Усього обсяги постачання за ставкою 7% (код ставки 7)	
VII	Усього обсяги постачання при експорті товарів за ставкою 0% (код ставки 901)	
VIII	Усього обсяги постачання на митній території України за ставкою 0% (код ставки 902)	
IX	Усього обсяги операцій, звільнених від оподаткування (код ставки 903)	
X	Дані щодо зворотної (заставної) тари	

Розділ Б

№ з/п	Номенклатура товарів/послуг продавця	Код			Одиниця виміру товару/послуги умовне позначення (українське)	Кількість (об'єм, обсяг)	Ціна постачання одиниці товару/послуги без урахування податку на додану вартість	Код ставки	Код пільги	Обсяги постачання (база оподаткування) без урахування податку на додану вартість	Код виду діяльності сільськогосподарського виробника
		товару згідно з УКТ ЗЕД	ознака імпортованого товару	послуги згідно з ДКПП							
1	Борошно пшеничне в/з	3.1	3.2	3.3	пач.	2112	2000	10,00	20	20 000,00	
2											
9999											

Рис 1. Приклад заповнення помилкової податкової накладної (правильно)

За допомогою розрахунку коригування продавець обнуляє помилкову податкову накладну. Позаяк цей розрахунок коригування зменшувальний, зареєструвати його в ЄРПН має покупець, чий ППН записано у помилковій податковій накладній. Таку вимогу встановлює пункт 192.1 Податкового кодексу України (ПК). Щоправда, вона стосується лише покупця, зареєстрованого платником ПДВ. У нашому ж випадку помилкову податкову накладну складено на неплатника ПДВ. Тому розрахунок коригування реєструє в ЄРПН сам постачальник.

Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці

Етап 2. Продавець складає та реєструє в ЄРПН другу податкову накладну, у якій:

- у полі «Дата складання» вписує дату виникнення податкових зобов'язань (11.07.2017);
- присвоює новий порядковий номер, відмінний від попереднього номера податкової накладної з неправильним ПІН покупця;
- реквізити заголовної частини зазначає без помилок (у полі «ПІН покупця» записує правильні дані покупця);
- табличну частину заповнює так само, як у податковій накладній із неправильним ПІН.

Отже, помилковий ПІН покупця виправляємо шляхом складання зменшувального розрахунку коригування та нової податкової накладної. Якщо помилковий покупець – неплатник ПДВ, обидва документи реєструє в ЄРПН продавець.

Підлягає реєстрації в ЄРПН постачальником (продавцем)	×	
Підлягає реєстрації в ЄРПН отримувачем (покупцем)		
До зведеної податкової накладної		
До податкової накладної, складеної на операції, звільнені від оподаткування		
Не підлягає наданню отримувачу (покупцю) з причини (зазначається відповідний тип причини)	×	0 7

Додаток 2 до податкової накладної

РОЗРАХУНОК КОРИГУВАННЯ КІЛЬКІСНИХ І ВАРТІСНИХ ПОКАЗНИКІВ ДО ПОДАТКОВОЇ НАКЛАДНОЇ № від	2 8 0 7 2 0 1 7	3 9 /
Дата складання	1 1 0 7 2 0 1 7	Порядковий номер (1)
Дата складання		Порядковий номер (1)

Постачальник (продавець) ТОВ «Бриг» (найменування; прізвище, ім'я, по батькові – для фізичної особи – підприємця)	Отримувач (покупець) «АВС», Німеччина (найменування; прізвище, ім'я, по батькові – для фізичної особи – підприємця)
2 2 2 3 3 3 4 4 4 5 5 5	3 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
(індивідуальний податковий номер)	(індивідуальний податковий номер)

Розділ А

I	Сума коригування податкового зобов'язання та податкового кредиту (-) (+), у тому числі:	-4000,00
II	сума коригування податкового зобов'язання та податкового кредиту за основною ставкою (-) (+)	-4000,00
III	сума коригування податкового зобов'язання та податкового кредиту за ставкою 7% (-) (+)	
IV	Усього підлягають коригуванню обсяги постачання без урахування податку на додану вартість, що оподатковуються за основною ставкою (-) (+) (код ставки 20)	-20 000,00
V	Усього підлягають коригуванню обсяги постачання без урахування податку на додану вартість, що оподатковуються за ставкою 7% (-) (+) (код ставки 7)	
VI	Усього підлягають коригуванню обсяги постачання без урахування податку на додану вартість, що оподатковуються за ставкою 0% (-) (+) (код ставки 901)	
VII	Усього підлягають коригуванню обсяги постачання без урахування податку на додану вартість, що оподатковуються за ставкою 0% (-) (+) (код ставки 902)	
VIII	Усього підлягають коригуванню обсяги операцій, звільнених від оподаткування (-) (+) (код ставки 903)	

Розділ Б

№ з/п рядка податкової накладної, що коригується	Причина коригування	Номенклатура товарів/послуг продавця	Код			Одиниця виміру товару/послуг	Коригування кількості	Коригування вартості	Код ставки	Код пільги	Обсяги податкування (база оподаткування) без урахування податку на додану вартість	Код виду діяльності сільськогосподарського виробника			
			товару згідно з УКТ ЗЕД	ознака імпортованого товару	послуги згідно з ДКПП										
1	2	3	4.1	4.2	4.3	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Виправлення помилки в ПІН покупця	Борошно пшеничне в/г	1101			пач.	2112	-2000	10,00			20		-20 000	

Рис. 2. Приклад заповнення розрахунку коригування

Після виправлення помилки реальний покупець зможе на підставі зареєстрованої податкової накладної відобразити податковий кредит у звітності або в періоді складання податкової накладної (своєчасно зареєстрованої в ЄРПН), або ж у періоді її реєстрації (якщо із реєстрацією в ЄРПН запізнилися). Що тепер має робити продавець, який має на руках одразу три документи на одну постачальницьку операцію? На наше переконання, продавець має відобразити у звітності з ПДВ податкові зобов'язання, визначені на дату складання податкової накладної з неправильним ППН. Позаяк розрахунок коригування та податкова накладна із правильними даними не впливають на визначене податкове зобов'язання, їх узагалі не потрібно враховувати у ПДВ-звітності.

Отже, у декларації з ПДВ продавець враховує дані, зазначені у первинних документах. Тому обсягів постачання товарів і суми ПДВ, наведених у податковій накладній із правильними даними, не відображає у декларації з ПДВ. Такий висновок викладено й у листі ДФС від 29.01.2016 № 1721/6/99-99-19-03-02-15. Позаяк помилкова податкова накладна не потрапить до декларації, то й розрахунку коригування також не місце у декларації, бо інакше він обнулить правильно відображені податкові зобов'язання. Далі необхідно уточнити інформацію у додатку 5. У нашій ситуації, навіть якщо покупець своєчасно не заб'є на сполох, помилка виявиться сама під час складання звітності.

Умовний ППН «300000000000» і тип причини «07» використовують під час складання податкових накладних на операції з вивезення товарів за межі митної території України (п. 8, 12 Порядку заповнення податкової накладної, затвердженого наказом Мінфіну від 31.12.2015 № 1307).

Зазвичай такі операції відображають у рядку 2 декларації з ПДВ. Додатків до цього рядка не заповнюють, позаяк експорт товарів підтверджує митна декларація. При цьому обсяг постачання за цими операціями відображають у колонці А рядка 2 декларації. Сума ПДВ у колонці Б рядка 2 декларації дорівнює «0», бо до експорту товарів застосовують нульову ставку ПДВ.

Однак у нас помилковими є лише дані щодо покупця і типу причини, а обсяг постачання та суму ПДВ у податковій накладній зазначено правильно. У такому разі операції, що оподатковуються за ставкою 20%, мають потрапити до рядка 1.1 декларації з додатка 5 «Розшифровки податкових зобов'язань та податкового кредиту в розрізі контрагентів (Д5)». Своєю чергою, додаток 5 заповнюють у розрізі ІПН контрагентів, у т. ч. умовних ІПН. Проте у ньому серед переліку умовних ІПН немає «300000000000», тому сума ПДВ до додатка 5 автоматично не підтягнеться. На цьому етапі ми точно помітимо помилку.

А подальші дії щодо відображення податкових зобов'язань у ПДВ-звітності відомі: до додатка 5 потрапить ІПН реального покупця, і тоді в загальному підсумку рядка 1.1 декларації з ПДВ за звітний період (липень) будуть враховані й ці податкові зобов'язання.

Можливі інші ситуації, коли додаток 5 спокійно відреагує на помилковий ІПН покупця (наприклад, на умовний ІПН «100000000000» або ІПН іншого контрагента — платника ПДВ). Якщо таку помилку знайдуть після спливу граничного строку подання звітності за відповідний звітний період, виправляти її доведеться через уточнюючий розрахунок і додаток 5 із позначкою «Уточнюючий».

Позаяк помилка, якої припустилися в додатку 5, не вплинула на числові показники декларації з ПДВ, графи 4 та 5 уточнюючого розрахунку заповнюємо однаково (тобто в обидві графи переносимо показники з декларації). Відповідно, графу 6 не заповнюємо, бо різниця значень граф 4 і 5 дорівнює нулю. Неправильно зазначений ІПН контрагента у додатку 5 виправляємо коригуванням. Для цього в уточнюючому додатку 5 помилковий запис ІПН повторюємо, а вартісні показники сторнуємо (зазначаємо зі знаком «-»). У наступному рядку робимо правильний запис за операціями з контрагентом за звітний період, за який виправляємо помилки (включаючи вартісні показники).

Підсумковий рядок «Усього за звітний період» додатка 5 не заповнюємо (рис. 3).

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

01	Розшифровки податкових зобов'язань та податкового кредиту в розрізі контрагентів (Д5)	011		Звітний
		012		Звітний новий
		013	√	Уточнюючий

<...>

Розділ I. Податкові зобов'язання

Таблиця 1. Операції на митній території України, що оподатковуються податком на додану вартість за основною ставкою та ставкою 7%, крім ввезення товарів на митну територію України

(грн)

№ з/п	Платник податку – покупець (індивідуальний податковий номер)	Період складання податкових накладних	Ознака здійснення с/г операцій	Обсяг постачання (без податку на додану вартість)	Сума податку на додану вартість	
					основна ставка	ставка 7%
1	2	3	4	5	6	7
1	123456789011	7/2017		-40 000	-8000	
2	123456789012	7/2017		40 000	8000	
Інші в розрізі умовних ІПН:						
100000000000						
200000000000						
400000000000						
Усього за звітний період (рядок 1 декларації), у тому числі:						

<...>

Рис 3. Приклад заповнення уточнюючого додатку 5

Виявлений після реєстрації в ЄРПН податкової накладної, де записали ІПН не того покупця необхідно виправляти через зменшувальний розрахунок коригування та нову (правильну) податкову накладну. Обидва документи реєструються в ЄРПН. Зменшувальний розрахунок реєструє покупець (платник ПДВ), ІПН якого є помилковим (п. 192.1 ПК). Розрахунок коригування на неплатника ПДВ реєструє продавець. Виправлення помилки у звітності з ПДВ не відображайте. Після спливу граничного строку подання звітності за відповідний звітний період помилку виправляйте через уточнюючий розрахунок та уточнюючий додаток 5.

Шевчук Олександра,
студентка 5 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Титенко Л. В.,
к.е.н., доцент кафедри

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

При прийнятті управлінських рішень на підприємстві важливе значення набуває об'єктивність та повнота інформації про дебіторську заборгованість, яка формується за даними бухгалтерського обліку. Дебіторська заборгованість є одним з показників потенціалу підприємства, тому удосконалення її обліку є однією з найбільш актуальних тем та необхідною умовою для ефективної розвитку фірм. Особливе значення набуває ефективне використання облікової інформації, цінність якої визначається можливістю комплексно аналізувати діяльність сучасного підприємства з метою оцінки його фінансового стану.

Теоретичні та методологічні аспекти організації обліку дебіторської заборгованості розглядалися в працях як вітчизняних, так і зарубіжних авторів та науковців, серед яких були: Ф. Ф. Бутинець, Є. Брігхем, С. Ф. Голов, Л.В. Городянська, С.В. Зеленко, Л.М. Кіндрацька, В.М. Костюченко, О.С. Кривоконь, О.В. Лищенко, О.Г. Лищенко, Л.О. Лігоненко, Є.В. Мних, Т.В. Момот, Л.В. Нашкерська, І.Б. Садовська, К.С. Сурніна, Л. Хасан-Бек, В.О. Шевчук, Н.Л. Шишкова та багато інших. Проте існує ряд питань, які пов'язані з використанням та вдосконаленням обліково-аналітичної інформації управління заборгованості.

Обліково-аналітичне забезпечення управління дебіторської заборгованості підприємства за своєю суттю є системою збору, формування облікової інформації та її обробки за допомогою інструментів економічного аналізу з подальшим передаванням

Секція 2. Обліково-аналітичні методи та системи в бізнесі

керівництву підприємства для прийняття управлінських рішень з метою уникнення небажаних фінансових ризиків та приведення обсягів заборгованості до прийнятних рівнів, які не чинитимуть негативного впливу на фінансово-майновий стан та подальший стратегічний розвиток підприємства.

Типову схему для прийняття стратегічних рішень, що стосуються питань управління дебіторською заборгованістю можна відобразити наступним чином.

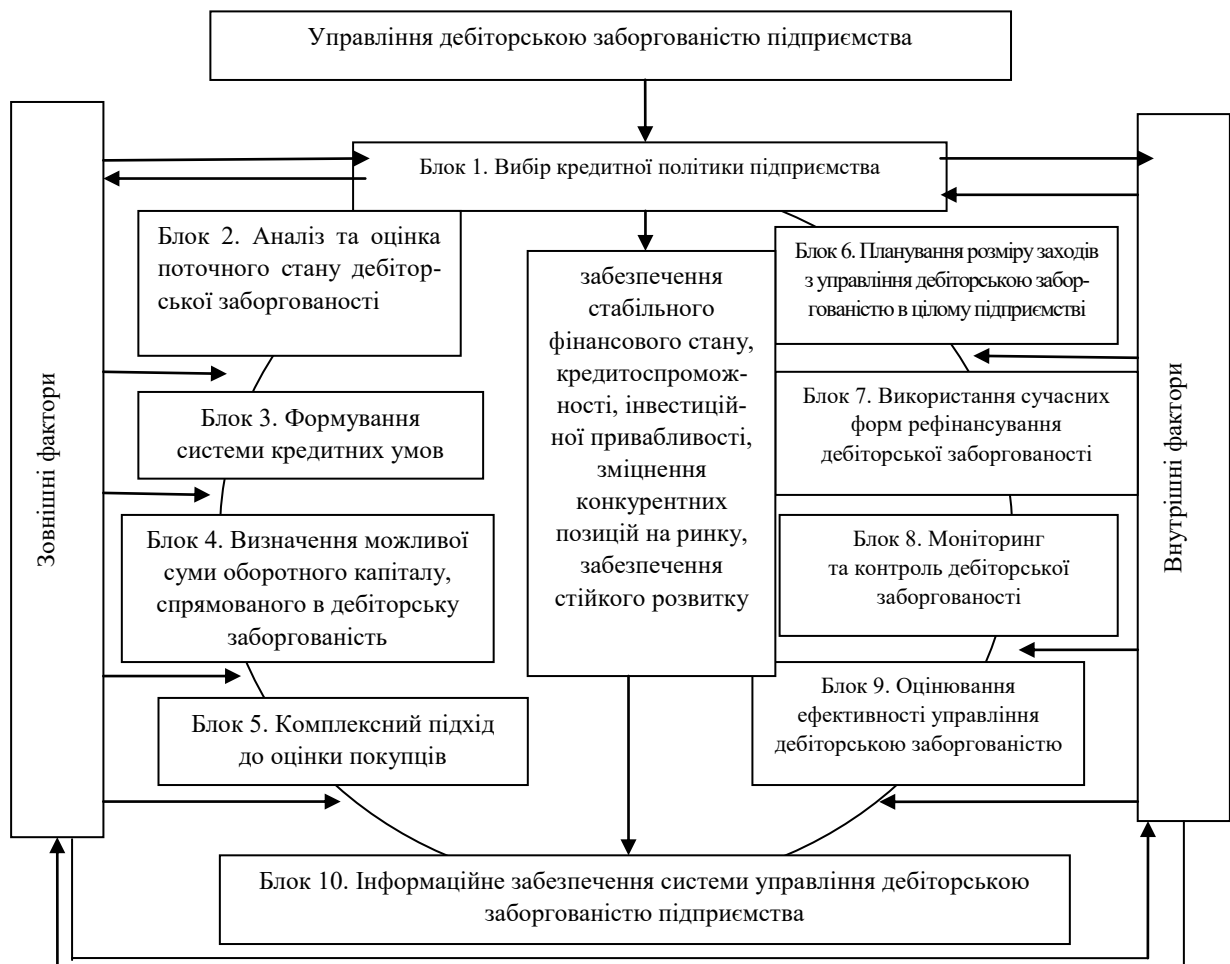

Рис. 1. Типова схема управління дебіторською заборгованістю на підприємстві

Джерело: побудовано автором.

Виходячи зі стратегічно важливої ролі дебіторської заборгованості на підприємстві для забезпечення нормальної фінансово-господарської діяльності, кожне підприємство має систематично

проводити заходи щодо оптимізації процесу управління дебіторською заборгованістю. Для цього можуть застосовуватися різні методи, спрямовані на зниження ризиків і підвищення поточної ліквідності боргів.

З метою удосконалення обліку та управління дебіторською заборгованістю пріоритетними є наступні заходи:

1. Запровадження кредитної політики. Для управління дебіторською заборгованістю підприємство має сформувати кредитну політику, що дає змогу максимально ефективно використовувати дебіторську заборгованість як інструмент збільшення продаж, і комплекс заходів, які спрямовані на зниження ризику виникнення простроченої або безнадійної дебіторської заборгованості.

2. Запровадження системи надання знижок при достроковій оплаті. Для активізації виплати покупцями заборгованості можна запропонувати призначити знижку своїм постійним контрагентам за умови оплати у встановлений термін

3. Вдосконалення інформаційного забезпечення обліку дебіторської заборгованості. Для прийняття управлінських рішень важливе значення має повнота, оперативність і об'єктивність облікової інформації, пов'язаної з дебіторською заборгованістю.

4. Створення резерву сумнівних боргів

Вибір джерел інформації для аналізу заборгованості підприємства залежить насамперед від суб'єкта аналізу. Зовнішні щодо підприємства суб'єкти аналізу мають доступ переважно лише до публічної інформації, основним джерелом якої є публічна фінансова звітність підприємства.

Якщо розглядати аналіз заборгованості підприємства з метою управління нею, то суб'єктами такого аналізу є внутрішні щодо підприємства особи. Такі працівники можуть мати повний доступ до внутрішньої інформаційної системи підприємства, основу якої у фінансовому аспекті становить система бухгалтерського обліку.

Таким чином, з метою отримання повної й оперативної інформації про фактичний на даний момент стан та перспективи погашення дебіторської заборгованості з боку контрагентів доцільно забезпечити ефективну організацію цієї ділянки обліку, а саме: систематизувати інформацію щодо термінів погашення

зобов'язань підприємствами-дебіторами з метою організації внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на підприємстві; проводити моніторинг фінансового стану дебіторів і ефективність надання відстрочок платежів; створювати резерв сумнівних боргів та зазначити порядок його визначення в обліковій політиці підприємства. Підприємства повинна призвести до збільшення обсягів реалізації продукції, встановлення довготривалих господарських зв'язків, максимізації прибутку під час збереження ліквідності та платоспроможності підприємства, зниження рівня ризику і підвищення фінансової безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Tytenko L.V. Expansion of functions of accounting and analytical support in management of the enterprise's strategic development // Coastal regions: problems and paradigms of socio-economic development: Collective monograph / under the editorship of T.Derkach, Doctor of Economic Sciences. Riga, Latvia: Publishing House «Baltija Publishing», 2018. – 580 p.

2. Москалюк Г.О. Облік та контроль дебіторської заборгованості: існуючі проблеми та шляхи їх вирішення // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – № 721 – 2012. – С. 173–78.

3. Добрунік Т. П. Обліково-інформаційне забезпечення управління дебіторською заборгованістю / Т. П. Добрунік // Підвищення науково-технічного рівня економіки та її ефективності: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Львів: ЛЕФ, 2017. – С. 116–119.

4. Чорненька О.Б. Основні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління заборгованістю підприємства / О. Б. Чорненька // Наукові записки [Української академії друкарства]. – 2016. – № 1. – С. 226–234.

5. Чорнобривець М.М. Управління дебіторською заборгованістю підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nltu.edu.ua/>

СЕКЦІЯ 3. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ В ЕКОНОМІЦІ

Батрак Тетяна,
студентка 2 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, Ірпінь
Науковий керівник:
Остапенко Я. О.,
к.е.н., доцент кафедри
управлінського обліку бізнес-
аналітики та статистики

АНАЛІЗ МІГРАЦІЙНОГО РУХУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Економічна та політична нестабільність, які характерні для сучасної України, сприяють формуванню міграційних потоків, що зумовлює актуальність досліджуваної теми. Визначення основних факторів які впливають на міграційні процеси в Україні в сьогоденних умовах дасть змогу проаналізувати заходи щодо покращення міграційної ситуації. Зокрема, це ситуації, які стосуються внутрішнього та зовнішнього ринку праці України, які потребують врахування змін політичної ситуації в країні. Також необхідно визначити фактори впливу й на рівень міграції в Україні в нинішніх політико-економічних умовах та встановити причинно-наслідкові зв'язки.

Метою даного дослідження є аналіз динаміки внутрішніх міграційних процесів в Україні, визначення найбільш привабливої області для населення за кількістю прибулих осіб.

Для дослідження використовувалися дані Державної служби статистики України про міграційний рух населення у 2017 році [1] та аналітичного центру CEDOS [2].

Згрупувавши дані за кількістю населення, що прибуло та вибуло у 2017 році в ту чи іншу область України побудуємо діаграму (рис. 1), яка наочно відобразить міграцію.

Секція 3. Статистичний аналіз в економіці

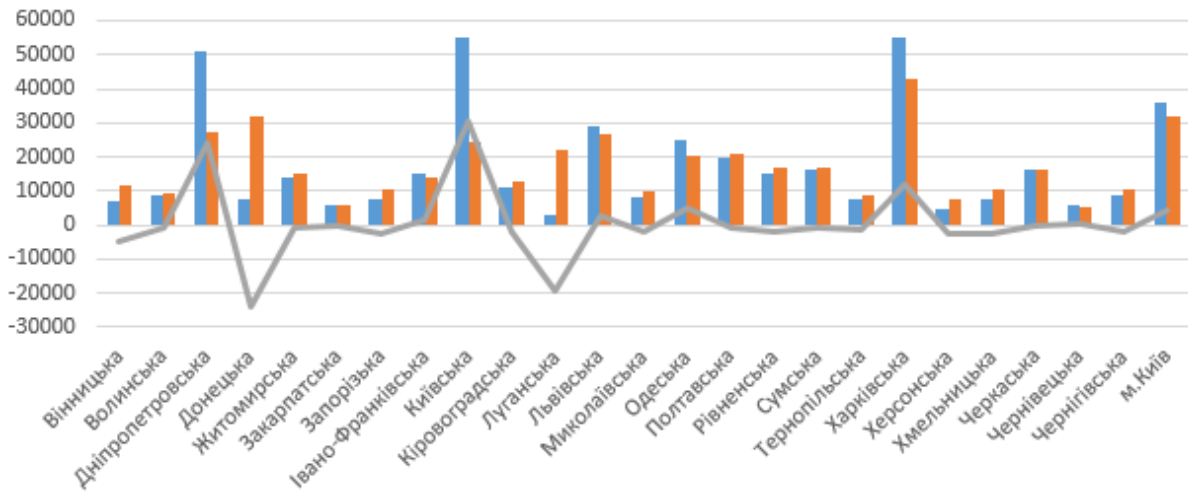

Рис. 1 Міграційний рух населення у 2017 році

■ Кількість прибулих ■ Кількість вибулих — Міграційний приріст, скорочення (-)

Джерело: побудовано автором на основі даних[1].

За рисунком 1 спостерігаємо, що найбільш привабливою адміністративно-територіальною одиницею для населення України у 2017 році була Харківська область. Що вона пов'язана з наближенням адміністративно-територіального округу до столиці. Найменш привабливою – Донецька та Луганська області. Це пов'язано з військовими діями на цих територіях.

Таким чином що в 2017 році областю з найбільшою кількістю прибулих (55076 осіб) і вибулих (43007 осіб) є Харківська область. Областю з найменшою кількістю прибулих (2715 особи) є Луганська область, а з найменшою кількістю вибулих (5469 осіб) є Чернівецька область. Отже, можна зазначити, що кожний регіон є індивідуальним щодо міграційного руху тому, що кожна область має свої певні недоліки та переваги, які змушують людей змінювати своє місце проживання. Також можна зазначити, що розселення по адміністративно-територіальним областям є дуже великою.

Експерти називають різні причини популярності саме цих областей. Вони пов'язують це з тим, що традиційно та багато років підряд українці тяжіють до міст з великою агломерацією, в той час коли села та невеликі міста порожніють.

Інші ж акцентують увагу на тому що в Дніпропетровській та Харківській областях середні заробітні плати вищі, ані ж в інших регіонах. Проте вірним це є лише частково. Так на Київщині середня зарплата була трішки нижче середньої – 8719 грн. в той же час Дніпропетровщина по рівню зарплат знаходилась тільки на 7 місці (8247 грн.), а Харківщина – взагалі у другій десятці (7447 грн.).

За даними аналітичного центра «CEDOS», Дніпропетровськ та Харків – найбільші після Києва центри студентської міграції, що пов'язано з великою кількістю великих вузів в цих містах [2]. Поміж студентів також відомі вузи Одеси та Львова, до речі, за даними Укрстата вони знаходяться в 5-ці регіонів з найбільшим приростом населення.

Крім цього приріст населення в Дніпропетровській та Харківській областях пояснюється сусідством з Донецькою та Луганською, де проходить АТО. Більшість вимушених переселенців вибирають в якості тимчасового місця проживання найближчі до їхніх будинків області (Дніпропетровська та Харківська).

Отже, за дослідженням найбільш привабливою областю України виявилася Харківська, а найменш привабливими – Донецька та Луганська області.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міграційний рух населення у 2017 року. // Державна служба статистики України [Електронний ресурс] . – 2017. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Рух абітурієнток та абітурієнтів між областями України: порівняння 2017 та 2018 років. // CEDOS аналітичний центр [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу : <https://cedos.org.ua>.

Буличов Олександр,
студент 2 курсу
ННІ обліку, аналізу
та аудиту УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Остапенко Я. О.,
к.е.н., доцент

АНАЛІЗ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ ПІДПРИЄМСТВ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З РОЗПОДІЛОМ НА ВЕЛИКІ, СЕРЕДНІ, МАЛІ ТА МІКРОПІДПРИЄМСТВА

Важливою соціально – економічною категорією та основним джерелом грошових доходів працюючих громадян, є заробітна плата. Вона характеризує рівень їх добробуту та мотивує працівників підвищувати ефективність виробництва, що, в свою чергу, впливає на соціально-економічний розвиток країни[1].

Витрати на оплату праці є одним з ключових елементів впливу на фінансовий результат суб'єкта підприємницької діяльності та одним з факторів прямого впливу на ціноутворення об'єктів реалізації.

Проаналізуємо витрати на оплату праці на підприємствах України у 2017 році (рис. 1). За рисунком 1 можемо проаналізувати, що в 2017 році підприємства з найбільшою кількістю витрат (212589,3 млн. грн.) є середніми. Підприємства з найменшою кількістю витрат (83077,5 млн. грн.) є малими (до них же входять мікропідприємства (23122,4 млн. грн)). Отже, можна зазначити, що саме середні підприємства масштабно заохочують персонал до продуктивної праці та найкращого результату високими заробітними платами. Тому це передбачувано, що саме вони майже в усіх галузях поставляють товари й послуги високої якості на міжнародний та державний ринки.

Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці

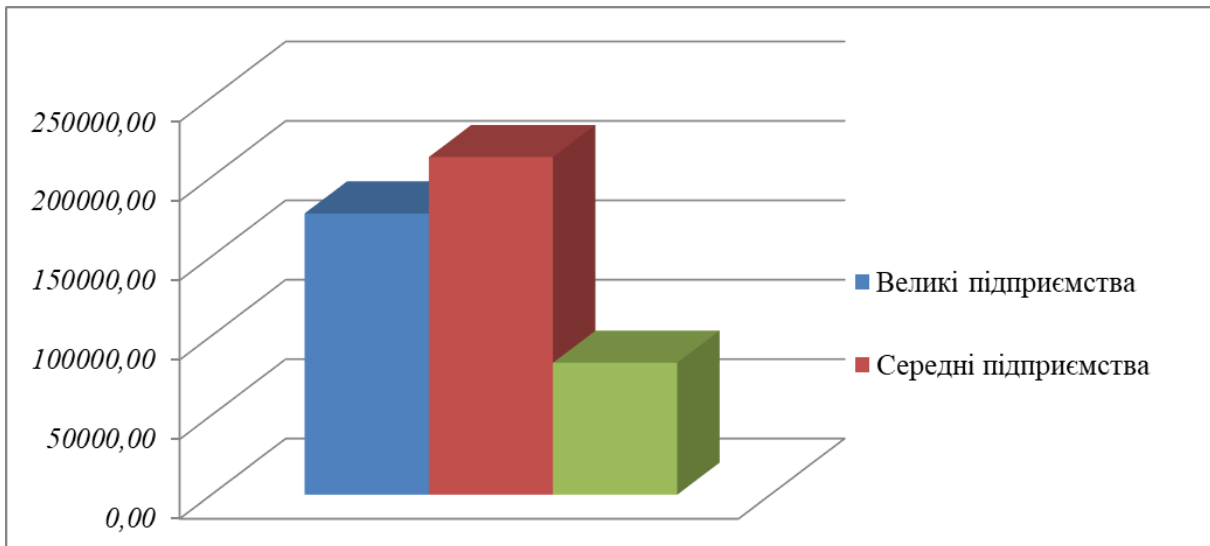

Рис. 1. Витрати на оплату праці підприємств України у 2017 р., млн грн

Джерело: побудовано автором на основі даних[2].

Розглянемо витрати на оплату праці підприємств України за видами економічної діяльності (рис. 2).

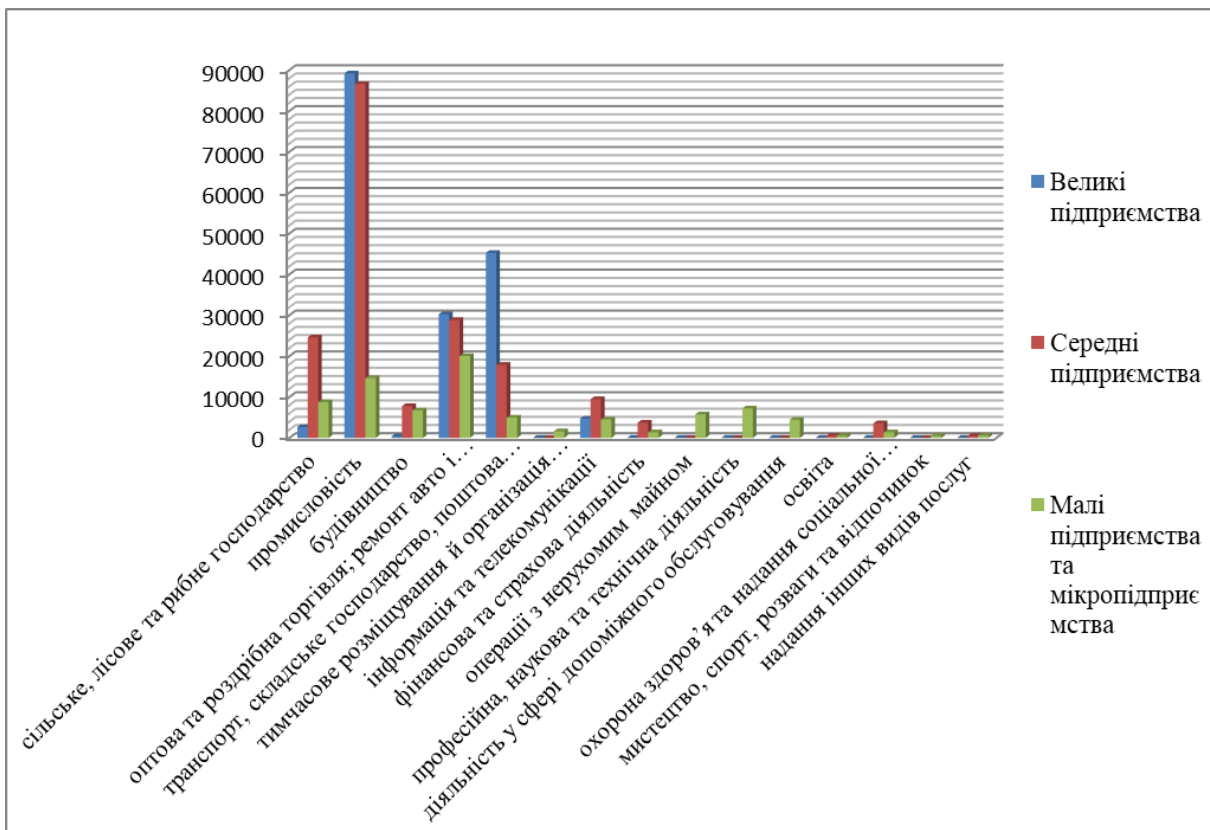

Рис. 2. Витрати на оплату праці підприємств за видами економічної діяльності України у 2017 р., млн грн

Джерело: побудовано автором на основі даних[2].

За рисунком 2 найбільші витрати на оплату праці спостерігаються в промисловості: великі – 89146,9 млн грн, середні – 86559,8 млн грн, малі та мікропідприємства – 14642,7 млн грн. Найменші ж витрати на оплату праці у тимчасовому розміщенні й організації харчування: великі та середні до 2 млн грн, малі та мікропідприємства – 1629,5 млн грн; освіти: середні – 497,4 млн грн, малі та мікропідприємства – 511,2 млн грн; мистецтві, спорті, розвагах та відпочинку: великі та середні до 2 млн грн, малі та мікропідприємства – 504,5 млн. грн.

Отже, можна зазначити, що саме на промисловість витрачають найбільше на оплату праці, а найменше на тимчасове розміщення й організацію харчування, освіти, охорону здоров'я та надання соціальної допомоги, спорт та інші, що є не досить позитивним для населення України, бо це головні соціальні галузі.

Вирішенням даних проблем може бути прийняття та застосування низки реформ з оплати праці та збільшення частки ВВП, а відповідно, підвищення економічного розвитку країни [1].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Остапенко Я.О. Статистичне дослідження заробітної плати в Україні /Я.О.Остапенко, Ю.В.Тригуба, А.О.Джобулда // Сучасний стан і тенденції розвитку економіки країни : матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 16 грудня 2016 р.). – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2016. – С.186–189.

2. Витрати на оплату праці підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства у 2017 році // Державна служба статистики України [Електронний ресурс] . – 2018. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Головій Іванна,
студентка 5 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Титенко Л. В.,
к.е.н., доцент кафедри

АНАЛІЗ НЕОБХІДНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОДАТКУ НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ В СИСТЕМУ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Реформування податкової системи України та приведення її до європейських стандартів в контексті євроінтеграції є одним із головних стратегічних завдань українського уряду. Тому, питання доцільності трансформації діючого на сьогоднішній день податку на прибуток підприємств у податок на виведений капітал є актуальним.

Відправним пунктом реформування принципів оподаткування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності України став перехід у 2015 році до європейської моделі стягнення податку на прибуток, об'єкт оподаткування якого визначається на основі фінансових показників діяльності суб'єктів господарювання. Дана система має ряд відомих недоліків, що ведуть до уникнення або ухилення сплати податку на прибуток (рис.1).

Слід зазначити, що у сучасних умовах розвитку економіки дана модель є застарілою. При цьому катастрофічного значення набуває питання застосування методів агресивного податкового планування – переміщення доходів, активів, вплив капіталу тощо. Цей факт визнають і зарубіжні науковці [3].

Враховуючи нестабільність системи оподаткування діяльності суб'єктів господарювання, податковими експертами у 2016 році було запропоновано проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податку на виведений капітал», що передбачає заміну податку на прибуток підприємств у податок на виведений капітал.

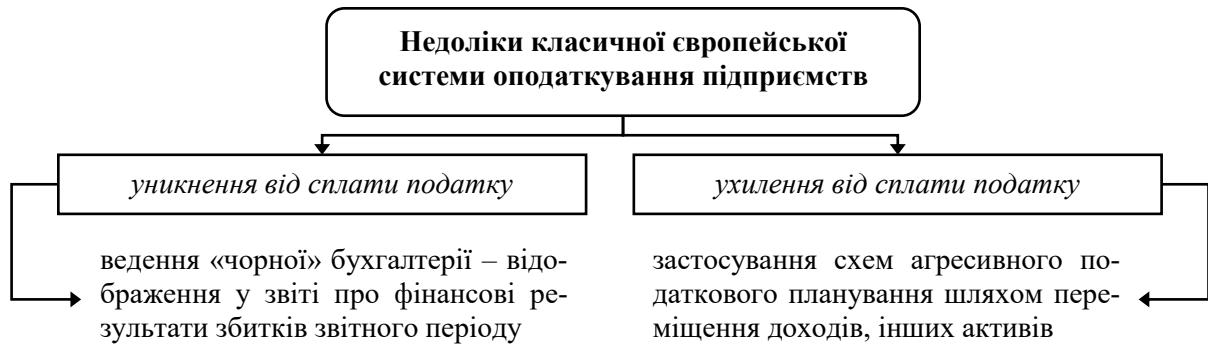

Рис. 1. Недоліки класичної європейської системи оподаткування підприємств

Джерело: складено автором на основі [1], [2].

Відповідно до пояснювальної записки метою трансформації податку є поштовх до розвитку підприємництва в Україні, залучення іноземних інвестицій та створення нових робочих місць [4].

Розглянемо особливості податку на виведений капітал у порівнянні з діючим податком на прибуток та наслідки трансформації принципів оподаткування суб'єктів господарювання (табл. 1).

Таблиця 1

Трансформація «податок на прибуток – податок на виведений капітал»

Критерій	Податок на прибуток	Податок на виведений капітал
<i>Об'єкт оподаткування</i>	Фінансовий результат (прибуток підприємства)	Виведений капітал (виплата дивідендів, відсотки роялті, фінансова допомога тощо)
<i>Ставка податку</i>	18 %	15% (при виплаті дивідендів) 20% (виведений капітал)
<i>Адміністрування податку</i>	перевірка обліку операцій платника та правильності розрахунку бази оподаткування	відсутність необхідності перевірки фінансової звітності; поява категорій таємних платежів, що прирівнюватимуться до дивідендів

Джерело: складено автором на основі [4].

Відповідно до норм законопроекту сплаті податку на виведений капітал підлягають тільки ті фінансові засоби, що «виводяться» з бізнесу. Під час здійснення операцій з виводу капіталу, фінансові засоби реінвестуються у бізнес, а прибуток, в якості обігових фінансових активів, не підлягає оподаткуванню.

Виведення капіталу можливе як через дивіденди, так і через платежі не пов'язані з прибутком. Дозволяється виводити на споживання, навіть при відсутності прибутку за бажанням власників. Податок за такими операціями повинен бути сплачений в момент виплати (аналог виплати зарплати). Це основний порядок, яким будуть користуватися 95% платників податку. Окремим пунктом виділяються платежі, прирівняні до виведення капіталу, що створює бар'єри для способів виведення прибутку без оподаткування, у тому числі і трансферного ціноутворення.

Окрім цього, законопроектом передбачається, що об'єктом оподаткування стають лише операції з неплатниками податку – фізичними особами, неприбутковими організаціями, платниками єдиного податку. Це означає, що прибуток оподатковується не тоді, коли він залишає підприємство, а тоді, коли він виводиться з бізнесу, тобто виплачується неплатнику податку, наприклад, фізичній особі.

Такий підхід дискримінує платників податку, які виплачують дивіденди своїм материнським компаніям-нерезидентам. Коли ж українська компанія розподіляє дивіденди на користь іншої української компанії – платника податку, податок на виведений капітал сплачуватися не буде. Це суперечить антидискримінаційним застереженням підписаних Україною конвенцій про уникнення подвійного оподаткування [5].

Таким чином, недосконалості законопроекту про податок на виведений капітал є очевидними. Як відомо, найбільшої уваги до розробки та стратегічного бачення потребує безпосередньо податкова реформа. Саме тому уряд не підтримав ідею трансформації корпоративного податку – Міністерство фінансів України не включило відповідні норми в схвалений Кабінетом міністрів України законопроект про внесення змін до Податкового кодексу

України. Таке рішення є цілком зрозумілим, адже існують великі ризики різкого зменшення податкових надходжень діяльності суб'єктів підприємництва до бюджету країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коротун В.І. Проблеми мінімізації сплати податків в Україні // Економіка. Фінанси. Право. – 2010. – № 6. – С. 21–24.
2. Бридун Є.В. Сутність агресивного податкового планування та шляхи його подолання у системі міжнародного співробітництва / Є.В. Бридун, С.В. Богдан / Механізми протидії агресивному податковому плануванню: світовий досвід та практика України: зб. матер. наук.-методол. семінару, 10 грудня 2015 р. – Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. – С. 19–23.
3. Aaro Hazak. Profit Versus Distributed Profit Based Corporate Taxation, Thin Capitalisation Rules and Companies' Capital Structure [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.emselts.ee/konverentsid/2_Rahandus_ja_pangandus/Aaro_Hazak.pdf.
4. Законопроект про податок на виведений капітал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kmp.ua/ua/projects/exit-capital-tax/>
5. Конвенції про уникнення подвійного оподаткування укладені Україною з країнами світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/SH000087.html.

Гулянич Лілія,
студентка 2 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Остапенко Я. О.,
к.е.н., доцент кафедри
управлінського обліку, бізнес-
аналітики та статистики

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ІНФЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ

Для початку можна сказати, що інфляція є однією з найбільш гострих проблем сучасного економічного розвитку в багатьох країнах світу, що негативно впливає на всі аспекти життя суспільства. Її головним показником є індекс інфляції.

Індекс інфляції (Індекс споживчих цін) – це показник, який характеризує зміни загального рівня цін на товари та послуги, придбані населенням для певного невиробничого споживання. Індекс інфляції в Україні в серпні 2018 р. становив 100,0 %. Поряд з загальним індексом інфляції в аналітичних цілях використовується базовий індекс інфляції, метод розрахунку якого дещо відрізняється від основного індексу.

Для кращого сприйняття варто зобразити діаграму індексу інфляції за 2012–2018 рр. (рис.1). Розглянувши дану діаграму чітко видно, що інфляція зменшилась у 2012 р. на 100 % та істотно збільшилась у 2015 на 44 %.

Розглянемо зміну індексу інфляції за 2012-2018 рр. помісячно (табл. 1). Даний аналіз показав, що найменший індекс інфляції спостерігався у 2012 році, а саме 99,0 %, а найбільший у 2015 році, а саме 114,0%, не враховуючи 2018 рік. Найбільший рівень інфляції спостерігається у квітні 2015 р., а саме 114,0 %, а найменший у жовтні 2015 р. 98,7 %.

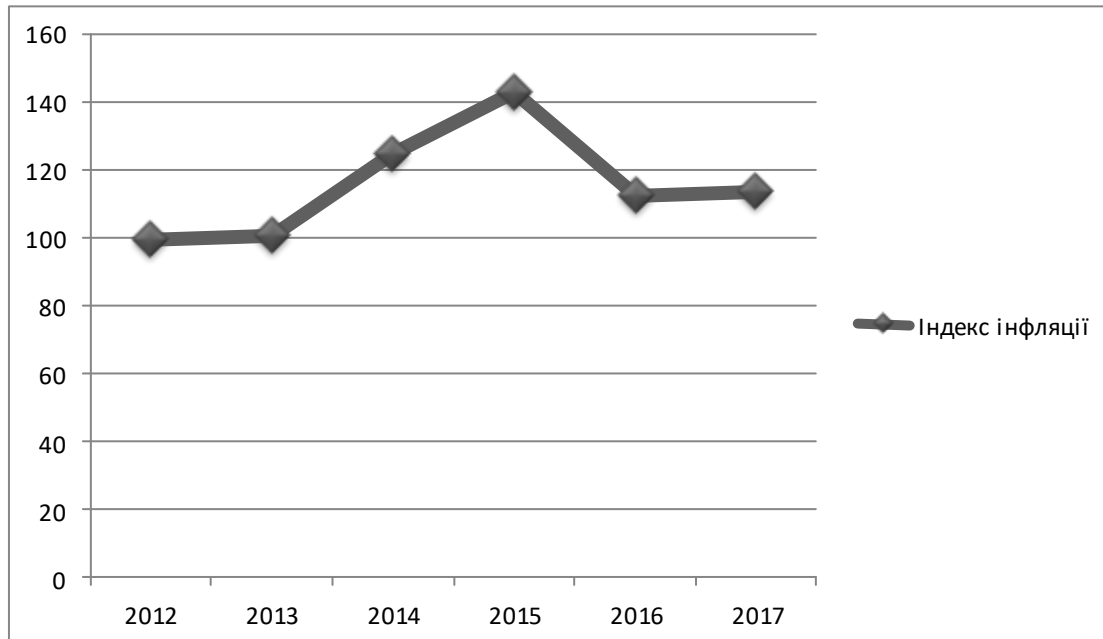

Рис. 1. Динаміка індексу інфляції 2014–2018 р.р.
Джерело: [1].

Таблиця 1

**Зведена таблиця індексів споживчих цін
за 2012–2018 рр. помісячно (%)**

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Січень	100,2	100,2	100,2	103,1	100,9	101,1	101,5
Лютий	100,2	99,9	100,6	105,3	99,6	101,0	100,9
Березень	100,3	100,0	102,2	110,8	101,0	101,8	101,1
Квітень	100,0	100,0	103,3	114,0	103,5	100,9	100,8
Травень	99,7	100,1	103,8	102,2	100,1	101,3	100,0
Червень	99,7	100,0	101,0	110,4	99,8	101,6	100,0
Липень	99,8	99,9	100,4	99,0	99,9	100,2	99,3
Серпень	99,7	99,3	100,8	99,2	99,7	99,9	100,0
Вересень	100,1	100,0	102,9	102,3	101,8	102,0	101,9
Жовтень	100,0	100,4	102,4	98,7	102,8	101,2	
Листопад	99,9	100,2	101,9	102,0	101,8	100,9	
Грудень	100,2	100,5	103,0	100,7	100,9	101,0	
Всього за рік	99,8	100,5	124,9	143,3	112,4	113,7	

Джерело: [1].

Значною мірою індекс інфляції впливає на ВВП, оскільки ВВП залежить не тільки від фізичного обсягу виробленої продукції за рік, але і від рівня цін. Таким чином, можна виділити наступні типи ВВП: номінальний ВВП, реальний ВВП. З цього

**Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі
в оподаткуванні, бізнесі, економіці**

впливає, що зміна індексу цін безпосередньо залежить від її ВВП. Зміна реального ВВП,% – Зміна номінального ВВП,% = Зміна індексу цін,%. Якщо значення індексу цін є меншим, ніж одиниця ($I_p < 1$), то номінальний ВВП коригується в напрямку збільшення, що називається інфлюванням (рис.2). Якщо значення індексу цін більше одного ($I_p > 1$), то відбувається відхилення - корекція номінального ВВП у напрямку зменшення.

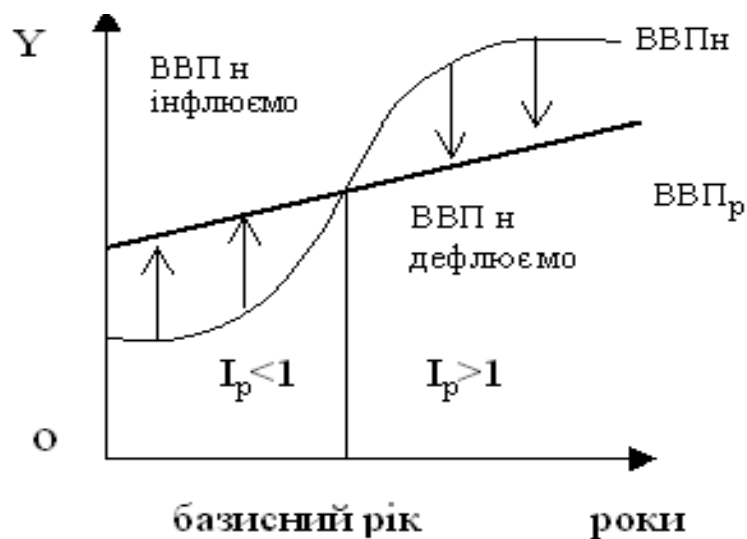

Рис. 2. Процес інфлювання і дефлювання

Зобразимо показники ВВП та побачимо їх залежність (табл. 2).

Таблиця 2

Валовий внутрішній продукт України з 2012 по 2017 рр.

	Номінальний ВВП (в фактичних цінах)	Реальний ВВП (в цінах попереднього року)	Різниця (реальний – номінальний)	
2012	1408889	1304064	-104825	-7.4%
2013	1454931	1410609	-44322	-3.0%
2014	1566728	1365123	-201605	-12.9%
2015	1979458	1430290	-549168	-27.7%
2016	2383182	2034430	-348752	-14.6%
2017	2982920	2445587	-537333	-18.0%

Джерело: [1].

До того ж дослідження встановило, що найбільша різниця між реальним та номінальним ВВП становить – 27,7 %, а саме у 2015 році.

Отже, ретроспективний аналіз інфляційних процесів в Україні показав, що інфляційний процес характеризується індексом інфляції який в свою чергу прямо взаємодіє з ВВП. Процес який зростання цін призводить до зменшення реальної вартості утримання грошей. Оскільки на цей індекс впливають структурні зрушення, які компенсують підвищення цін на окремі товари, вважається, що дефлятор ВВП недооцінює зростання загального рівня цін. Наряду з дефлятором ВВП розраховується індекс споживчих цін.

В Україні на даний час ми спостерігаємо галопуючу інфляцію. Щоб запобігти зростанню інфляції уряд повинен посилювати грошову політику. Крім звичайних монетарних методів, уряд може також ввести не зовсім традиційні заходи для того, щоб понизити рівень інфляції. Одним з таких заходів може бути раптова і різка ревальвація гривни. Тобто понизити курс гривни до долара аж до нижньої межі валютного коридору. Ще одним можливим варіантом дій регулюючих органів може стати підвищення облікової ставки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний сайт Державної служби статистики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Заболотня Вікторія,
*студентка 3 курсу,
ННІ економіки, оподаткування
та митної справи УДФСУ,
м. Ірпінь*

Науковий керівник:
Задорожня Т. М.,
к.пед.н. доцент

АНАЛІЗ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ЯК РЕГУЛЯТОРА ВЗАЄМВІДНОСИН МІЖ ДЕРЖАВОЮ ТА ГРОМАДЯНАМИ

Одним із найважливіших чинників наповнення бюджетів усіх рівнів є податки. В Україні вагомим засобом формування доходів бюджету є прямі податки. Також, вони є важливим інструментом державного регулювання доходів платників та інвестицій, а ще нагромадження капіталу також ділової активності і розвитку суспільства.

Досить важливим, є податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), оскільки він формує доходи бюджету, а також перерозподіляє фінансові ресурси між державою та населенням і виступає, як ефективний інструмент впливу на реальні доходи громадян. Поруч із фіскальною складовою цей податок виконує функцію розподілу соціальної справедливості у суспільстві. Звичайно ж існуючі податки повинні виконувати свої функції найкращим чином, та задовольняти потреби інституту держави та суспільства у цілому, а також створювати рівномірний податковий тиск за рахунок прямого визначення бази оподаткування.

Питаннями оподаткування доходів фізичних осіб переймалися та досліджували різні аспекти їх впливів такі вітчизняні науковці: Ю. Б. Іванов, Н. М. Костіна, О. В. Любінець, Т. М. Паянок В. В. Черкашин, К. І. Швабій, Л. В. Юрчишена та інші.

Метою даної роботи є аналіз податку на доходи фізичних осіб як регулятора взаємовідносин між державою та громадянами.

Секція 3. Статистичний аналіз в економіці

Податок на доходи фізичних осіб – це плата за послуги фізичною особою, що надаються їй територіальною громадою, на території якої така фізична особа має податкову адресу або розташовано особу, що виплачує оподатковувані доходи. В більшості країн світу поширення податку на доходи фізичних відбулося через зростання індивідуальних доходів. Тільки за достатньо високого рівня економічного розвитку, а також зростання числа великих доходів, з'являються умови для введення податку на доходи фізичних осіб. Інакшою вагомою умовою поширення ПДФО є підвищення податкової культури, тобто ставлення до сплати податків як до виконання свого громадського обов'язку [1, с.234].

Надходження від оподаткування доходів фізичних осіб в сучасних умовах є визначальним джерелом формування доходів бюджетів. Цей податок надходить до державного та до місцевого бюджету. Місцеві бюджети наповнюють також інші податки, які входять до системи оподаткування доходів фізичних осіб [2].

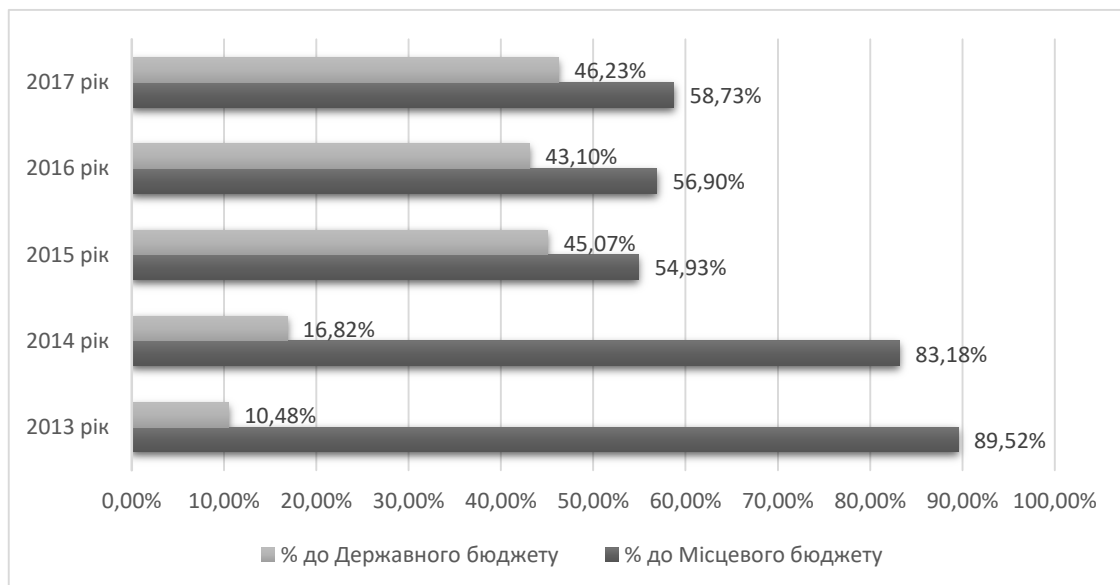

Рис.1. Розподіл надходжень податку на доходи фізичних осіб між державним та місцевим бюджетом з 2013-2017 рр.*

Джерело: побудоване автором за даними джерела [3].

ПДФО є основним бюджетоутворюючим податком бо зараховується до державного та місцевого бюджетів. Як перерозподіляється податок на доходи фізичних осіб між бюджетами різних рівнів розглянемо більш детально. На рисунку 1 відображено дані про розподіл надходжень ПДФО між державним і місцевим бюджетом з 2013 по 2017 роки. З поданих даних (рис.1) можна побачити, що основна частина податку на доходи фізичних осіб надходила до Місцевого бюджету з 2013 по 2014 рік. До місцевих бюджетів в 2013 році надходило близько 90% всієї суми утриманого податку. Надходження ПДФО до Державного бюджету почали зростати з 2014 року і в 2015-2017рр. становили близько 43-46%. Це відбулося через зміни в Бюджетному кодексі щодо розподілу надходжень податку між бюджетами. Тому що до місцевих бюджетів надходить 25% загального обсягу ПДФО зараховується до державного бюджету, 15% до обласного бюджету, а 60% до бюджетів об'єднаних територіальних громад (зараховувалось 25% до доходів бюджетів селищ, сіл, їх об'єднань та міст районного значення) 40% всіх надходжень податку потрапляє до бюджету міста Києва.

Розглянемо надходження ПДФО до Державного та Місцевого бюджетів, що відображено в таблиці 1.

Таблиця 1

**Надходження податку на доходи фізичних осіб
до Державного та місцевого бюджету в 2013–2017рр.***

Роки	2013	2014	2015	2016	2017
ПДФО,млн. грн	72 151	75 203	99 983	138 782	185 686
Місцевий бюджет, млн. грн	92 368	89 017	120 480	170 645	229 491
ПДФО в місцевому бюджеті млн. грн	64 586	62 557	54 921	78 971	110 653
Частка ПДФО у місцевому бюджеті,%	69,92	70,28	45,59	46,28	48,33
Державний бюджет, млн. грн	337 618	354 966	531 551	612 103	787 297
ПДФО в Державному бюджеті, млн. грн	7 565	12 646	45 062	59 810	75 033
Частка ПДФО в Державному бюджеті,%	2,24	3,56	8,48	9,77	10,9

Джерело: побудоване автором за даними джерела [3].

З кожним роком надходження від ПДФО зростає, в 2013 році вони становили 72 151 млн. грн., з них 64 586 млн. грн надходило до місцевого бюджету та 7 565 млн. грн надходило до державного бюджету. Стрімке зростання сум утриманих податків відбувається в 2013-2016рр. їх частка в місцевому бюджеті зменшується а в державному навпаки збільшується. Надходження податку на доходи фізичних осіб в 2017 році, якщо порівнювати з 2013 роком, то вони зросли майже втричі і становили 229 491 млн грн, з яких 110 653 млн грн надійшли до місцевого бюджету.

Отже, податки на доходи фізичних осіб з кожним роком мають тенденцію до збільшення. У місцевому бюджеті у 2013 році ПДФО становив 64586 тис. грн, а в 2017 році 110653 тис. грн, надходження даного податку до державного бюджету у 2013 році становили 7565 тис. грн., а в 2017 році відбулося значне зростання цього податку і він вже становив 75033 тис. грн. А оскільки найбільша його частка надходить до місцевого бюджету, то міста України зможуть покращувати свою інфраструктуру, збільшувати витрати на соціальні об'єкти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. Податкова система: навчальний посібник // за ред. В.Г. Баранової. – Одеса: ВМВ, 2014. – С. 344.

2. Іванов Ю. Б. Податкова система: підручник [Електронний ресурс] / Ю. Б. Іванов, А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк. – К. : Атіка, 2006. – 920 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1115120755207/ekonomika/podatok_dohodi_fizichnih_osib.

3. Бюджет України // Ціна держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cost.ua/budget/revenue/#1>.

Івашко Анастасія,
студентка 2 курсу
ННІ фінансів, банківської справи
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Остапенко Я. О.,
к.е.н., доцент кафедри

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ЯК ДЕРЖАВНОГО ІНСТРУМЕНТУ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ

Важливою соціально – економічною категорією та основним джерелом грошових доходів працюючих громадян, є заробітна плата. Вона характеризує рівень їх добробуту та мотивує працівників підвищувати ефективність виробництва, що, в свою чергу, впливає на соціально-економічний розвиток країни [1, с.186].

Основною соціальною гарантією в оплаті праці, базовим інструментом її організації є мінімальна заробітна плата, оскільки виходячи з її розміру встановлюються тарифна ставка першого тарифного розряду працівників і мінімальний посадовий оклад [2, с. 16–17].

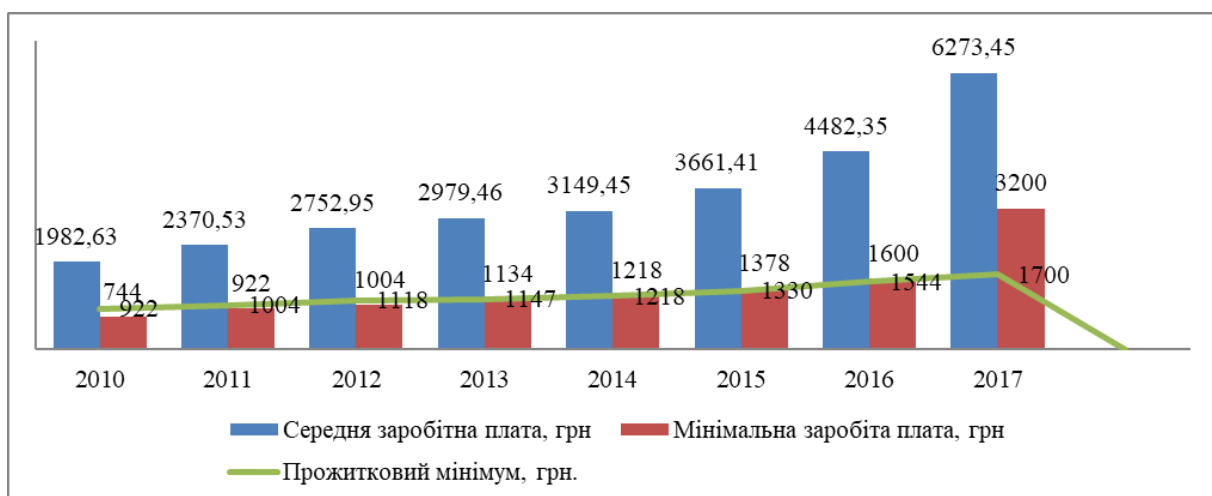

Рис.1. Динаміка соціальних стандартів в Україні
Джерело: побудовано автором за даними [3].

Для того, щоб дослідити ситуацію, яка склалася на ринку праці в Україні, побудуємо графік динаміки середньої і мінімальної заробітної плати та соціальних стандартів в Україні за 2010–2017 роки.

За даними Державної служби статистики України у 2017 році мінімальна заробітна плата на одного працівника, зайнятого в економіці України, становить 3200 грн., що на 1600 грн більша порівняно з минулим роком та у 4 рази більша – порівняно з 2010 роком.

В цілому за рис.1 з 2010 року спостерігається постійне зростання мінімальної та середньої заробітної плати, але рівень прожиткового мінімуму практично не змінюється, а з 2015 року навіть спадає. Тобто рівень мінімальної заробітної плати, по суті, знецінює працю більшості найманих працівників бюджетної сфери і не виконує ні відтворювальної, ні регулюючої, ні стимулюючої функцій.

Єдиного підходу до формування мінімальної зарплати немає, але у сучасній світовій практиці використовуються два способи встановлення мінімальної заробітної плати:

1. Метод прожиткового мінімуму для визначення нормативно заданої величини мінімальної заробітної плати за відпрацьований час. Цей метод застосовується в країнах з низьким рівнем заробітної плати, де основна частка витрат населення спрямовується на харчування. До цієї категорії належить і Україна.

2. Оціночний метод визначення мінімальної заробітної плати шляхом її зіставлення із середньою заробітною платою (визначення індексу Кейтса). Чим більшим є цей індекс, тим сильніше впливає вона на розподіл доходів. У розвинених країнах індекс Кейтса знаходиться у діапазоні 48–62 %. Наприклад, у Японії він становить 44 %, у США – 50%, у Франції – 60 %, у Нідерландах – 75 %. За рекомендаціями МОП, індекс Кейтса повинен бути більше 50%, за критеріями ЄС – більше 60 % [4, с. 22–23].

Розрахуємо індекс Кейтса в Україні, щоб проаналізувати ситуацію, що склалася в нашій державі (табл. 1).

**Співвідношення мінімальної та
середньомісячної заробітної плати**

Роки	Мінімальна заробітна плата, грн	Середньомісячна заробітна плата, грн	Співвідношення (індекс Кейтса), %
2010	744	1982,63	37,53
2011	922	2370,53	38,89
2012	1004	2752,95	36,47
2013	1134	2979,46	38,06
2014	1218	3149,45	38,68
2015	1378	3661,41	37,64
2016	1600	4482,35	35,7
2017	3200	6273,45	51,01

Джерело: побудовано автором за даними [3].

З таблиці 1 видно, що в Україні мінімальне значення індексу Кейтса було у 2016р. – 35,7%, найвище – у 2017р. – 51,01%, а це означає, що на сьогоднішні зростання мінімальної заробітної плати є прийнятним і дозволяє збільшити рівень споживання та спрямувати певний відсоток доходу на заощадження.

Отже, мінімальна заробітна плата відіграє значну роль у суспільстві та й і в економіці держави в цілому. В Україні у галузі мінімальної заробітної плати необхідно вжити невідкладних заходів щодо перетворення її в реально значиму величину. Тому запровадження мінімального розміру оплати праці повинно стати інструментом держави у регулюванні ринку праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Остапенко Я.О. Статистичне дослідження заробітної плати в Україні / Я.О.Остапенко, Ю.В.Тригуба, А.О.Джобулда // Сучасний стан і тенденції розвитку економіки країни : матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 16 грудня 2016 р.). – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2016. – С.186–189.

2. Осауленко С.В. Статистичний аналіз заробітної плати в Україні / С.В. Осауленко // Економічна наука. – 2014. – № 3. – С.12–21.

3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

4. Слава С.С. Динаміка показників ефективності регулювання оплати праці в Україні / С.С. Слава, О.В. Висіч, В.І. Павлович // Науковий вісник. – 2014. – № 3 (44). – С. 20–24.

Івчук Марія,
студентка 5 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Титенко Л. В.,
к.е.н., доцент кафедри

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

При формуванні системи показників ефективності оподаткування «на макрорівні слід дотримуватись співвідношення кінцевого результату (у вигляді національного доходу, валового внутрішнього продукту, діяльності органів ДФС України) й ефекту до залучених ресурсів [1, с. 174].

Багато вчених-економістів дослідили податкові надходження та систему оподаткування в цілому. Теоретичне обґрунтування актуальних питань податкової системи висвітлено у працях В. Андрущенка, О. Амоші, В. Вишневського, В. Вікри, С. Герасименка, А. Головача, Р. Даймонда, А. Єріної, В. Захожая, Д. Міррліса, Р. Моторина, В. Навроцького, А. Ревенка, В. Рябушкіна, В. Федосова, А. Чугаєва, А. Шустікова та інших.

«Практична цінність проведення оцінювання ефективності окремих видів податків «полягає у визначенні співвідношення податкових надходжень до доходів бюджету і ВВП країни. Так, аналіз впливу податкового навантаження на економіку передбачає розрахунок та характеристику окремих показників» [1, с. 175].

1) *«фіскальна значимість окремого податку у бюджеті держави – коефіцієнт дозволяє визначити, як змінилась реальна величина надходжень окремого виду податку» [1, с. 175].*

2) *«фіскальна значимість окремого податку у ВВП держави – кількісний показник, що характеризує перерозподіл ВВП через бюджет держави» [1, с. 175].*

Секція 3. Статистичний аналіз в економіці

Розглянемо фіскальну значимість основних бюджетоутворюючих податків, які були проаналізовані вище, у бюджеті та ВВП держави на рис.1.1 та рис.1.2.

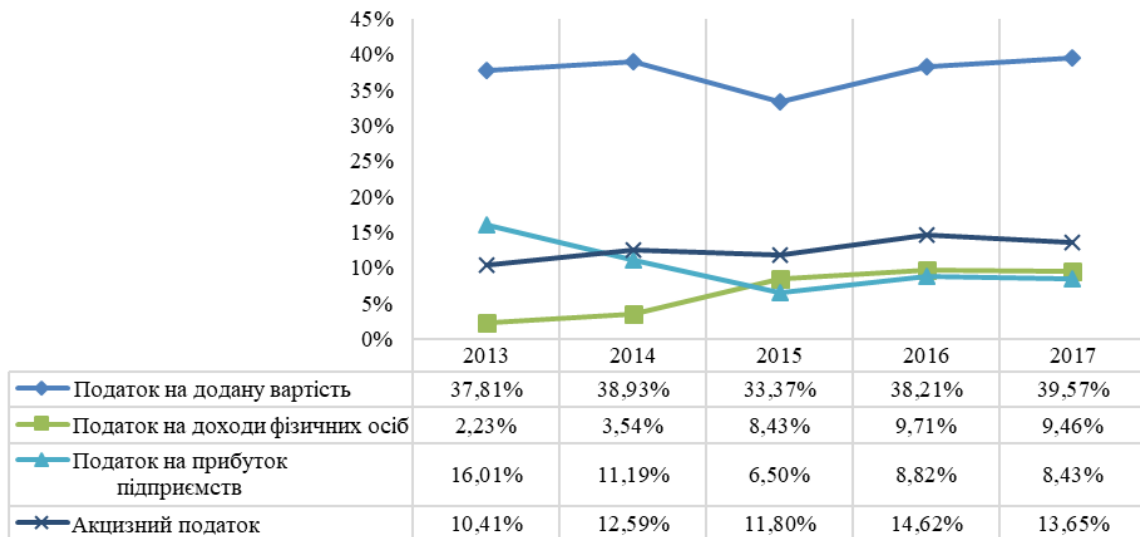

Рис. 1.1. Динаміка фіскальної значимості бюджетоутворюючих податків у бюджеті України за 2013–2017 рр.

Джерело: обчислено за даними [2].

Як свідчать дані рис. 1.1., фіскальна значимість податків у бюджеті держави носить нестабільний характер. Це є свідченням того, що фіскальна ефективність управління податками при визначеній системі та принципах реалізованих податкових рішень покращується і фіскальна значимість ПДВ у бюджеті держави підвищується, реальна величина надходжень від цього податку зростає.

Аналогічну тенденцію фіскальної значимості бюджетоутворюючих податків спостерігаємо на рис.1.2. Єдиною відмінністю є рівномірне зростання фіскальної значимості за податком на додану вартість, адже під час аналізу його значимості за державним бюджетом, спостерігалось його падіння у 2015 році.

3) «*коефіцієнт збирання податків – кількісний показник, що характеризує ефективність податкового адміністрування. В ідеалі цей показник має дорівнювати 1*» [1, с. 176].

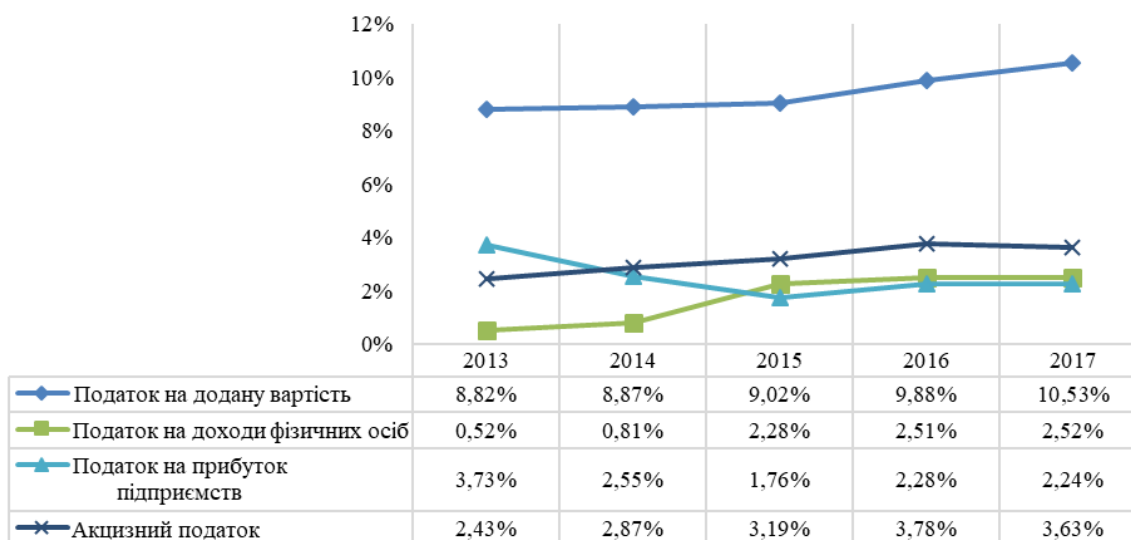

Рис.1.2. Динаміка фіскальної значимості бюджетоутворюючих податків у ВВП України за 2013–2017 рр.

Джерело: обчислено за даними [2, 3].

Динаміка коефіцієнту збирання податків відображена на рис. 1.3.

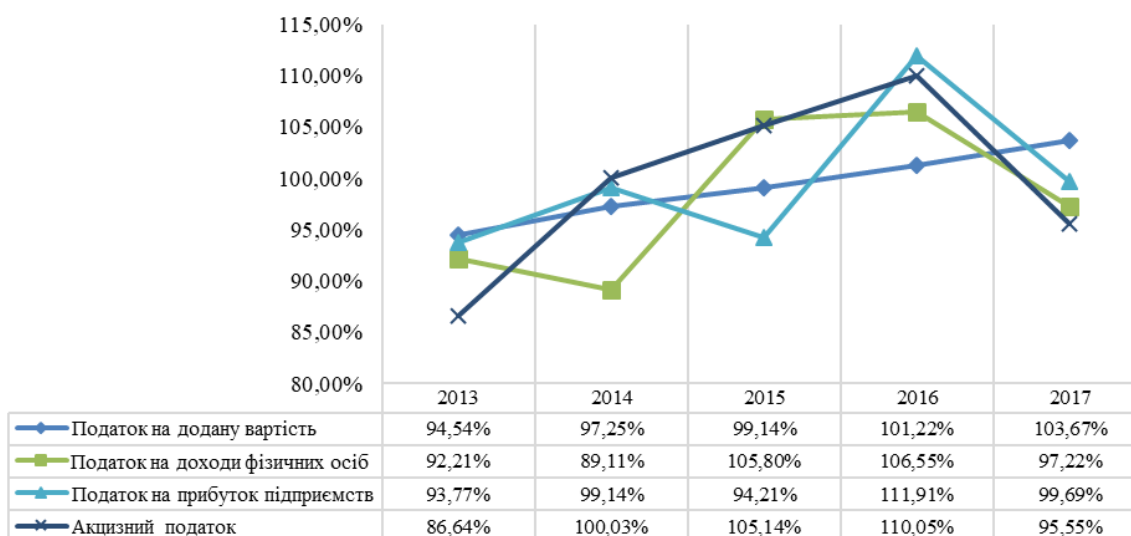

Рис.1.3. Динаміка коефіцієнту збирання бюджетоутворюючих податків за 2013–2017 рр.

Джерело: обчислено за даними [2].

Коефіцієнт збирання за усіма бюджетоутворюючими податками перевищує нормативне значення лише у 2016 році, в середньому – 107 %.

4) «показник ефективності податку – характеризує витрати на збирання окремого виду податку» [1, с. 176]

5) «коефіцієнт відношення ефективності податку у ВВП – визначається як частка надходження окремого виду податку у ВВП, поділена на стандартну ставку і використовується як сумарний індикатор ефективності» [1, с. 176]

Отже, можна зробити висновок, що оцінка ефективності податків за наведеними вище показниками дозволить найбільш точно та визначено здійснювати планування надходжень податків до бюджету, сприятиме розробці заходів, спрямованих на удосконалення фіскальної та регулюючої дії податків, усунення недоліків у їх механізмі їх справляння та адміністрування, формування ефективної раціональної структури податкових надходжень у доходах бюджету, сприятиме розробці та побудови ефективної податкової політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Піскова Ж.В. Формування системи показників фіскальної ефективності податків: теорія і практика // Науковий вісник Мукачівського державного університету, 2016. – Серія Економіка. Випуск 2(6). – С.174-180

2. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс] – К.: Офіційний портал ДКСУ. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/>

3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – К.: Офіційний портал ДССУ. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Кідонь Тетяна,
*студентка 3 курсу
ННІ економіки, оподаткування
та митної справи УДФСУ,
м. Ірпінь*

Науковий керівник:
Задорожня Т. М.,
к.пед.н. доцент

АНАЛІЗ НАДХОДЖЕНЬ ПДФО СЕРЕД ОСНОВНИХ БЮДЖЕТОФОРМУЮЮЧИХ ПОДАТКІВ

Податки це головний бюджетоутворюючий елемент і важливий інструмент регулювання соціально-економічних процесів, які відбуваються в державі. Вони торкаються головних сторін життя людини та суспільства. Серед усіх податків найважливіше місце займає податок на доходи фізичних осіб (ПДФО). Саме ПДФО формує велику частину доходів держави та має найбільше число платників, а також демонструє стабільну динаміку надходжень. Цей податок ще й цікавий для розгляду через те, що має велику базу оподаткування.

Податок на доходи фізичних осіб є головним бюджетоутворюючим податком, який відіграє значну роль у перерозподілі доходів громадян і забезпеченні фіскальної достатності бюджету. За допомогою цього податку держава має можливість впливати на рівень доходів та накопичень громадян, він є соціальним регулятором, оскільки перерозподіляє доходи кожного члена суспільства, під час його сплати формуються взаємозв'язки платників з державою, так як кожен з них стає учасником бюджетного процесу щодо формування доходів держави [1].

Питаннями оподаткування особистих доходів громадян займалися такі відчизняні науковці: Чижова Т. В., Сідельникова Л. П., Костіна Н. М., Андрущенко В. Л., Бондалетова Т. О., Мітькіна А. М., Швабій К. І., Носова Є.А. та інші.

Податок на доходи фізичних осіб є загальнодержавним податком, але він виступає джерелом формування доходної частини як державного, так й місцевих бюджетів відповідно до порядку розподілу, визначеному Бюджетним кодексом України [4].

Таблиця 1

ПДФО у доходах місцевих бюджетів, %

Роки	Частка ПДФО у податкових надходженнях	Частка ПДФО у загальних доходах (без урахування офіційних трансфертів)
2011	73,97	62,54
2012	71,13	60,60
2013	70,82	61,41
2014	71,63	61,88
2015	55,92	45,59
2016	53,76	46,25
2017	55,05	

Джерело: розраховано автором за даними [3].

На основі аналізу поданої таблиці 1 можна побачити що податок на доходи фізичних осіб є одним з основних джерел доходів місцевих бюджетів. В 2011–2014 рр. більше 70 відсотків податкових надходжень місцевих бюджетів та більше 60 відсотків сукупних доходів місцевих бюджетів формувались за рахунок надходжень податку на доходи фізичних осіб. З 2015 року уряд зменшив відсоток відрахувань цього податку до місцевих бюджетів із 75 відсотків до 60 відсотків, зменшивши таким чином фінансову самостійність регіонів [3].

Практика фінансового забезпечення місцевого самоврядування свідчить, про високу залежність місцевих бюджетів, від податкового механізму формування доходів. Незважаючи на збільшення обсягу податкових надходжень із 73270 млн. грн. в 2012 році до 201005 млн. грн. у 2017 році, місцева влада і досі має недостатність фінансових ресурсів для виконання покладених на неї функцій та завдань (табл. 2).

**Податкові надходження місцевих бюджетів України
за 2012–2017 рр., млн грн**

Вид податкових надходжень	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Податок на доходи фізичних осіб	61066	64586	62557	54921	78971	110 653
Акцизний податок	1243	1359	159	7685	11628	13 156
Податок на прибуток підприємств	443	675	260	4277	5879	6 485
Місцеві податки і збори	5457	7314	8056	27041	42261	52 587
Плата за користування надрами.	1751	1205	1421	1019	1082	1 103
Інше	3310	3249	2797	3276	7080	17 021
Всього	73270	78388	75250	98218	146902	201005

Джерело: розраховано автором за даними [2].

У 2017 році частка податкових надходжень у доходах місцевих бюджетів становила 87,6м%. При цьому основним джерелом їхнього наповнення був податок на доходи фізичних осіб (110 653 млн. грн., або 48,3м% від загального обсягу доходів місцевих бюджетів). Слід звернути увагу на те, що частка ПДФО могла б бути ще вищою, але проблемою залишається приховування доходів у вигляді заробітної плати “в конвертах”. Іншою важливою проблемою справляння податку на доходи фізичних осіб є те, що він сплачується до місцевого бюджету за місцем походження доходу (тобто за місцем роботи платника податку), а видатки з місцевого бюджету платник податку отримує за місцем проживання, а не там, де працює [2].

Розглянемо частку податку на доходи фізичних осіб в податкових надходженнях державного бюджету (рис. 1). В цілому, частка надходжень від податку на доходи фізичних осіб у структурі податкових надходжень державного бюджету в Україні протягом 2013–2017 рр. має стійку тенденцію щодо зростання з 2,9 % до 12 % (рис. 1.1). В 2015 р. реалізація Програми Кабінету Міністрів України «Відновлення України» зумовила зміну

Секція 3. Статистичний аналіз в економіці

структури перерозподілу податку на доходи фізичних осіб між державним та місцевими бюджетами, що було затверджено в Законі України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» і Бюджетному Кодексі України.

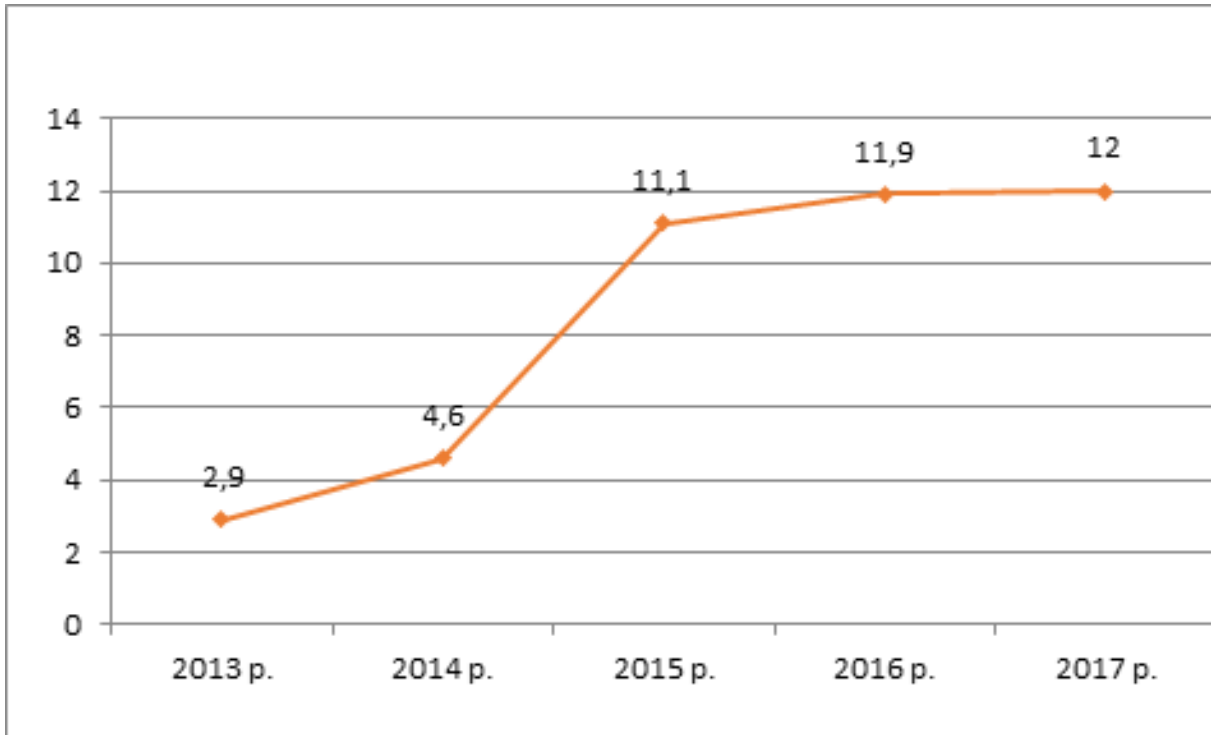

Рис. 1. Частка ПДФО у структурі податкових надходжень державного бюджету, %

Джерело: розраховано автором за даними [2].

Такі зміни призвели до суттєвого зниження частки ПДФО серед податкових надходжень до місцевих бюджетів до рівня 55,9 % в 2015р. та зростання частки ПДФО серед податкових надходжень до державного бюджету до 11,1 %. В 2016–2017 роках тенденція зростання збереглась. Відповідно в 2016 році частка податку на доходи фізичних осіб у структурі податкових надходжень до державного бюджету становила 11,9 %, та в 2017 р. – 12 %.

Отже, податок на доходи фізичних осіб, виступає досить стабільним джерелом наповнення бюджетів усіх рівнів. Частка ПДФО у структурі доходів державного бюджету – 9,2 відсотки, місцевих бюджетів – 48,3 відсотки. З огляду на велику обширність і достатню стабільність бази оподаткування, податок на

доходи фізичних осіб це вагомий фінансовий інструмент реалізації адміністративно-територіальної реформи в Україні, проте, механізм розщеплення ПДФО між рівнями бюджетної системи потребує перегляду, тому що у таких умовах зберігається залежність місцевих бюджетів від обсягів міжбюджетних трансфертів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В. Л. «Податкова система» 2015 р. – 220 с.
2. Бюджет України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cost.ua/budget/revenue/#29>
3. Виконання Державного бюджету. Державна казначейська служба України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>
4. Сідельникова Л. П., Костіна Н. М., «Податкова система» Видавництво 2013 р. – 603 с.

Лещенко Марина,
студентка 2 курсу
ННІ фінансів, банківської
справи, УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Остапенко Я. О.,
к.е.н., доцент кафедри

АНАЛІЗ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Страховий ринок в Україні посідає друге місце за кількістю вкладів грошових коштів поміж підприємствами, які займаються небанківськими послугами. Сьогодні тема ринку страхування в Україні є актуальною та нагальною як ніколи, це зумовлено різними соціально – політичними проблемами, які здійснюють значний вплив на формування та розвиток страхової діяльності в Україні.

Проаналізуємо кількість страхових компаній в Україні, за I півріччя 2016–2018 рр. (табл.1)

Таблиця 1

Кількість страхових компаній в Україні, за I півріччя 2016–2018 рр.

Кількість страхових компаній	Станом на 30.06.2016	Станом на 30.06.2017	Станом на 30.06.2018
Загальна кількість	343	300	291
В т.ч СК «non-Life»	298	264	260
В т.ч СК «Life»	45	36	31

Джерело: побудовано автором за даними [3].

Проаналізувавши таблицю 1 можна стверджувати, що кількість страхових компаній (СК) має тенденцію до зменшення. Так станом на 30.06.2018 порівняно з 30.06.2016 року, їх кількість зменшилася на 52 одиниці.

Страхові премії – кошти, які сплачує особа, укладаючи угоду зі СК, тобто сплата за те що СК бере на себе певний ризик. Стан страхового ринку, його затребуваність характеризують обсягами страхових премій. Проаналізуємо структуру чистих страхових премій за видами страхування станом на I півріччя 2018 року.

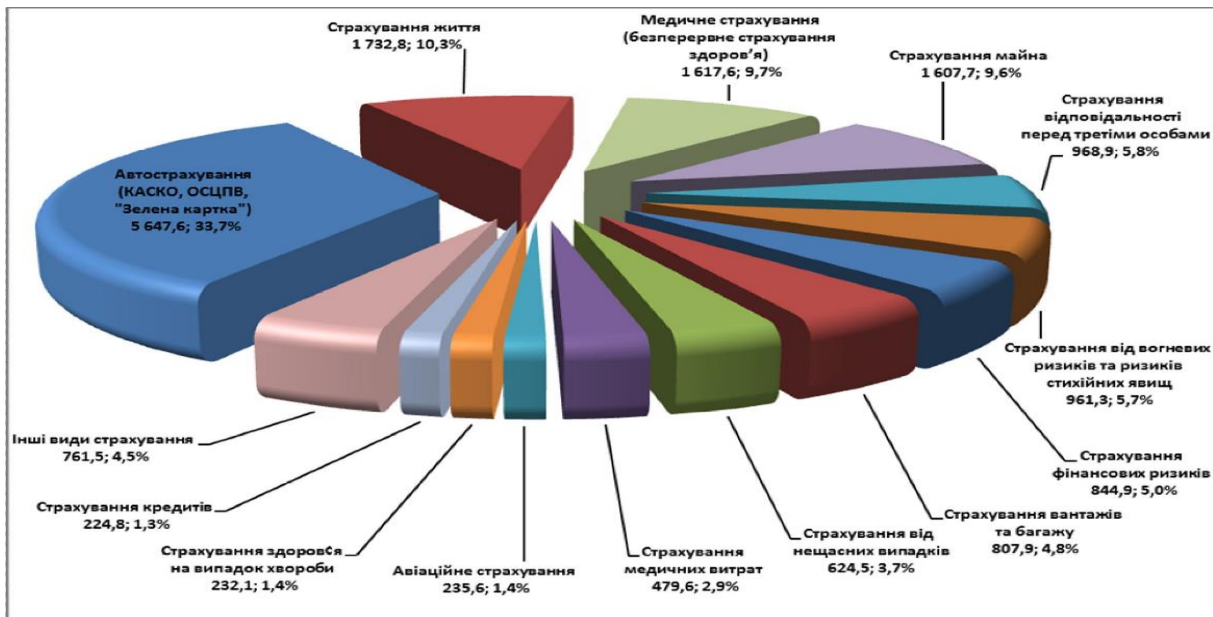

Рис. 1. Структура чистих страхових премій за видами страхування станом на 30.06.2018 (млн грн)

Джерело: [3].

Проаналізувавши Рис.1 можна стверджувати, що у структурі страхових премій найбільшу питому вагу має автострахування, що становить 5 647 млн. грн., а це 33,7%. Наступний вид страхування – страхування життя, який займає 2 місце за питомою вагою – 1 732,8 млн. грн. (10,3%). Мед. страхування (безперервне страхування здоров'я) становить 1 617,6 млн. грн., а це 9,7% від загальної кількості. Далі – страхування майна – 1 607,6 млн. грн. (9,6%) та інші.

Не менш важливими даними, які характеризують діяльність страхового ринку в Україні, є кількість укладених договорів страхування, страхові резерви та інші показники наведені в 2 таблиці.

**Основні показники діяльності страхового ринку
та його динаміка за I півріччя 2017–2018 рр.**

Показники	I півріччя 2017	I півріччя 2018	Темпи приросту I півріччя 2018/ I півріччя 2017	
			млн грн	%
<i>Кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду, тис. одиниць</i>				
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	35 847,8	38 956,5	-	8,7
- зі страхувальниками – фізичними особами	33 839,9	36 611,5	-	8,2
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	54 147,6	65 498,5	-	12,8
<i>Страхова діяльність, млн грн</i>				
Валові страхові премії	21 222,8	23 425,3	2 202,5	10,4
Валові страхові виплати	4 783,9	6 070,2	1 286,3	26,9
Рівень валових виплат, %	22,5	25,9	-	-
Чисті страхові премії	13 509,5	16 746,8	3 237,3	24,0
Чисті страхові виплати	4 614,9	5 862,9	1 248,0	27,0
Рівень чистих виплат, %	34,2	35,0	-	-
<i>Перестраховання, млн грн</i>				
Сплачено на перестраховання, у тому числі:	9 771,0	8 356,9	-1 414,1	-14,5
- перестраховикам-резидентам	7 713,3	6 678,5	-1 034,8	-13,4
- перестраховикам-нерезидентам	2 057,7	1 678,4	-379,3	-18,4
Виплати, компенсовані перестраховиками, у тому числі:	566,3	898,1	331,8	58,6
- перестраховиками-резидентами	169,0	207,2	38,2	22,6
- перестраховиками-нерезидентами	397,3	690,9	293,6	73,9
Отримані страхові премії від перестраховальників-нерезидентів	20,2	17,4	-2,8	-13,9
Виплати, компенсовані перестраховальникам-нерезидентам	0,1	0,3	0,20	200,0
<i>Страхові резерви, млн грн</i>				
Обсяг сформованих страхових резервів	20 778,1	23 977,0	3 198,9	15,4
- резерви зі страхування життя	7 797,5	8 487,5	690,0	8,8
- технічні резерви	12 980,6	15 489,5	2 508,9	19,3

<i>Активи страховиків та статутний капітал, млн грн</i>				
Загальні активи страховиків (згідно з формою 1 (П(С)БО 2))	55 173,3	57 229,9	2 056,6	3,7
Активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів	33 787,1	36 231,2	2 444,1	7,2
Обсяг сплачених статутних капіталів	12 758,4	12 471,7	-286,7	-2,2

Джерело: [3].

Отже, кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду так само, як і усі інші показники наведені в таблиці, мають тенденцію до збільшення, на відміну від обсягу сплачених статутних капіталів, які станом на 30.06.2018 зменшилися на 286,7 млн. грн. порівняно з цією самою датою 2017 року.

Як підсумок можна сказати, що страховий ринок України ще не достатньо сформований, він поступово адаптується до світового ринку страхування. На нашу думку, для ефективного функціонування цієї галузі, необхідно переймати досвід європейських СК та впроваджувати світові стандарти якості страхування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Журавка О.С., Васильчук А.Ю. Аналіз сучасного стану ринку страхування в Україні // Журавка О.С., Васильчук А.Ю. // Ефективна економіка. – 2017. – №3.

2. Романовська Ю.А. Аналіз страхового ринку в Україні // Романовська Ю.А. // Мукачівський державний університет: економіка і суспільство. – 2016. – №7. – С.830–837.

3. Підсумки діяльності страхових компаній за 2018 рік [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/2018_rik/I%20_piv_2018/sk_I_piv_%202018.pdf

4. Мельник О.І., Кульбачна Л.А., Жулім М.С. Аналіз сучасного страхового ринку в Україні // Мельник О.І., Кульбачна Л.А.,

Секція 3. Статистичний аналіз в економіці

Жулім М.С. // Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». – 2018. – №7. – С.107–113.

Лисак Катерина,
*студентка 3 курсу
ННІ економіки, оподаткування
та митної справи УДФСУ,
м. Ірпінь*

Науковий керівник:
Параниця Н. В.,
*к.е.н., доцент кафедри
управлінського обліку, бізнес-
аналітики та статистики*

ОЦІНКА НАДХОДЖЕНЬ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ ДО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ М. ЛЬВІВ

Підвищення ефективності фінансової діяльності держави передбачає докорінну перебудову податкової системи та вдосконалення важливого його інструменту, такого як місцеві податки та збори. В місцевому оподаткуванні існує ряд невирішених проблем. Насамперед практика справляння місцевих податків та зборів в Україні за останні роки виявила багато недоліків, які зумовлені саме невирішеністю як теоретичних проблем, так і невизначеністю багатьох технічних процедур, тобто механізму обчислення, планування місцевих податків та зборів, а також пріоритетів у наданні пільг.

Вивченням питань стосовно функціонування місцевих податків і зборів, займались чимало вітчизняних та зарубіжних науковців.

Серед вітчизняних науковців, які вивчали та аналізували дане питання, можна виділити О. І. Барановський, О. Ю. Дубовик, О. Д. Василик, В. І. Кравченко, Ю. В. Пасічник, В. М. Опарін та інші.

Здійснимо прогноз надходжень місцевих податків і зборів до бюджету, оцінку та аналіз надходжень місцевих і зборів до бюджету міста Львова, а також пошуки альтернативних шляхів вдосконалення механізму справляння місцевих податків і зборів, враховуючи світовий досвід.

Місцевий бюджет є основним фінансовим планом розвитку районів та областей України. Дохідна частина кожного місцевого бюджету відображає результати роботи організацій, підприємств та інших суб'єктів господарювання, які діють на певній території [1]. Частина доходів від їхньої діяльності мобілізується в доходах місцевих бюджетів за рахунок податків та інших платежів. Рівень підприємницької активності та рівень доходів населення, що проявляється при сплаті прибуткового податку з громадян має значний вплив на формування місцевих бюджетів [2].

З року в рік місцеві бюджети набувають більшої ваги як за обсягом фінансових ресурсів держави, так і щодо розв'язання соціально-економічних проблем регіонів, де проживає переважна частина населення України.

Саме за допомогою місцевих бюджетів проводяться додаткові виплати населенню на покриття витрат з оплати житлово-комунальних послуг, допомоги і пільг ветеранам війни і праці, сім'ям з дітьми. Місцеві бюджети сприяють досягненню пропорційності у розвитку територій, фінансування більшості державних видатків, насамперед соціального спрямування, здійснюється з місцевих бюджетів [2].

Місцеві бюджети відіграють велику роль у забезпеченні в державі фінансової стабільності, яка значною мірою залежить від організації міжбюджетних відносин [3]. Відносини між бюджетами різних рівнів та видів повинні бути орієнтовані на економічну ефективність, соціальну справедливість та політичну стабільність.

Для дослідження надходжень місцевих податків та зборів обрано місто Львів.

Обсяг податкових надходжень місцевих бюджетів є основним критерієм та фінансовою, що визначає масштаби бюджетного регулювання, характеризує стан місцевих бюджетів. Якщо в 2012 році податкові надходження становили 57,54% доходів місцевих бюджетів, то у 2014 році частка податкових надходжень бюджету м. Львова зросла до майже до 60%, а у 2016 році зменшилася до 48,45%, у 2017 році – до 43,7% (табл. 1).

**Податкові надходження в доходах
міського бюджету м. Львів, млн грн**

Показники	2012	2013	2014	2015	2016 р	2017
Доходи міського бюджету, млн грн	1810,90	2390,66	2424,46	2555,31	3056,13	4938,16
Податкові надходження, млн грн	1042,06	1285,75	1444,17	1436,86	1480,70	2158,79
Частка податкових надходжень, %	57,54	53,78	59,57	56,23	48,45	43,7

Джерело: складено на основі [4].

Зростання частки податкових надходжень перш за все було зумовлене змінами у Податковому кодексі України і включенням єдиного податку до місцевих податків і зборів. Крім того, покладаємо надії на нещодавно введений податок на нерухомість, відмінний від земельної ділянки, оскільки цей податок відіграє неабияку роль у формуванні доходів місцевих бюджетів багатьох країн світу.

Як видно з таблиці 1, сукупні надходження місцевих податків і зборів до місцевого бюджету м. Львова склали у 2017 році 2158,79 млн. грн., у 2016 році – 1480,70 млн. грн., в 2015 році – 1436,86 млн. грн.

В 2017 році місцеві податки і збори склали 654 138,4 тис. грн. (табл. 2). В структурі місцевих податків і зборів міста Львова більшу кількість займає єдиний податок, його надходження в 2017 році становили 342,55 млн. грн та орендна плата за землю 192,41 млн. грн.

**Надходження місцевих податків і зборів
до міського бюджету м. Львів у 2017 році**

18000000	Місцеві податки	План	Факт	% виконання
18010000	Податок на майно	247,31	305,93	123,7
18010100	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними особами, які є власниками житлової нерухомості	1,48	1,39	94,2
18010200	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками житлової нерухомості	0,22	1,16	530,7
18010300	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості	0,10	0,00	3,9
18010400	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості	1,00	18,87	1 887,2
18010500	Земельний податок	67,00	83,52	124,7
18010600	Орендна плата за землю	175,11	192,41	109,9
18011000	Транспортний податок з фізичних осіб	0,37	6,74	1 799,1
18011100	Транспортний податок з юридичних осіб	2,03	1,83	90,2
18020000	Збір за місця для паркування транспортних засобів	4,10	4,13	100,8
18030000	Туристичний збір	1,30	2,56	197,1
18050000	Єдиний податок	334,61	342,55	102,4
	Разом	587,32	654,14	111,4

Джерело: складено на основі [4].

Отже, аналіз практики місцевого оподаткування після прийняття ПКУ та розгляд перспектив збільшення надходжень від таких місцевих податків та зборів, як єдиний податок, збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір, збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, можна зазначити, що вони не здатні повною мірою поповнювати місцевий бюджет, але, порівнюючи надходження від зборів, які були до прийняття ПКУ, і надходження, які поповнюють місцевий бюджет м. Львова зараз, можна зробити висновок, що зміни у ПКУ дали неабиякий результат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кириленко О. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика) / Кириленко О. / 2015– 2017 роки // П – К.: НІОС. – 384 с.
2. Косаренко Д.А. Фінансові ресурси місцевих бюджетів та особливості їх формування // 2016 рік. – С.55–59.
3. Мікуліна М.О., Лисиця С.О. Формування і використання місцевих бюджетів // М.О. Мікуліна, С.О. Лисиця / 2017 р. – С. 95–101.
4. Звітні дані про виконання міського бюджету м. Львова за 2012–2017 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://city-adm.lviv.ua>.

Маєвська Олеся,
студентка 3 курсу
ННІ економіки, оподаткування
та митної справи УДФСУ,
м. Ірпінь

Науковий керівник:
Задорожня Т. М.,
к.пед.н. доцент

АНАЛІЗ МИТНИХ НАДХОДЖЕНЬ ЯК ДЖЕРЕЛА НАПОВНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Мито – це особливий податок, оскільки він має значний регулюючий потенціал, який тісно пов’язаний з безпосереднім впливом митно-тарифних інструментів як на відчизняну економіку, так і на розвиток зовнішньої торгівлі. Через це мито використовують більш як регулятор економіки ніж у фіскальних цілях, оскільки чим вищий рівень економічного розвитку країни – меншу роль відіграє бюджетний аспект при встановленні податків на зовнішню торгівлю [6].

Країни, які розвиваються в тому числі і Україна застосовують митні платежі як вагоме джерело надходження бюджету. Головним із митних платежів, які надходять до бюджету є ввізне мито.

Аналіз даних (рис.1) свідчить про коливання суми ввізного мита від 13 265 млн грн до 23 898 млн грн. Найнижчі надходження спостерігались в 2013 році. Найбільшою ж сума митних надходжень була в 2015 році і дорівнювала 39881 млн. грн. Таке зниження можна пояснити впливом політичних та економічних факторів. У 2015 році показник ввізного мита різко зростає до 39 881 млн грн незважаючи на негативний економічний фон, несприятливу економічну кон’юнктуру на світових товарних ринках, застосування торговельних обмежень з боку країн – членів Митного союзу, насамперед Російської Федерації.

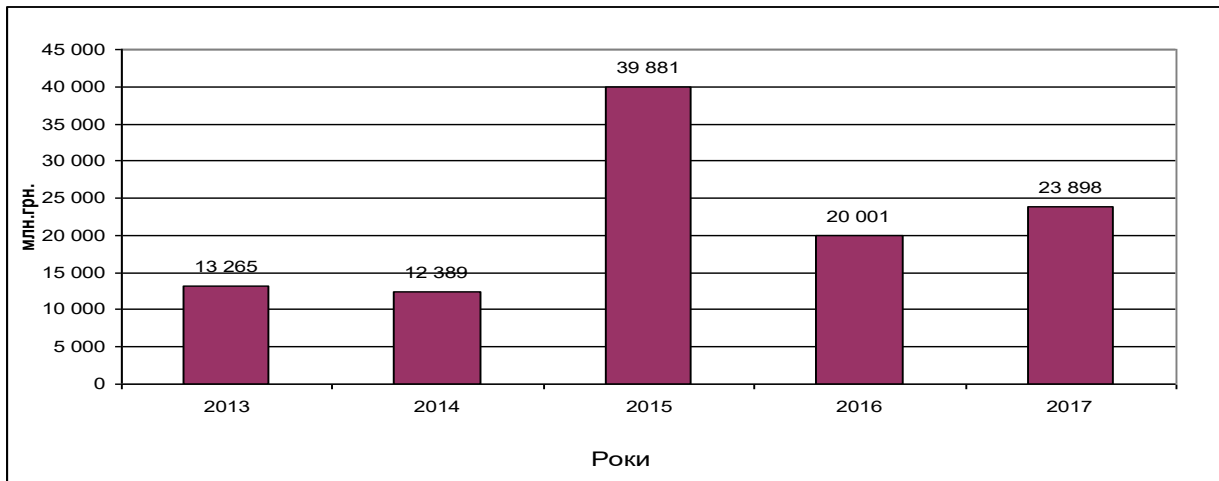

Рис. 1. Діаграма фактичних надходжень ввізного мита до Державного бюджету України за 2013–2017 роки.

Джерело: побудовано автором за даними [1].

Збільшенню такого рівня у цьому році сприяли адаптація економіки до нових умов господарювання, відносно замороження конфлікту на сході України, переорієнтація виробників з ринку Російської Федерації на ринки з ЄС, країн Азії та Африки [2].

Імпорт товарів у 2016 році зменшився на 7,4 відсотка за рахунок скорочення ввезення мінеральних продуктів на 49,6 відсотка. При цьому зріс імпорт машин, устаткування, транспортних засобів і приладів на 38,3 відсотка, продукції хімічної та пов'язаних з нею галузей на 9,8 відсотка. Скоротився імпорт товарів із Російської Федерації на 41,3 відсотка [3].

Наступного року підтримувалось зростання ввізного мита на 3897 млн. грн. Цьому сприяли зростання цін на сталь та залізну руду. Підтримувало економічний розвиток країни подальше зростання приватного споживання та інвестицій, а також активізація міжнародної торгівлі на фоні сприятливих зовнішніх цінових умов. Негативним фактором який призупинив зростання є тимчасове припинення переміщення вантажів через лінію розмежування на Донбасі.

За останні роки до державного бюджету найбільше надійшло митних платежі це з: Київської, Одеської, Львівської, Івано-Франківської та Вінницької [4].

Виокремлюють такий вид мита як сезонне, тобто існує залежність величини надходження мита до Державного бюджету, який можна спостерігати на рис.2 як приклад динаміки надходження митних платежів у місячних показниках протягом 2016-2017 рр. в зоні діяльності усіх митниць України.

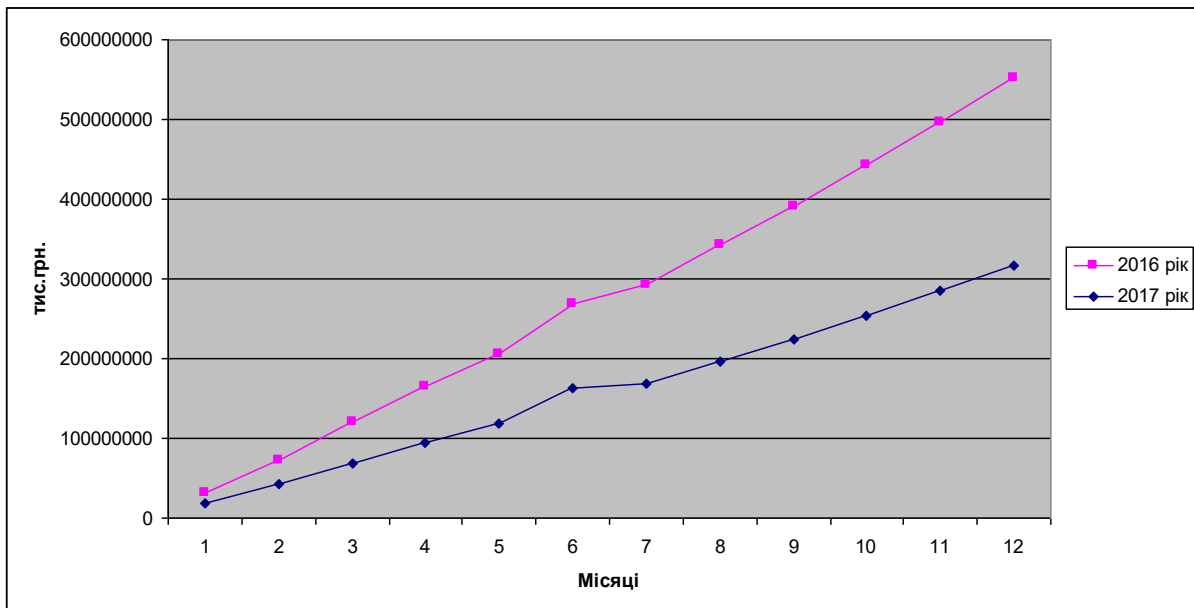

Рис. 2. Динаміки надходження митних платежів у місячних показниках протягом 2016–2017 рр.

Джерело: побудовано на основі статичних даних ДФС України [2].

На рис 2.2 можна спостерігати значне підвищення суми митних платежів у червні як 2016 так і в 2017 роках – це зумовлено перевезенням окремих товарів і впливом вище названих факторів [5].

І хоча сезонна залежність не є стійкою, її потрібно врахувати при здійсненні аналізу ефективності діяльності митних органів.

Дані таблиці доводять, що доходи саме від ввізного мита також містять досить певну частку у податкових надходженнях та доходах до державного бюджету України, особливо це можна спостерігати у 2015 році.

У таблиці 1 зображено показники виконання державного бюджету, які свідчать про позитивні результати, адже протягом усіх років виконання коливалося від 85 % до 98 %.

Таблиця 1

**Показники виконання державного
бюджету України за 2013–2017 рр.**

Показники	Роки				
	2013	2014	2015	2016	2017
Доходи державного бюджету України (млн. грн.)	337618	354966	531551	612103	787297
У тому числі податкові надходження (млн. грн.)	262777	280178	409418	503879	627154
У тому числі ввізне мито (млн. грн.)	13265	12389	39881	20001	23898
У тому числі не податкові надходження (млн. грн.)	72853	68355	120006	103635	128402
Інші надходження (млн. грн.)	1987	6433	2127	4589	31741

Джерело: побудовано автором за даними [1].

Отже, проаналізувавши фактичні надходження ввізного мита до держбюджету України (рис. 1) та динаміку митних платежів у місячних показниках (рис. 2) можна вважати, що митні платежі з кожним роком зростають незалежно від факторів, які на них впливають, а це доводить, що економіка країни розвивається у позитивний бік. Фіскальна сфера обслуговує українську економіку все якісніше.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Доходи Державного бюджету України [Електронне ресурс]. – Режим доступу : <http://cost.ua/budget/revenue/>

2. Звіт Державної фіскальної служби України 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/131201.pdf>
3. Звіт Державної фіскальної служби України 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/199244.pdf> ;
4. Звіт Державної фіскальної служби України 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/223549.PDF>;
5. Митний кодекс України № 2114-VIII від 22.06.2017, ВВР, 2017. № 32, ст.347. № 2177-VIII від 07.11.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/mk/rozdil-1>.

Морозовський Павло,
студент 5 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Титенко Л. В.,
к.е.н., доцент

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Податок на прибуток підприємства є одним із найрозвиненіших форм оподаткування. Цей податок є платою виробництва за сприятливі умови господарювання з боку держави, тобто отримуючи частку доходу юридичних осіб, держава повинна гарантувати їм найбільш ефективне використання капіталу, що залишаться в їх розпорядженні. Розглянемо процедуру оцінки ефективності оподаткування прибутку підприємства.

ПАТ «Фармак» – одне з підприємств-лідерів фармацевтичної промисловості України. В даний час ПАТ «Фармак» відповідає вимогам сучасного промислового підприємства і має у своєму розпорядженні фінансові, кадрові, інформаційні і матеріальні ресурси, необхідні для подальшого розвитку та здійснення своєї діяльності. Проаналізуємо динаміку сплати податку на прибуток досліджуваного підприємства, відображено на рис.1.

Відповідно до рис.1. величина податку на прибуток, що була сплачена до бюджету, у 2017 році склала 43 454 тис.грн., яка зменшилась у порівнянні з 2016 роком на 20,24%. При цьому, у 2016 році величина податку на прибуток складала 54 482 тис.грн., що, у порівнянні з 2015 роком була більше на 10,98%.

Для визначення ефективності оподаткування підприємств податком на прибуток використовують як абсолютні, так і відносні показники.

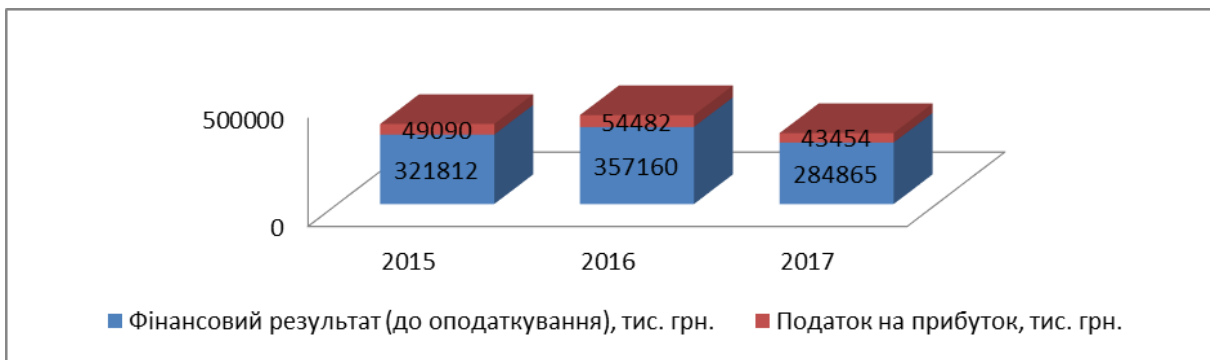

Рис. 1. Динаміка сплати податку на прибуток ПАТ «Фармак»

Джерело: складено за даними приміток до звітності ПАТ «Фармак» [2].

Абсолютними показниками є сума всіх податків і зборів, які підлягають сплаті до бюджетів та цільових фондів за звітний період, і величина окремих податків та зборів, зокрема податку на прибуток підприємств. Тому поряд із показниками абсолютного податкового тиску розраховуються показники відносного податкового тиску, що включають аналіз структури загального податкового тиску на підприємство, аналіз зовнішніх аналітичних коефіцієнтів податкового тиску, аналіз внутрішніх аналітичних коефіцієнтів податкового тиску, специфічних для конкретної галузі економіки. Ці показники достатньо повно характеризують вплив на кінцеві результати діяльності підприємства [3].

Комплекс відносних показників, які використовують при аналізі ефективності оподаткування, представлений в табл. 1.

Застосуємо показники по відношенню до досліджуваного підприємства. Проаналізуємо показники, обчислені вище:

– *рівень податкомісткості реалізованої продукції* (податкоспроможності підприємства) – визначає питому вагу загальних податкових платежів, які здійснює підприємство в бюджет із суми виручки від реалізації. Вищу податкоспроможність підприємство мало у 2015 році – на рівні 2,90%. Іншими словами – у структурі отриманої виручки від реалізації продукції 2,90% припадало на виплату податку на прибуток;

Відносні показники оцінки ефективності
оподаткування ПАТ «Фармак»

№	Показник	Розрахункові значення		
		2015	2016	2017
1	Рівень податкомісткості реалізованої продукції (податкоспроможності підприємства)	0,0290	0,0280	0,0174
2	Рівень податкового навантаження доходів податком на прибуток	0,0510	0,0498	0,0289
3	Рівень податкового навантаження витрат податком на прибуток	0,0837	0,0810	0,0462
4	Рівень податкового навантаження прибутку податком на прибуток	0,1800	0,18000	0,1800
5	Дохід на 1 гривню сплаченого податку на прибуток	19,63	20,06	34,57

Джерело: складено за даними [20, с.81], розраховано за даними [1].

– *рівень податкового навантаження доходів та витрат податком на прибуток* – визначає частку нарахованого податку на прибуток підприємств у доходах / витратах суб'єкта господарювання. Аналогічно, найвищі показники по доходах і витратах підприємство мало у 2015 році – на рівні 5,10% та 8,37% відповідно;

– *рівень податкового навантаження* – показує відношення загального обсягу податкових відрахувань податку на прибуток до бази оподаткування, тобто виступає діючою ставкою оподаткування – 18%;

– *дохід на 1 гривню сплаченого податку на прибуток* – показник, обернений до коефіцієнта податкового навантаження доходів, тобто показує скільки гривень припадає на 1 гривню сплаченого податку на прибуток. Найвищого значення цей показник досяг у 2017 році, коли на 1 грн. доходу припадало 34,57 грн.

Слід зазначити, що податок на прибуток підприємств підлягає обов'язковому врахуванню при визначенні ефективності оподаткування суб'єкта підприємницької діяльності, адже він є його

безпосереднім платником. Отже, одне із головних завдань податкового аналізу – визначення рівня податкового навантаження для ефективного впливу держави на економіку за допомогою механізмів податкового регулювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Річна фінансова звітність ПАТ «Фармак» за 2014–2017 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://smida.gov.ua/db/participant/00545218>.

2. Примітки до Річної фінансової звітності ПАТ «Фармак» за 2014–2017 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://smida.gov.ua/db/participant/00545218>.

3. Богославець Т. І. Аналіз податкового навантаження та його вплив на кінцеві результати діяльності суб'єкта господарювання / Т. І. Богославець [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

Пастух Дар'я,
*студентка 3 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту,
УДФСУ, м. Ірпінь*

**Науковий керівник:
Параниця Н. В.,**
*к.е.н. доцент кафедри
управлінського обліку, бізнес-
аналітики та статистики*

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ БАНКУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Сучасна діяльність банків не можлива без наявності в ній фактора ризику. Поняття ризик неподільне пов'язано з діяльністю людини і налічує стільки ж часу, скільки існує людське суспільство. Існування ризику пов'язане з неприпустимістю в деяких випадках напевно передбачити наступ деяких подій, які не залежать від бажань і переваг суб'єкта. Підприємницька діяльність, яка здійснюється в жорстких умовах ринкової економіки, не є винятком і містить в собі частку ризику і випадковостей самого різнобічного характеру.

Дослідженнями оцінки та урахування ризику, займалися такі вчені як Ч. Кеннеді, Д. Некара, М. Фіцпатрік, А.О. Єпіфанова, А.М. Мороза, В.С. Стельмаха, Р.І. Тиркала, П.В. Пашко, О.А. Шевчук, та інші.

Однак у науковій літературі мало приділяється уваги практичним рекомендаціям з розробки оціночної системи ризиків в банках.

Необхідно відзначити, що до цих пір в економічній науці немає загальновизнаного визначення кредитного ризику. Існує безліч трактувань поняття кредитний ризик, і всі вони мають різноманітні відтінки. Розглянемо деякі з них.

У навчальному посібнику «Банківські ризики» Лаврушина О.І., кредитний ризик визначається як ризик невиконання кредитних зобов'язань перед кредитною організацією, третьою стороною.

У книзі Свиридова О.Ю., «Банківська справа», кредитний ризик представлений як ризик непогашення основного боргу і відсотків по виданій позичці.

У науковій статті Селін М.А., «Банківські ризики і методи їх оцінки», кредитний ризик визначений як ризик виникнення в кредитній організації збитків внаслідок невиконання, несвоєчасного або неповного виконання боржником фінансових зобов'язань перед кредитною організацією відповідно до умов договору.

У більш загальному сенсі, поняття кредитний ризик являє собою ймовірність невиконання позичальником своїх кредитних зобов'язань перед кредитором.

Основним джерелом доходу будь-якого комерційного банку є кредитні операції. У зв'язку з цим необхідно приділяти особливу увагу процесу управління кредитними ризиками в комерційних банках, оскільки від цього залежить те, наскільки успішною буде діяльність банку.

У кожному банку процес управління кредитним ризиком має характерні деталі, які пов'язані з особливостями даного банку, в тому числі з його організаційною структурою, величиною, спеціалізацією і т.д. Однак суть процесу управління найчастіше залишається незмінною.

Існує кілька етапів управління кредитними ризиками:

1. Ідентифікація ризику.
2. Якісний аналіз ризику (оцінка кредитоспроможності позичальників).
3. Імовірнісна оцінка ризику (визначення ймовірності дефолту).
4. Кількісний аналіз ризику (VaR-аналіз кредитного портфеля).
5. Застосування методів впливу на ризик:
6. Моніторинг ризиків.

В процесі управління кредитними ризиками, важливу роль відіграє оцінка кредитного ризику на стадії розгляду заявки позичальника.

При оцінці кредитного ризику, на попередньому етапі потрібно керуватися деякими критеріями. Виділяються п'ять основних критеріїв оцінки ризику [1]:

1. Репутація позичальника. Оцінка репутації позичальника являє собою процес з'ясування взаємин позичальника, тобто відносини клієнта банку з кредиторами (постачальниками). Оцінка даного стану може здійснюватися як на основі письмової інформації, представленої позичальником, так і усної бесіди і виходячи з рекомендацій, представлених позичальником, особливо коли мова йде про особисте кредиті або кредиті групі осіб;

2. Можливості позичальника. Оцінка можливостей позичальника визначається як з'ясування платоспроможності позичальника за останній період (або декілька років) в залежності від обсягу майбутньої кредитної угоди;

3. Капітал позичальника. Оцінка наявності власного (акціонерного) капіталу і згода позичальника використовувати його в якійсь частині, в разі необхідності, на погашення кредиту;

4. Умови. З'ясування поточного стану економіки (регіональної, в масштабах країни), але особливо галузевої, куди входить позичальник;

5. Застава. Вона є одним з надійних забезпечень кредиту. Іноді воно дає можливість подолати слабкість інших критеріїв оцінки кредитного ризику.

Кредитний ризик безпосередньо залежить від якості кредитного портфеля. Кредитний портфель являє собою сукупність економічних відносин між банком і його клієнтом, з приводу наданих кредитів.

Для наочності наведемо аналіз динаміки простроченої заборгованості кредитних організацій на території України за кредитами, депозитами та іншим розміщеними коштами кредитних організацій за 9 місяців 2018 р. (табл. 1) [2].

Секція 3. Статистичний аналіз в економіці

З наведеної таблиці ми бачимо, що найбільшу частку становлять кредити, що надані суб'єктам господарювання, в середньому за аналізований період вона становить 83,04 %, питома вага кредитів, що надані фізичним особам в середньому – 16,80%, а найменшу частку становлять кредити, що надані органами державної влади лише 0,16 %.

Таблиця 1

Обсяги кредитного портфелю банків України (млн грн)

Період	Всього	Кредити, що надані органам державної влади		Кредити, що надані суб'єктам господарювання		Кредити, що надані фізичним особам	
		млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%
01.02.2018	1 074 689	1 567	0,15	897 460	83,51	175 662	16,35
01.03.2018	1 057 580	1 582	0,15	882 149	83,41	173 849	16,44
01.04.2018	1 059 849	1 650	0,16	882 813	83,30	175 386	16,55
01.05.2018	1 060 958	1 617	0,15	882 951	83,22	176 390	16,63
01.06.2018	1 064 364	1 624	0,15	883 288	82,99	179 452	16,86
01.07.2018	1 057 332	1 609	0,15	876 176	82,87	179 547	16,98
01.08.2018	1 077 893	1 830	0,17	892 722	82,82	183 341	17,01
01.09.2018	1 127 032	2 086	0,19	926 386	82,20	198 560	17,62

Джерело: складено автором на основі [2-3].

Виходячи з цього, необхідно відзначити, що банки повинні підходити більш ретельно до оцінки своїх позичальників і прогнозувати можливості підвищення ризиків.

Отже, необхідно підкреслити, що кредитні ризики відіграють значну роль в сфері діяльності банківських послуг. Особливу значущість необхідно надати процесу управління кредитними ризиками, який здійснюється за допомогою використання ряду методів. Для мінімізації можливих втрат своєї діяльності, кожному банку необхідно якісно управляти процесом виявлення, оцінки та мінімізації кредитних ризиків, що в подальшому дозволить йому досягти більш високих фінансових показників і повноцінно задовольняти потреби своїх клієнтів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шульга Л.В. Управління кредитним ризиком / Л.В. Шульга, О.А. Землячова // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. – 2010. – № 1. – С. 98–104.
2. Офіційний сайт Асоціації українських банків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://aub.org.ua>.
3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bank.gov.ua>.

**Петрина Наталія,
Мезенцев Дмитро,**
*студенти 5 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь*
**Науковий керівник:
Титенко Л. В.,**
к.е.н., доцент

АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

У сучасних умовах господарювання зовнішньоекономічна діяльність є однією зі сфер економічної діяльності держави (підприємства, установи) тісно пов'язаної з експортом і імпортом товарів, робіт та послуг, іноземними кредитами й інвестиціями, реалізацією спільних проектів разом з діловими представниками інших держав, у тому числі у сфері соціально-культурних програм.

Як відомо, зовнішньоекономічна діяльність, як і будь-який вид господарської діяльності, складається з чотирьох етапів: виробництво, розподіл, обмін та споживання. Зовнішньоекономічна діяльність виникає тоді, коли на одному чи декількох етапах залучається іноземний партнер. Виходячи з цього, аналіз зовнішньоекономічної діяльності можна здійснювати на двох рівнях:

– макрорівень (рівень держави) – аналіз форм і способів зв'язків національних економік у світовому господарстві: зовнішня торгівля, міжнародна міграція факторів виробництва, капіталів, інформаційних технологій;

– мікрорівень (рівень суб'єктів господарювання) – аналіз особливої сфери діяльності національних суб'єктів господарювання, орієнтованих на зовнішньоекономічну діяльність. На сьогодні в Україні більша частина зовнішньоекономічних операцій здійснюється не на державному рівні, а на рівні національного підприємництва. Держава лише встановлює правові норми, які є

фундаментом правильного та законного ведення міжнародного співробітництва [1].

Охарактеризувати рівень розвитку зовнішньоекономічної діяльності України можна за допомогою низки статистичних показників таких явищ, як обсяги експортно-імпортних операцій по товарам та послугам, сальдо зовнішньої торгівлі, зведений зовнішньоторговельний баланс (табл.1) тощо.

Таблиця 1

Зовнішньоторговельний баланс України

(млн. дол. США)

	Експорт		Імпорт		Сальдо	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Усього (товари і послуги)	46229,7	53979	44576,3	55083,3	1653,4	-1104,3
Країни СНД	9759,4	10680,3	9238	12128,3	521,4	-1448
Інші країни світу	36470,3	43298,7	35338,3	42955	1132	343,7
у т.ч. країни ЄС (28)	16501,2	21552,9	19562,4	23331,9	-3061,2	-1779
Товари	36361,7	43264,7	39249,8	49607,2	-2888,1	-6342,5
Країни СНД	6031,5	6916,4	8565,4	11477,9	-2533,9	-4561,5
Інші країни світу	30330,2	36348,3	30684,4	38129,3	-354,2	-1781
у т.ч. країни ЄС (28)	13496,3	17533,4	17140,8	20799,4	-3644,5	-3266
Послуги	9868,0	10714,3	5326,5	5476,1	4541,5	5238,2
Країни СНД	3727,9	3763,9	672,6	650,4	3055,3	3113,5
Інші країни світу	6140,1	6950,4	4653,9	4825,7	1486,2	2124,7
у т.ч. країни ЄС (28)	3004,9	4019,5	2421,6	2532,5	583,3	1487

Джерело: дані Державної служби статистики України [2].

Дефіцит зовнішньоторговельного балансу України за підсумками 2017 року становив -1104,3 млн. доларів, тоді як за 2016 рік баланс зовнішньої торгівлі був зведений з профіцитом в 1653,4 млн. доларів. Дефіцит у 2017 році пов'язаний із зниженням цін на світових товарних ринках і погіршенням торговельних відносин з країнами СНД, у тому числі з Російською Федерацією. У 2017 році відбувся суттєвий перерозподіл структури зовнішньоторговельних зв'язків України. У 2016 році найвагомим

Секція 3. Статистичний аналіз в економіці

торговельним партнером України були країни СНД (36 % загального товарообігу), а потім країни ЄС (31 %) та Азії (23 %). На частку решти партнерів припадало 10 % товарообігу. Через рік на перше місце вийшли країни Євросоюзу (36 %), відтіснивши країни СНД на другу позицію (29 %). Частка країн Азії становила 24%, і 11 % – всі решта партнерів [3]. При цьому країни СНД лідирують у структурі зовнішньоторговельного балансу України як імпорту, так і експорту.

Очевидно, що за підсумками 2017 року Євросоюз став основним торговим партнером України, відтіснивши країни СНД на другу позицію. При цьому ЄС вийшов на перше місце в зовнішньоторговельному балансі України і з експорту, і імпорту товарів, а втрати від падіння торгівлі з Росією повністю компенсовані зростанням торгівлі з країнами Євросоюзу.

Доцільно зазначити, що інтенсивність зовнішньоекономічної діяльності проявляється не лише в обігу товарів, робіт та послуг, а також в русі інвестиційних ресурсів. У 2017 році обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну у порівнянні з 2016 роком збільшився на 1,3 млрд. доларів. Щодо прямих інвестицій з України у 2017 році, то спостерігається збільшення обсягів у порівнянні з 2016 роком на 0,31 млн. доларів (табл. 2).

Таблиця 2

Прямі інвестиції

(млн дол. США)

Рік	Прямі іноземні інвестиції в Україну	Прямі інвестиції з України
2016	36 154,5	6 315,2
2017	37 513,6	6 346,3

Джерело: дані Державної служби статистики України [2].

Аналітики Українського інституту стратегій глобального розвитку і адаптації вважають, що для повернення інвестиційної привабливості України необхідно, у першу чергу, припинення збройного конфлікту на Донбасі, проведення комплексної реформи

Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці

судової та правоохоронної систем, реформи податкової системи, мінімізації рівня корупції. Також для підвищення інвестиційної привабливості Україні необхідно визначити такі галузі економіки, які потенційно зможуть стати драйверами. За думкою експертів інституту, такими галузями можуть стати агросектор та електронна комерція [4].

Основним джерелом інвестицій на територію України є Європейський союз. У 2017 р. в економіку України інвесторами з ЄС вкладено 1810,3 млн доларів прямих інвестицій. Основними інвесторами з Євросоюзу є Кіпр – 13710,6 млн доларів, Німеччина – 5720,5 млн доларів, Нідерланди – 5111,5 млн доларів (рис. 1).

Обсяг прямих інвестицій з України у країни ЄС у 2017 році складав 6035,8 млн. доларів (95 % загального обсягу), в інші країни світу – 316,4 млн. доларів (5%) [5]. Переважна частка спрямована до Кіпру – 91,6 % (рис. 2).

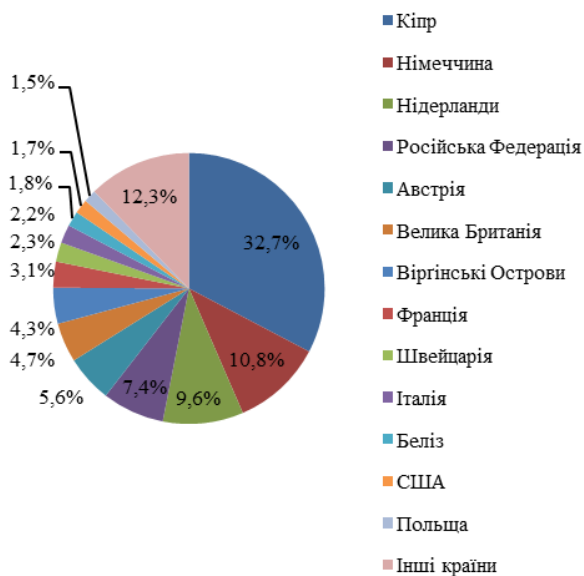

Рис. 1. Прямі іноземні інвестиції з країн світу в економіці України у 2016 році

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики України [2].

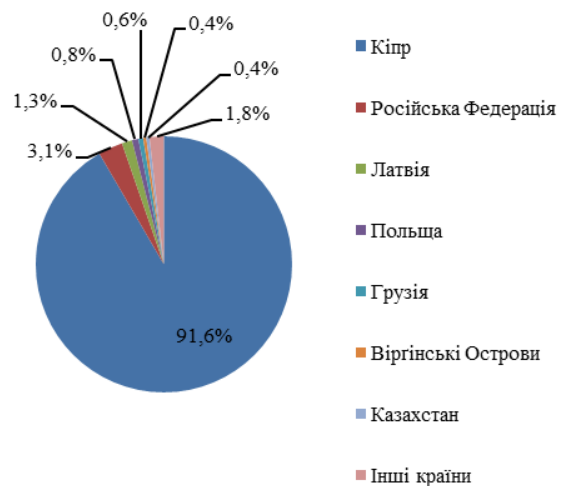

Рис. 2. Прямі інвестиції з України в економіці країн світу у 2017 році

Таким чином, проведений аналіз зовнішньоекономічної діяльності України дав змогу зробити висновок про зменшення експортно-імпортного потенціалу та погіршення інвестиційного клімату України у зв'язку з рядом причин – нестабільною політичною та економічною ситуацією, анексією Криму Російською Федерацією, окупацією деяких регіонів Донбасу, проведення військових дій на сході країни, що призвело до руйнування транспортної інфраструктури тощо.

На сьогодні перед Україною, на шляху до вступу в європейську спільноту, стоїть ціла низка нагальних питань, які необхідно вирішувати якнайшвидше, наскрізне з них – стабілізація політичної ситуації в країні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тюріна Н.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. - К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 408 с.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ukrstat.gov.ua.
3. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : sfs.gov.ua.
4. Офіційний сайт Українського інституту стратегій глобального розвитку і адаптації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: uisgda.com/novunu/273-u.
5. Інвестиційне співробітництво Україна-ЄС [Електронний ресурс] // Представництво України при Європейському Союзі – Режим доступу : ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/trade-and-economic/ukraine-eu-investments.

Полюхович Аліна,
*студентка 3 курсу
ННІ економіки, оподаткування
та митної справи УДФСУ,
м. Ірпінь*

Науковий керівник:
Параниця Н. В.,
*к.е.н., доцент кафедри
управлінського облік, бізнес-
аналітики та статистики*

ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ ВПЛИВУ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ НА ЇХ ДІЯЛЬНІСТЬ

Сучасний стан податкової системи України є недосконалим, а покращення оподаткування прибуток підприємств є одним із найважливіших питань. Податок на прибуток підприємств має значні недоліки серед яких можна виділити такі: відсутність належного механізму для стимулювання та регулювання діяльності юридичних осіб; наявність надмірного податкового навантаження, що призводить до ухилення від сплати податку будь-якими нелегальними способами; невідповідність стягнення податку світовим стандартам; присутність складного механізму розрахунків прибутку що оподатковується, саме це значно обтяжує роботу контролюючих органів.

Оподаткування прибутку підприємств його сучасний стан та перспективи розвитку досліджувало багато науковців серед них: Андрущенко В.Л., Бадида М.П., Барановська І.В., Варналій З.С., Головка Л.С., Гусева Т.А., Дідівська Л.І., Дропа Я.Б., Єфименко Т.І., Іванов Ю.Б., Кравченко Т.О., Крисоватий А.І., Ловінська Л.Г., Луніна І.О., Серебрянський Д.М., Соколовська А.М., Сторожук О.В., Тулуш Л.Д., Шульга А.А., та багато інших.

Здійснимо оцінку та аналіз оподаткування прибутку підприємств в сучасності, а також пошуки альтернативних шляхів вдосконалення механізму оподаткування прибуток підприємств, враховуючи світовий досвід.

Соціально-економічні показники держави, а саме діяльність підприємств, є суттєвим фактором який впливає на розвиток та функціонування її економіки. Сучасні умови господарювання наклали свій відбиток на підприємницьку діяльність, змушуючи їх пристосовуватись до змін у ринковій сфері. Основна мета діяльності підприємства - максимізація прибутку, що можливо лише за наявності оптимальної системи оподаткування [1].

Саме прибуток є основним критерієм для оцінки ефективності функціонування та розвитку підприємства в цілому [2]. Досить велике значення мають обсяги отриманого прибутку, адже він виступає стимулом для діяльності підприємства, задовольняє інтереси як суб'єктів господарювання, персоналу на підприємстві так і держави [2].

Наразі податки в економіці України стали основною витратою для підприємств, що відображається на рівні їх діяльності [3, с.268]. Податкова політика має зважати на рівень податкового навантаження, що покладається на виробника, адже надмірний податковий тягар має негативний вплив на активність суб'єктів господарювання, як наслідок виникають кризові явища на підприємстві. Дослідники Я. Дропа та І. Чабан зазначають: «негативний вплив надмірного оподаткування діяльності підприємств проявляється в пригніченні економічного відтворення в результаті чого, підприємство має змогу рентабельно працювати лише за умови приховування частки доходів від оподаткування» [4, с.213].

Аналізуючи дане питання, варто зазначити, що в Україні існує обернена залежність між фінансовим результатом підприємств, які отримали прибуток, здійснюючи свою діяльність, а також коштів, які надійшли до бюджету з податку на прибуток підприємств (рис. 1).

Так за проаналізованими даними помітна тенденція зростання фінансового результату підприємств України, що отримали прибуток до оподаткування, незважаючи на те, що зазначений показник зазнавав то спаду, то значного підйому. Відповідно суми надходження податку на прибуток підприємств до зведеного

Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці

бюджету України також змінювались, що й пояснює обернену залежність між вищезазначеними показниками.

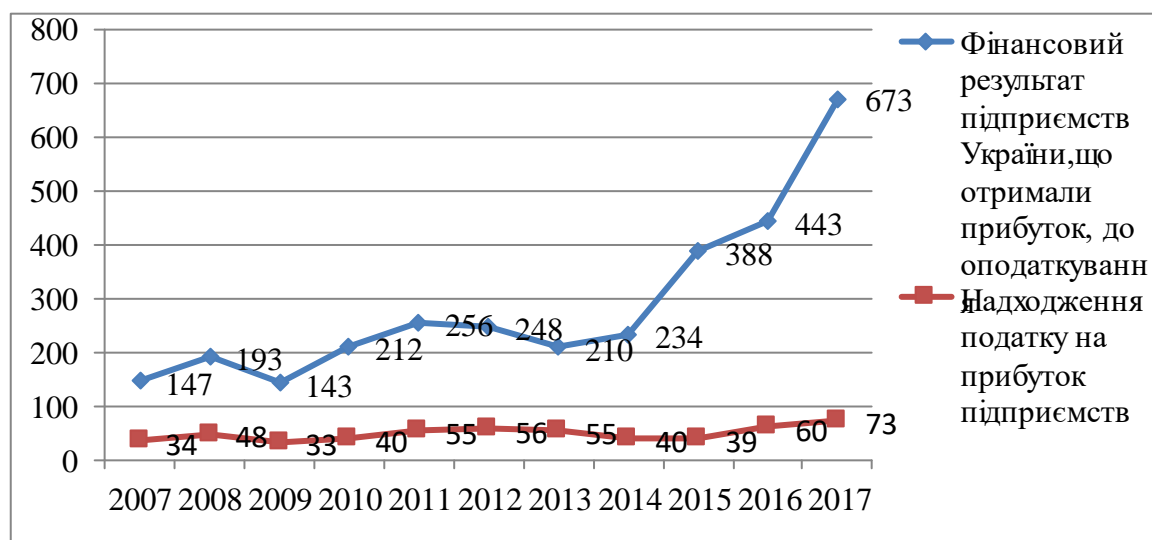

Рис. 1. Фінансовий результат підприємств до оподаткування та суми сплаченого податку на прибуток (млрд. грн.), за 2007–2017 рр.

Джерело: складено на основі [5], [6].

Таблиця 1

Фінансовий результат підприємств до оподаткування та суми сплаченого податку на прибуток підприємств (млрд грн), станом на 2007–2017 рр.

Рік	Фінансовий результат підприємств України, що отримали прибуток, до оподаткування	Надходження податку на прибуток підприємств
2007	147	34
2008	193	48
2009	143	33
2010	212	40
2011	256	55
2012	248	56
2013	210	55
2014	234	40
2015	388	39
2016	443	60
2017	673	73

Джерело: складено на основі [5], [6].

Таким чином, з 2007 по 2017 рік фінансовий результат підприємств України коливався від 147 до 673 млрд. грн., в даний період цей показник зазнавав то позитивних, то негативних змін.

2008 рік характеризується збільшенням даного показника на 46 млрд. грн. (в 1,3 рази), в порівнянні з попереднім роком. Найнижчим фінансовий результат підприємств був у 2009 році і сягав 143 млрд. грн. Протягом 2010–2012 років спостерігається зростання показника з 212 – 248 млрд. грн., а вже в 2013 зниження до 210 млрд. грн. З 2014 по 2017 рік становище підприємницької діяльності значно покращується, і з року в рік все швидше зростає фінансовий результат підприємств, що отримали прибуток до оподаткування. За це проміжок часу наявне зростання на 439 млрд. грн. (в 2,7 рази).

Відповідно зі змінами показників фінансового результату підприємницької діяльності змінювались і надходження податку на прибуток підприємств за 10 років від 34 до 73 млрд. грн. У 2008 році надходження становили 48 млрд. грн., що на 14 млрд. грн. (в 1,4 рази) більше ніж в попередньому році. Найнижчу суму податку на прибуток сплатили підприємства в 2009 році, оскільки і фінансовий результат був найнижчим, сума коштів сягала 33 млрд. грн. Протягом 2010 – 2012 років даний показник збільшився на 16 млрд. грн. (в 1,4 рази), а в 2013 цей показник не зазнав кращих змін, а навпаки зменшився порівнюючи з попередніми роками, в результаті чого плановий показник за рік було не виконано. Більш позитивною склалась ситуація в 2014 – 2017 роках, адже надходження кожного року перевищували попередній рік, збільшення відбулося на 33 млрд. грн. (в 1,8 рази) що зумовило перевиконання річного плану показника.

Отже, протягом 2007–2017 років наявне зростання прибутку підприємств, в яких фінансовий результат до оподаткування був додатним. За даний період це зростання збільшилось на 526 млрд. грн. (в 4,6 рази), в той час, як сплата сум податку на прибуток підприємств зросла на 39 млрд. грн. (в 2,1 рази). Значна частина надходжень до бюджету становили саме передплати цього податку, з цього випливає, що для сумлінних платників збільшується

податкове навантаження, з метою швидкого наповнення бюджету, при цьому держава не зважає на ризики які може понести підприємство в наявній ситуації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Подзєга О. П. Порядок здійснення податкових розрахунків з податку на прибуток підприємства / О. П. Подзєга // Економічний форум. – 2011. – № 2. – С.16–19.

2. Дідківська Л.І. Державне регулювання економіки: Навч. посіб. / Л.І. Дідківська, Л.С. Головка – К.: Знання-Прес, 2000. – 209 с.

3. Шульга (Дііт) А. А. Система оподаткування та її вплив на фінансово-господарську діяльність підприємств / А. А. Шульга (Дііт) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123451234/2507/1/58.pdf>.

4. Дропа Я., Чабан І. Податкове навантаження та його вплив на економіку України // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип.19. – С. 213– 218.

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.org.ua>.

6. Податок на прибуток підприємств. Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://feao.org.ua/wpcontent/uploads/2017/11/feao_podatok_na_prybutok_a5_02.pdf.

Родзін Діана,
студентка 2 курсу
ННІ інформаційних технологій
та менеджменту УДФСУ,
м. Ірпінь

Науковий керівник:
Параниця Н. В.,
к.е.н., доцент

ІТ-РИНОК УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

На сьогоднішній день розвиток інформаційних технологій набирає усе більших обертів. У сучасному світі виникають нові інформаційні технології внаслідок розгортання глобалізаційних процесів та поширення інформатизації суспільства. Інформаційні технології є важливими для конкурентних позицій організацій, а також розвитку усіх напрямів діяльності, покращення якості товарів і послуг тощо. Розуміння необхідності ІТ-технологій в економіці призводить до стійкого попиту на ці технології. В Україні питання розвитку сфери інформаційних технологій є найбільш актуальним і наш час, оскільки за темпами розвитку над іншими економічними галузями економіки в останні роки переважає ІТ-сектор. Ця галузь є однією з найбільших перспективних, динамічних та інноваційних галузей сучасної економіки.

Дослідженням ІТ-ринку в Україні займалися такі вітчизняні вчені, як О. А. Беззубченко, Б. М. Ковалець, І. О. Седікова, О. С. Бабанін, Н. Бойко, А. Грознік, С. О. Пиріг, С. В. Войтко, Л. Г. Мельник, Л. Брожек, С. Сардак, А. О. Маслов, А. А. Чухно, М. П. Чайковська та інші, так і зарубіжні – Дж. Бойєтт, Б. Гейтс, Б. Твісс, Лодон Дж. та інші.

У всьому світі важливу роль відіграє стрімкий розвиток науково-технічного прогресу, а також глобальна інформатизація передових країн світової спільноти. Кожна країна має великі шанси зміцнити свої позиції на світовій арені, а отже і зростає конкурентоспроможність підприємств в різних галузях.

Інформаційна технологія – це система методів і способів збору, передачі, накопичення, оприлюднення, подання і використання інформації. У технологічному плані підприємство може розглядатися як сукупність інформаційних, людських і технологічних ресурсів і методів їх взаємодії, організованих для досягнення певної мети [1, с. 19].

Для ефективного впровадження ІТ на сучасне підприємство потрібно розробити необхідний механізм, який зможе мінімізувати ризики, дасть можливість зменшити час, а також підвищити ефективність діяльності підприємства в цілому від впровадження ІТ.

За даними табл. 1 ми можемо побачити нестабільну динаміку використання інформаційних технологій на підприємствах України. У досліджуваній динаміці, в порівнянні з початком періоду дослідження, відбулося зниження рівня використання комп'ютерів на підприємствах України приблизно на 20%. Це характеризується тим, що дана сфера ІТ залежить від загальної економічної ситуації та кризових явищ. Станом на 2017 рік, кількість підприємств, які використовували локальну комп'ютерну мережу (LAN), становить 61,7 %, мали мережу Інтранет 66,9%, а мережу Екстранет всього 9,6 % підприємств.

Кількість підприємств, які мали доступ до мережі Інтернет, знизилось майже на 10%. Підприємства використовували мережу Інтернет для надсилання та отримання повідомлень електронною поштою (98,3 %); здійснення телефонних дзвінків за допомогою Інтернет/VoIP-зв'язку або відео-конференцій (30,4 %); отримання інформації про товари та послуги (87,6 %); користування миттєвим обміном повідомленнями та електронною дошкою оголошень (47,2 %). У тому числі використовували мережу Інтернет для отримання інформації від органів державної влади (79,8 %); здійснення різноманітних операцій з органами державної влади (за винятком отримання інформації) 50,9 % підприємств; здійснення банківських операцій (96,6 %); доступ до інших фінансових послуг (39,2 %). У тому числі підприємства використовували такі соціальні медіа, як соціальні мережі (26,2 %), блоги чи

Секція 3. Статистичний аналіз в економіці

мікроблоги підприємства (7,2 %), веб-сайти з мультимедійним вмістом (13,2 %), засоби обміну знаннями (12,6 %) [2, с. 199–203].

Таблиця 1

Стан використання інформаційних технологій на підприємствах України за 2011–2017 рр.¹

Характерна ознака	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Загальна кількість підприємств України	375695	364935	393327	341001	343440	306369	338256
Кількість підприємств, які використовували комп'ютери, од.	50846	44648	-	41165	41597	39540	40327
Кількість підприємств, які мали доступ до мережі Інтернет, од.	43847	42464	-	40111	40747	38825	39582
Кількість підприємств, які здійснювали електронний обмін даними, од.	26269	28936	-	34582	36467	37659	38929

Джерело: складено автором за даними [3].

В Україні сьогодні налічується близько 125 тис. ІТ-спеціалістів. Усього кількість вакансій у сфері інформації та телекомунікації становить у 2016 р. 36,0 тис, у 2017 р. 50,4 тис. Навантаження на одну вакансію припадає у 2016 р. 11 осіб, а у 2017 р. 7 осіб [2, с. 32].

Велика кількість інформації дозволяє широке її використання для підвищення ефективності роботи підприємства, а також утримання конкурентних позицій. Проте це потребує чіткої організації роботи з зазначеним масивом інформації.

¹У 2013 році спостереження з використанням ІТ не проводилися.

Проаналізувавши ринок ІТ-технологій в Україні, можна стверджувати, що він є нестабільним і динаміка їх використання постійно змінюється. Майже всі підприємства, які використовували комп'ютери, мали доступ до мережі Інтернет. Також майже половина з них мали власний веб-сайт, який забезпечував для 18,9% підприємств можливість обслуговування клієнтів. Завдяки використанню інформаційних технологій, підприємство має можливість збільшити свою конкурентоспроможність. Варто зазначити, що ринок інформаційних технологій України перебуває у стані активного становлення і знаходиться під впливом багатьох факторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гужва В. М. Інформаційні системи і технології на підприємствах : Навч. посібник. – К. : КНЕУ, 2001. – 400 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1366_68707543.pdf.
2. Державний комітет статистики України. Україна у цифрах 2017: Статистичний збірник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/08/Ukr_cifra_2017_u.pdf.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bank.gov>.

Рясна Ірина,
студентка 3 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Параниця Н. В.,
к.е.н., доцент кафедри
управлінського обліку, бізнес-
аналітики та статистики

ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ ОХОРОНИ ПРАЦІ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

Охорона праці є невід’ємною частиною державної політики України в сфері соціально-трудових відносин. Основним завданням сучасної моделі системи управління охороною праці є перехід від реагування на випадки виробничого травматизму і професійної захворюваності до управління ризиками ушкодження здоров’я працівників з широким використанням економічної зацікавленості роботодавців у поліпшенні умов праці і механізмів соціального партнерства.

При аналізі проблем, пов’язаних з умовами і охороною праці, у сучасній літературі: Гадзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О., Заверуха Н. М., Зацарний В.В, робиться акцент на виявлення системи показників, за допомогою яких можна здійснювати дану оцінку, акцентуючи увагу тільки на ситуацію, що складається в аналізованій сфері на рівні підприємства. Таким чином, головним і єдиним об’єктом оцінки стає підприємство як господарюючий суб’єкт. У той же час проблема якості праці та його охорони не повинна замикатися тільки на рівні підприємства, вона більш комплексна і включає в себе ще й різноманітні зовнішні умови, в яких здійснюється діяльність фірми.

З урахуванням цього робота щодо поліпшення умов і охорони праці на всіх рівнях управління стає більш актуальною. Між іншим незадовільні і небезпечні умови праці є факторами ризику

в розвитку професійних захворювань і виробничих травм. Таким чином, сталий соціально-економічний розвиток ПАТ «АРСЕЛО-РМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» залежить від стану трудових ресурсів, якість яких значною мірою визначається рівнем здоров'я і чисельністю населення працездатного віку.

Політика в галузі охорони праці забезпечує координацію діяльності щодо дотримання норм і вимог виробничої безпеки не тільки всіх підрозділів підприємства, а й підрядних організацій. Питання охорони праці також відображені в Колективному договорі [2, с.8]. На підприємстві ПАТ «АРСЕЛО-РМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» щорічно виділяються кошти на створення безпечних умов праці, запобігання виробничому травматизму та професійних захворювань. В 2017 році в охорону праці було інвестовано 317,7 млн грн. (2016: 278,3 млн грн.) [2, с.8].

АБСЕНТЕЇЗМ (від лат. *absentia* – відсутність) – кількість самовільних невиходів працівників на роботу без поважних причин. З метою боротьби з А. вводять гнучкий графік роботи, збільшують тривалість щорічних відпусток, установлюють додаткові персональні вихідні дні, розробляють спеціальні програми, що заохочують присутність на роботі [1].

ПОКАЗНИК (коефіцієнт) АБСЕНТЕЇЗМУ (А) – відношення робочого часу, пропущеного працівниками протягом періоду (року), до загального балансу робочого часу організації за період. У даному показнику враховуються всі пропуски робочого часу – через хворобу, але без відвідування лікаря, відгули за свій рахунок, прогули, крім відпусток і змушених відгулів з ініціативи адміністрації [1]. Стандартні формули для розрахунку П.а. (А) наступні:

$$A = D_{\text{п}} / N \cdot D \quad \text{чи} \quad A = R_{\text{п}} / P$$

де: $D_{\text{п}}$ – число робочих днів, загублених за визначений період через відсутність на роботі;

D – число робочих днів;

N – середнє число працівників;

$R_{\text{п}}$ – загальне число пропущених годин;

P – загальне число робочих годин за графіком.

Секція 3. Статистичний аналіз в економіці

П.а. показує, який відсоток продуктивного часу губиться протягом періоду через відсутність працівників на робочому місці. Для зниження абсентеїзму необхідний детальний аналіз причин неявки працівників і підрахунок окремих П.а. по основних причинах – хворобам, прогулам і т.д. [1].

За даними ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» [2, с.8] проведемо аналіз охорони праці на підприємстві (табл.1).

Таблиця 1

Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) за видами економічної діяльності у 2010–2016 роках

Показник	Одиниця виміру	2015	2016	2017
Коефіцієнт частоти отримання травм з тимчасовою втратою працездатності (власний персонал та підрядники) (в розрахунок беруться травми з тимчасовою втратою працездатності + смертельні н.в.)*	На 1 млн відпрацьованих людино-годин	0,43	0,41	0,37
Коефіцієнт частоти отримання травм з тимчасовою втратою працездатності серед підрядників	На 1 млн відпрацьованих людино-годин	0,52	0,31	0,18
Коефіцієнт втрачених днів (власний персонал)	На 200 тисяч відпрацьованих людино-годин	4,4	4,3	4,2
Коефіцієнт абсентеїзму	%	3,37	3,48	3,34

Джерело: розраховано автором за даними [2, с.8].

Безпека і здоров'я наших співробітників – одна з найважливіших проблем, що може впливати на ArcelorMittal [2, с.8].

Керівництво підприємства визнає, що здоров'я працівника – один з головних чинників продуктивності праці і добробуту в цілому, а також один з найважливіших факторів, що впливає на загальний рівень промислової безпеки. Головна мета ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» – запобігання випадкам професійних та загальних захворювань. Для збереження здоров'я людей на пі-

дприємстві поліпшуються умови праці на робочих місцях, фахівці проводять обов'язкові профілактичні огляди та надають висококваліфіковані медичні послуги. Завдяки цим заходам в 2017 році значно зменшено рівень професійних захворювань у порівнянні з попередніми періодами [2, с.8].

Дане дослідження дає змогу зробити такі висновки на охорону праці впливають такі чинники: природно-кліматичні, технологічні та соціально-економічні, впливають на стан умов праці, найменш вивченими і статистично неконтрольований є зовнішні соціально-економічні умови і інститути, що визначають середовище функціонування підприємств як основних господарюючих суб'єктів і формують регіональні особливості стану умов праці працівників, на які в значній ступеня потрібно орієнтувати регіональні програми контролю якості праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Божик М. А. Менеджмент персоналу [Електронний ресурс] / М. А. Божик. – Режим доступу : http://lubbook.net/book_322_glava_57_Rota%D1%81%D1%96jakadr%D1%96v_jak_forma_.html.
2. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ukraine.arcelormittal.com/?lang=ua>.
3. Бідник Н.Б. Створення кептивних страхових компаній як метод самострахування промислових підприємств [Текст] / Н.Б. Бідник, В.Б. Дзьоба // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2011. – № 704. – С. 126–131.

Слободянюк Катерина,
студентка 2 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Остапенко Я. О.,
к.е.н., доцент кафедри

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ

Масові переміщення людей в пошуках високооплачуваної роботи та кращого рівня життя почалося ще з давніх часів. В сучасному світі це явище називають трудовою міграцією.

Трудова міграція – це переміщення населення з одного населеного пункту в інший з метою тимчасового працевлаштування, при якому перетинається кордон країни або межі адміністративно-територіальних одиниць [1].

Проаналізуємо динаміку трудової міграції в Україні за 2008–2017 рр. (рис. 1).

Структура трудових мігрантів за країнами перебування, % від загальної кількості

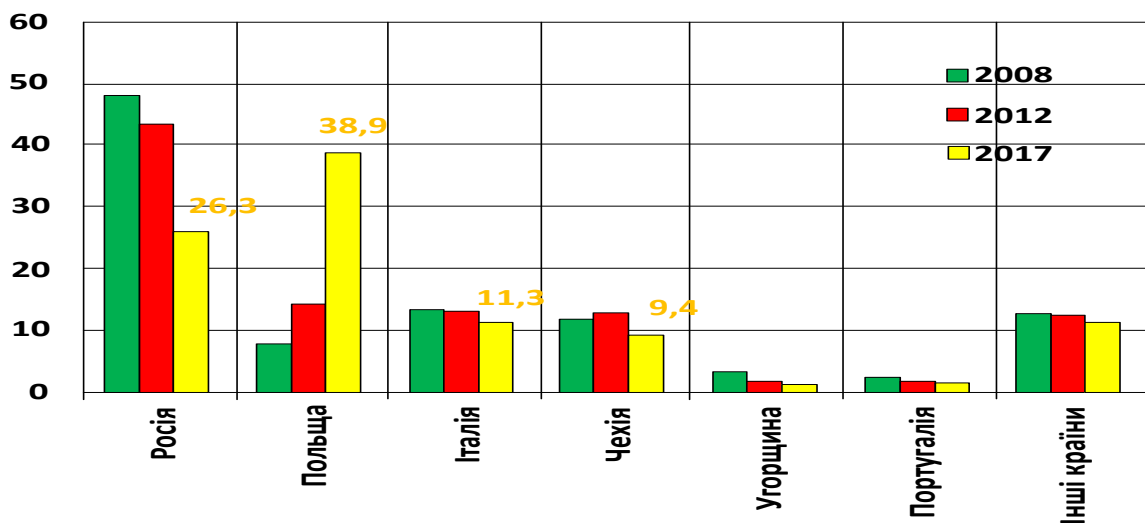

Рис. 1. Динаміка трудового руху населення з України за 2008–2017рр.

Джерело: побудовано автором за [2].

За рис. 1, з 2008 по 2012 рік трудові ресурси країни в основному мігрували до Росії. Ця тенденція продовжувалася до 2015, але надалі, на фоні подій на сході та курсу України на євроінтеграцію, трудові мігранти взяли напрямом на країни Євросоюзу. Зокрема, найбільше українців виїжджає до Польщі. Це пов'язано з близьким географічним розташуванням та полегшенням умов перетину кордону. Розподіл за сферами зайнятості приблизно виглядає приблизно так:

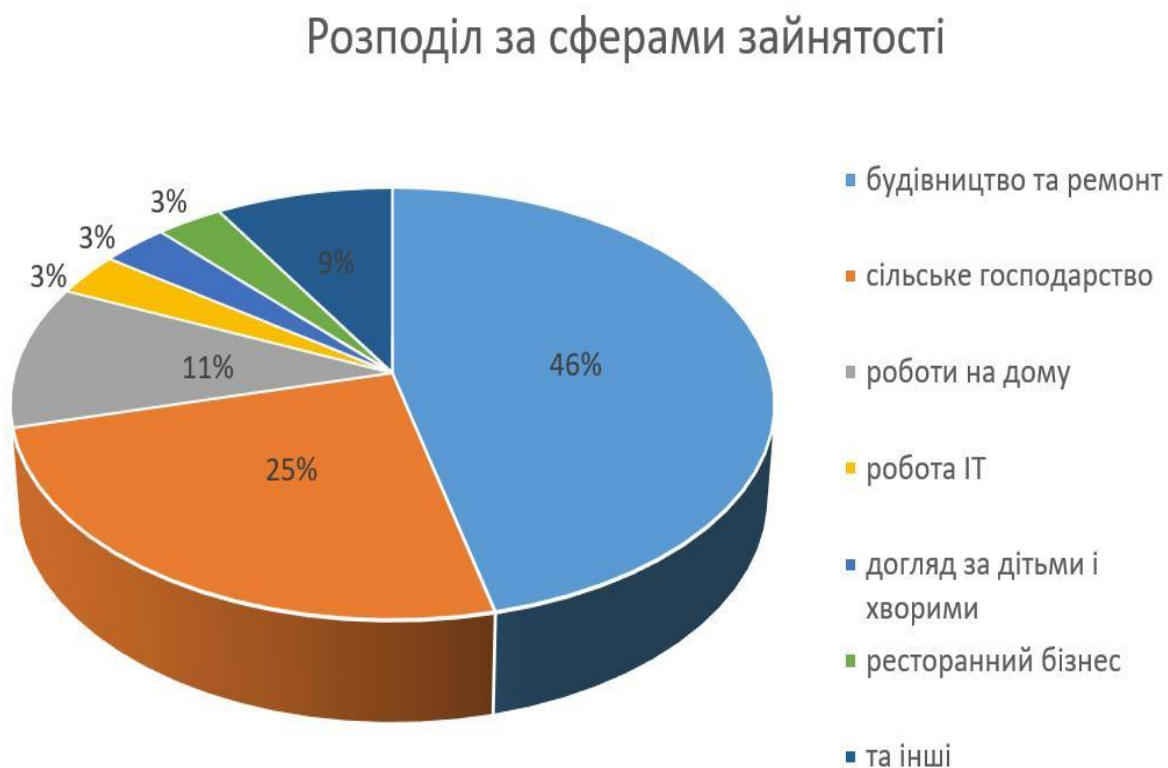

Рис. 2. Розподіл трудових мігрантів за сферами зайнятості
Джерело: побудовано автором за [3].

Більшість мігрантів працює у будівництві та ремонті, а також сільському господарстві, що займає 71 % усіх мігрантів. Мігранти з вищою освітою працюють в більш «високоосвічених» галузях, таких як: медицина, ІТ-технології, інженерія, освіта, архітектура та ін. Вони працюють в основному в Південно-східних регіонах Європи [4].

Основною причиною трудової еміграції є низька заробітна плата в країні. Зараз мінімальна заробітна плата в країні становить 3200 грн. (110 євро). В більшості країн заробітна плата значно вища ніж в Україні (рис. 3).

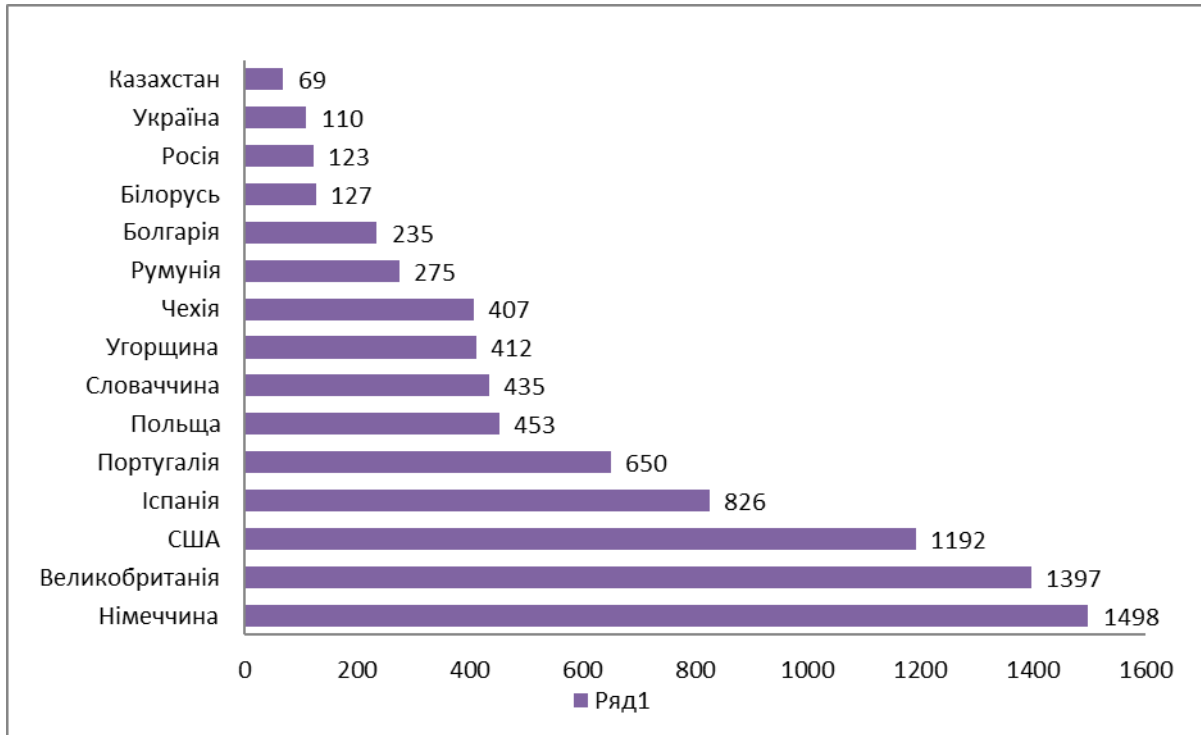

Рис. 3. Мінімальна заробітна плата в окремих країнах світу станом на 1 січня 2017 року, євро на місяць.

Джерело: побудовано автором за [5].

Найбільша мінімальна заробітна плата в країнах: Німеччина, Великобританія та США. До країн-лідерів входить й Польща, де спостерігається найбільше українських трудових мігрантів. Хоча мінімальна заробітна плата в цій країні значно нижча ніж в попередньо названих, але більша у 4,12 рази ніж в Україні.

Отже, Україні характерна трудова еміграція населення, яка має значні показники і ця тенденція продовжує зростати й надалі. На нашу думку, для зменшення цього явища, необхідно провести комплекс заходів, які б зменшили потік мігрантів. До них належать: стабілізаційна курсова політика, підтримка вітчизняного роботодавця, державна кредитна підтримка при реалізації інвест-проектів, залучення внутрішнього капіталу та інші.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Трудова міграція в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.m.wikipedia.org/wiki/Трудова_міграція_в_Україні.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Міжнародна організація з міграції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iom.org.ua>.
4. Робота за кордоном : куди їдуть українці та скільки отримують [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.obozrevatel.com>.
5. Євростат [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/eurostat/>.

Солоха Дарина,
студентка 2 курсу
ННІ технологій та менеджменту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Задорожня Т. М.,
к.пед.н., доцент

АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ УСИНОВЛЕННЯ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ

Найбільш соціально незахищеною верствою населення є діти-сироти та діти, які є позбавлені батьківського піклування. Тому, одним з найважливіших суспільних питань є проблема усиновлення дітей-сиріт. На початок 2018 року в Україні близько 70 тисяч дітей чекають можливість знайти свою сім'ю. Законодавство України регулює цей процес Сімейним, Цивільним процесуальним кодексами України і спеціальним Порядком, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 905.

Зрозуміло, що навіть в найкращому дитячому будинку дитина не зможе отримати стільки тепла, як від справжньої турботливої сім'ї. Тому ми вирішили проаналізувати показники усиновлення з 2002 до 2017 року включно [1].

Аналізуючи дані таблиці 1, можна виявити, що динаміка всиновлення кількості дітей-сиріт, починаючи з 2009 року, спадає щорічно. Тобто за минулий рік в Україні було усиновлено 4,1 % дітей даної категорії. Серед них громадянами України 88,5 % із загальної кількості усиновлених, а іноземними громадянами 11,5 %. Сумарний показник кількості дітей-сиріт, що знайшли свої сім'ї в минулому році становив 2925 чоловік, тобто 2 589 чоловік громадянами України та 336 іноземними громадянами.

До того ж Мінсоцполітика, посилаючись на оперативні дані служб у справах дітей, заявила, що протягом 5 місяців 2018 року в Україні було усиновлено 604 дитини-сироти та дітей, позбавлених батьківського піклування (громадянами України – 471, іноземцями – 133 дитини) [2].

Кількість усиновлених дітей в Україні¹, осіб

Рік	Кількість дітей, усиновлених протягом року	Із них:				Загальна кількість дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування на кінець року
		громадянами України		іноземними громадянами		
		усиновлено дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	усиновлено дітей, які проживають з одним із батьків і усиновлені вітчимом (мачухою)	усиновлено дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	усиновлено дітей, які проживають з одним із батьків і усиновлені вітчимом (мачухою)	
2000	7692	2043	3449	2200
2001	7593	1999	2922	2672
2002	6925	1760	2824	2341
2003	6345	1635	2468	2187	55	96112
2004	5596	1492	2023	2058	23	97590
2005	5241	1419	1666	2110	46	97829
2006	4318	1477	1707	1092	42	102912
2007	5229	1784	1744	1670	31	102924
2008	5261	2066	1578	1587	30	103542
2009	5274	2374	1449	1428	23	100787
2010	4865	2247	1369	1202	47	98119
2011	4416	2114	1298	970	34	95956
2012	4079	2016	1225	806	32	92865
2013	3732	1843	1180	674	35	90772
2014 ²	3218	1591	1075	524	28	83716
2015 ³	3212	1489	1319	379	25	73183
2016 ³	2963	1490	1062	394	17	71178
2017 ³	2925	1518	1071	323	13	70240

Джерело: побудовано автором за даними [1].

¹ За даними Міністерства соціальної політики.

² З урахуванням даних тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя за січень-лютий 2014 року.

³ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Секція 3. Статистичний аналіз в економіці

В Україні найбільшу кількість обездолених дітей взяли в сім'ї в 2000 році – 7 692 особи та в 2001 році – 7 593 особи, і це були найкращі показники останніх двадцяти років. Далі показники поступово зменшуються, а саме у 2006 році цей показник становив 4 318 осіб. Після невеликого зростання протягом 2007–2009 років спостерігається спад, який продовжується й нині, що пов'язаний із складною фінансово-економічною ситуацією та війною в східних областях України.

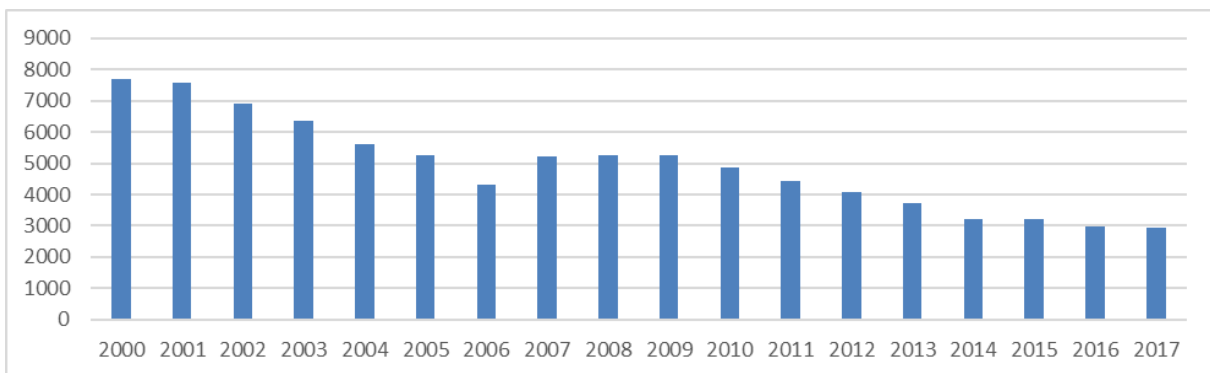

Рис. 1. Діаграма кількості дітей, які були усиновлені протягом 2000-2017 років в Україні

Джерело: побудовано автором за даними [1].

На жаль, кількість дітей-сиріт продовжує бути досить великою.

Прослідкуємо динаміку кількості дітей, які були позбавлені батьківського піклування протягом 2003–2017 років в Україні (рис. 2).

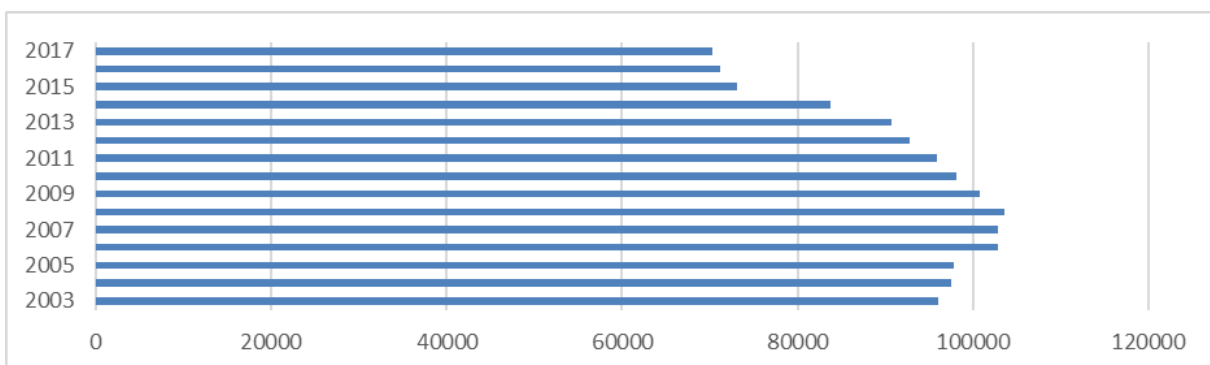

Рис. 2. Загальна кількість дітей-сиріт, які були позбавлені батьківського піклування

Джерело: побудовано автором за даними [1].

Дана діаграма (рис. 2), демонструє, що починаючи з 2008 (103542 осіб) року процес позбавлення піклування над дітьми зменшується, і слід зазначити, що це був рік з максимальною кількістю дітей які, на жаль, втратили свою сім'ю. Частка дітей була вище на 47,4% порівняно з 2017 роком.

Процес усиновлення дітей-сиріт є надзвичайно актуальною проблемою не тільки в Україні, але й у всьому світі. З кожним роком все більше дітей в суспільстві стають сиротами, що веде до катастрофічної ситуації в державі. Також можна зазначити, що українці всиновлюють частіше дітей до року (28%), дітей від року до двох років (21%), від трьох до п'яти років (22%), від шести до десяти (14%), від 11 до 17 років (15%). Задля поліпшення ситуації було запроваджено спеціальну політику для допомоги діткам-сиротам: спеціальні школи, фонди матеріальної допомоги, що поліпшують стан дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
2. Мультимедійна платформа іномовлення України [Електронний ресурс]. – Режим доступу www.ukrinform.ua/rubric-society/2498464-v-ukraini-cogo-roku-usinovili-604-ditini.html.

Стукало Мирослава,
студентка 2 курсу
ННІ економіки, оподаткування
та митної справи УДФСУ,
м. Ірпінь
Науковий керівник:
Задорожня Т. М.,
к.пед.н., доцент

АНАЛІЗ ДЕФІЦИТУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стан бюджету, як головного фінансового плану та основного інструменту державної фінансової політики, відображає не тільки фінансовий стан держави, а й характеризує багато в чому фінансову ситуацію країни взагалі, і тому цікавить кожен ланку суб'єктів господарювання. Дефіцит Державного бюджету України – це проблема, яка стоїть перед вітчизняною економікою, адже функціонування багатьох сфер економіки України залежить від об'єму державного бюджету, а також його структури. Проблеми утворення бюджетного дефіциту є одними з ключових при розробці стратегії розвитку держави на декілька наступних періодів.

Дослідженню питання дефіциту державного бюджету були присвячені праці вчених Н. Білоусова, С. Булгакова, Л. Гордєєва, Н. Волошанюк, О.Мавдрик, І. Лесік, Н. Плаксієв та інші.

Державний бюджет – це баланс доходів і витрат держави, який визначається законом про Державний бюджет України на поточний рік [1]. Як бачимо, центральне місце у визначенні бюджету мають його доходи та видатки. Ситуацію, коли видатки перевищують доходи ми можемо назвати дефіцитом державного бюджету.

Розміри доходів, видатків а також бюджетного дефіциту визначаються Законом України «Про Державний бюджет». Так, на 2018 рік, планувалося визначити: доходи Державного бюджету України у сумі 917.879.366,4 тис. гривень; видатки Державного

Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці

бюджету України у сумі 991.699.998,4 тис. гривень; граничний обсяг дефіциту Державного бюджету України у сумі 80.649.380 тис. гривень [1].

Фактично, на сьогоднішній день, за даними одного з найпопулярніших українських сайтів «Ціна держави», можемо спостерігати наступну ситуацію (рис. 1):

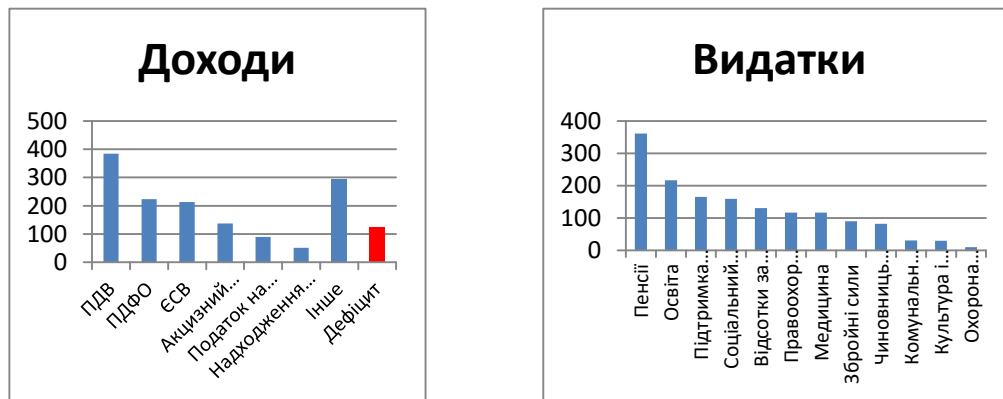

Рис. 1. Зведений бюджет України 2018 р.

Джерело: складене автором за даними [2].

Звідси, дохідну частину бюджету (1393 млрд. грн.) України становлять: податок на додану вартість (ПДВ), що складає найбільшу частину доходів бюджету, а саме 384 млрд. грн. або 11,8 % ВВП; податок на доходи фізичних осіб (224 млрд. грн.); єдиний соціальний внесок (213 млрд. грн.); акцизний податок (138 млрд. грн.); податок на прибуток підприємств (90 млрд. грн.); надходження від НБУ (51 млрд. грн.) та інше (293 млрд. грн.). В свою чергу, до складу видатків (1509 млрд. грн.) входять: пенсії (361 млрд. грн.); освіта (217 млрд. грн.), підтримка економіки (165 млрд. грн.), соціальний захист (159 млрд. грн.); відсотки за запозиченнями (131 млрд. грн.); правоохоронні органи (117 млрд. грн.); медицина (117 млрд. грн.); збройні сили (90 млрд. грн.); чиновницький апарат (82 млрд. грн.); комунальне господарство (31 млрд. грн.); культура і спорт (30 млрд. грн.); охорона довкілля (10 млрд. грн.)

Секція 3. Статистичний аналіз в економіці

Характеризуючи вище сказане можна стверджувати: загальні витрати перевищують доходи в 1,08 разів (або ж на 8%); дефіцит бюджету становить вагому його частину, а саме 124 млрд. грн., що дорівнює 3,8 % валового внутрішнього продукту (ВВП).

Для порівняння стану бюджетного дефіциту України наведемо дані попереднього року (рис. 2):

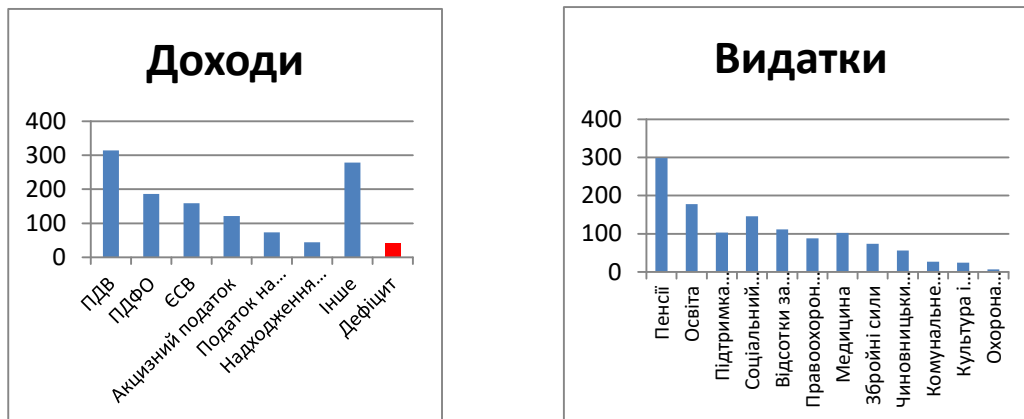

Рис. 2. Зведений бюджет України 2017 р.

Джерело: складене автором за даними [2].

У порівнянні з 2018 р. у 2017 р., за незмінної структури бюджету, показники значно нижчі. Як бачимо, у 2017 році видатки (1215 млрд. грн.) перевищували доходи (1176 млрд. грн.) лише у 1,03 рази, а дефіцит становив 42 млрд. грн., що дорівнює 1,4 % ВВП.

За отриманими даними можна обчислити відносні величини для оцінки досягнутого рівня державного дефіциту бюджету у порівнянні з минулими та плановими показниками:

- відносна величина планового завдання:

$$ВВ_{\text{пл.зав}} = 1,9,$$

тобто у порівнянні з попереднім роком, планувалося що державний дефіцит збільшиться у 1,9 рази;

- відносна величина виконання плану:

$$ВВ_{\text{вик.пл}} = 1,5,$$

тобто, у 2018 році рівень дефіциту бюджету зріс у 1,5 разів у порівнянні з запланованими показниками;

- відносна величина динаміки:

$$ВВ_{\text{вик.пл}} = 3,$$

тобто, у порівнянні з минулим роком, в поточному сума бюджетного дефіциту збільшилася у 3 рази.

Отже, проведені вище розрахунки дають можливість оцінити, наскільки неякісним є бюджетне планування. А також, що невпинно зростаючи дефіцит державного бюджету призводить до збільшення державного боргу, а значить й до збільшення залежності держави від кредиторів, що знижує міжнародний авторитет країни і підриває довіру населення до політики уряду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про Державний бюджет України на 2018 рік». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2246-19>
2. Бюджет України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cost.ua/budget>.

Сушло Тетяна,
*студентка 3 курсу,
ННІ економіки, оподаткування
та митної справи УДФСУ,
м. Ірпінь*

Науковий керівник:
Параниця Н. В.,
*к.е.н. доцент кафедри
управлінського обліку, бізнес-
аналітики та статистики*

ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ ВПЛИВУ НАДХОДЖЕНЬ ПДВ НА ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

На сьогоднішній день податок на додану вартість являється ключовим як в Україні так і в розвинених країнах Європи, оскільки його надходження до державного бюджету становлять близько 45%. ПДВ є різностороннім податком, оскільки охоплює не лише функціонування суб'єктів підприємницької діяльності, а також фізичних та юридичних осіб, які провадять діяльність з продажу товарів (робіт, послуг). Серед науковців виникає багато дискусій щодо актуальності запровадження в країні податку на додану вартість. На думку одних авторів, ПДВ створює негативний вплив на ринок споживача, стримує його розвиток, є сприятливим джерелом корупції серед контролюючих органів, інші наполягають на подальшому застосуванні цього податку, оскільки він є простим джерелом бюджетного доходу, має значну фіскальну ефективність, не збільшує собівартість продукції.

Серед вітчизняних науковців, які досліджували та вивчали дане питання, доцільно виділити Андрущенко В. Л., Молдована О. О., Дахнову О. Є., Загорельську Т. Ю., Власюк Н. І., Карпенко С. П. Дані вчені зацікавлені вивченням ПДВ, оскільки від його застосування залежить фінансовий стан як країни загалом, так її громадян зокрема, через те, що податок впливає на перерозподільні відносини фінансових ресурсів.

Ефективність в сучасній ринковій економіці є найважливішим значенням. Н. І. Власюк стверджував: «фіскальна ефективність – це спроможність податку забезпечувати наповнення бюджетів різних рівнів, а конкретні характеристики її вимірювання – це абсолютні обсяги та питома вага надходжень податку в доходах бюджетів і ВВП, рівень ефективної ставки податку, його продуктивності тощо» [2].

Мета роботи постає в аналізі та оцінці фіскального впливу податку на формування бюджетних ресурсів з метою аргументації його вдосконалення.

Особливістю даного виду загальнодержавного платежу є те, що податок являє собою частиною новоствореної вартості, яка виникає на кожній стадії виробництва чи обігу товарів, при цьому сума податку входить до ціни продукції і сплачується особою, яка є кінцевим споживачем. Додана вартість утворюється саме в процесі всіх циклів виробництва. Податок на додану вартість сплачується на кожному етапі руху товару, починаючи з процесу виробництва і закінчуючи його реалізацією, на основі акту купівлі-продажу. Різниця між сумою податку, що сплачує споживач і сумою податку, яку сплачує виробник товару постачальнику матеріалів є сумою ПДВ. Підприємство, що виготовляє товари, додає податок на новостворену вартість, компенсуючи при цьому свої витрати [3, с. 220].

ПДВ – найбільш постійна та надійна основа доходів державного бюджету, за його допомогою вирішується суто фіскальна мета податків. Поряд з цим він має вагоме економічне значення: прискорює економічну активність, скорочує витрати виробництва, позитивно впливає на якість продукції [4].

Надходження зі справляння податку на додану вартість у 2012 р. збільшилися на 172873 млн. грн. (в 1,1 рази) порівняно з попереднім роком. У наступному році відбулася негативна зміна цього показника зниження до 181717 млн. грн., тобто на 1,7%. Починаючи з 2015р., спостерігається значне збільшення надходжень коштів з ПДВ. У 2016р. показник зріс майже в 2 рази, і становив 329911 млн. грн. Найбільше значення надходжень було

Секція 3. Статистичний аналіз в економіці

у 2017р., що відповідало 434041 млн. грн., також спостерігалось перевиконання планових показників. За проаналізований період кошти зі справляння податку на додану вартість зросли в 2,5 рази.

Таблиця 1

Питома вага ПДВ в дохідній частині бюджету України в 2011–2017 рр.

Показники	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
надходження ПДВ, млн. грн.	172 873	184 786	181 717	189 241	246 858	329 911	434 041
дохід бюджету, млн. грн.	311 898	344 711	337 618	354 966	531 551	612 103	787 297
частка ПДВ в бюджеті, %	42	40	38	39	34	38	40

Джерело: побудовано автором за даними [1].

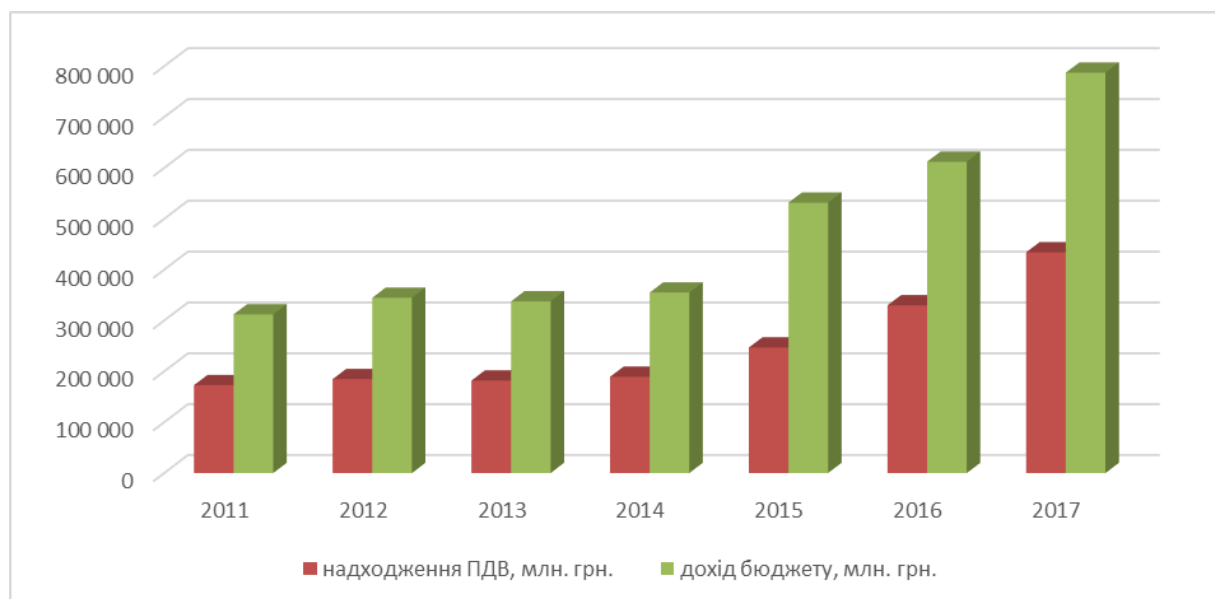

Рис. 1. Дохідна частина Державного бюджету та надходження ПДВ (млн. грн.) станом на 2011–2017 рр., млн грн

Джерело: побудовано автором за даними [1].

У період з 2011-2017рр. бюджетні надходження мали здебільшого зростаючий характер від 311898млн. грн. до 787297 млн. грн., за винятком 2013р., де відбулося зменшення дохідної частини бюджету на 7093 млн. грн. у порівнянні з попереднім періодом. Даний показник у 2012р. збільшився 32812 млн. грн., тобто на

10 %. У наступному 2013р. бюджетні надходження знизились на 2 %. У 2015р. спостерігалось різке збільшення доходів до 531551 млн грн, станом на 2017р. дохід бюджету становив 787297 млн грн, протягом зазначеного періоду показник збільшився на 475399 млн грн (в 2,5 рази).

Отже, за період 2011-2017рр., відбувалося зростання показників дохідної частини бюджету. Загалом збільшення становило 2,5 рази, при цьому зростання надходжень від стягнення податку на додану вартість за такий самий проміжок часу відповідало такому ж значенню, що свідчить про залежність бюджету від обсягу коштів з податку на додану вартість. У пріоритеті податкової політики було лише забезпечення виконання фіскальної функції ПДВ, нехтуючи рівновагою інтересів між державою та платниками податків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Виконання Державного бюджету. Державна казначейська служба України. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>.

2. Власюк Н. І. Оцінювання фіскальної ефективності місцевого оподаткування // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2016/26_6/13.pdf.

3. Дзюба О., Волинець Ю. Податок на додану вартість: економічна сутність та особливості законодавчого закріплення в сучасних умовах // Економічний аналіз. – 2012. – №. 10 (2). – С. 219–222.

4. Коваленко А. Г., Малашенко Ю. А., Князева О. О. ПДВ у системі оподаткування: історичний аспект становлення та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/372/1/21.pdf>.

Твердун Сергій,
студент 2 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Остапенко Я. О.,
к.е.н., доцент кафедри

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ

Ринок праці є важливим економічним показником, за даними якого можна визначити загальний стан економіки країни. Взагалі праця є важливим економічним фактором виробництва, який допомагає збільшити ВВП, національний добробут та покращити загальну економічну ситуацію в країні. Тому аналіз ринку праці, його структури та показників є важливим завданням, яке потребує постійної уваги.

Проаналізуємо зміну кількості зайнятого населення в Україні з 2013 року по 2017 роки.

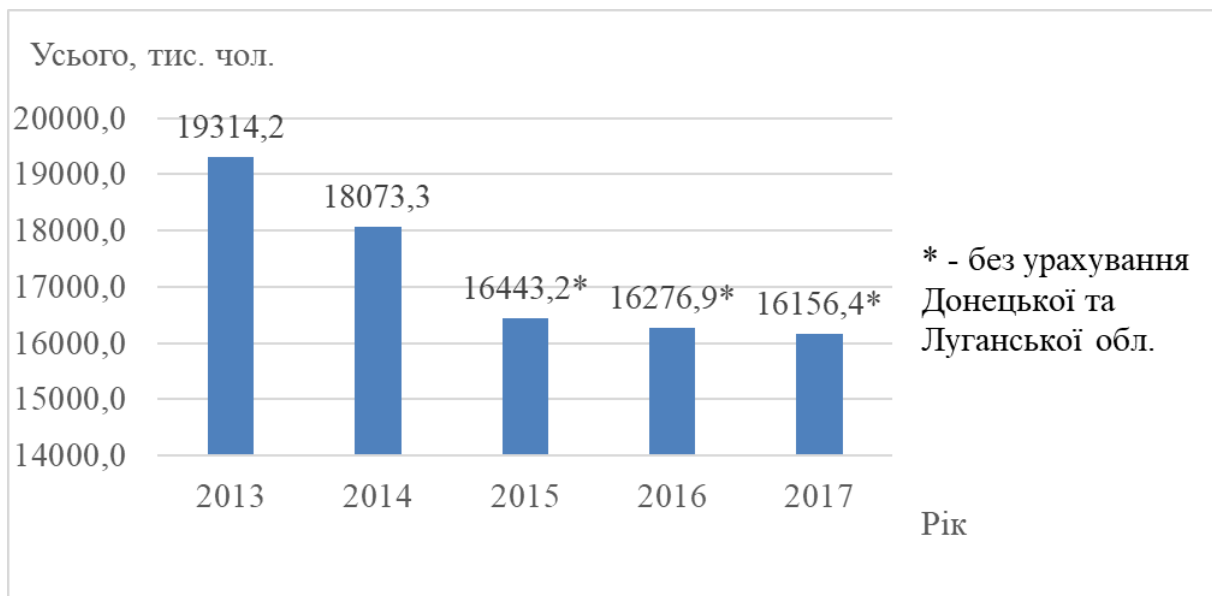

Рис. 1. Динаміка кількості зайнятого населення в Україні за 2013–2017 рр.

Джерело: побудовано автором за даними [1].

За рисунком кількість зайнятого населення має тенденцію до зменшення. Якщо ще в 2013 році кількість становила 19314,2 тис. чол., то у 2017 році вона дорівнює 16156,4 тис. чол. З 2015 по 2017 рік ситуація стабілізувалася, але тенденція до зменшення кількості зайнятих спостерігається й надалі. На нашу думку, причиною є нестабільність політичної ситуації в Україні, анексія Криму та окупація Донецької та Луганської областей.

Також важливим показником ринку праці є співвідношення попиту і пропозиції, що утворює кон'юнктуру ринку. Проаналізуємо кількість безробітних та потребу в робочих місцях (рис. 2).

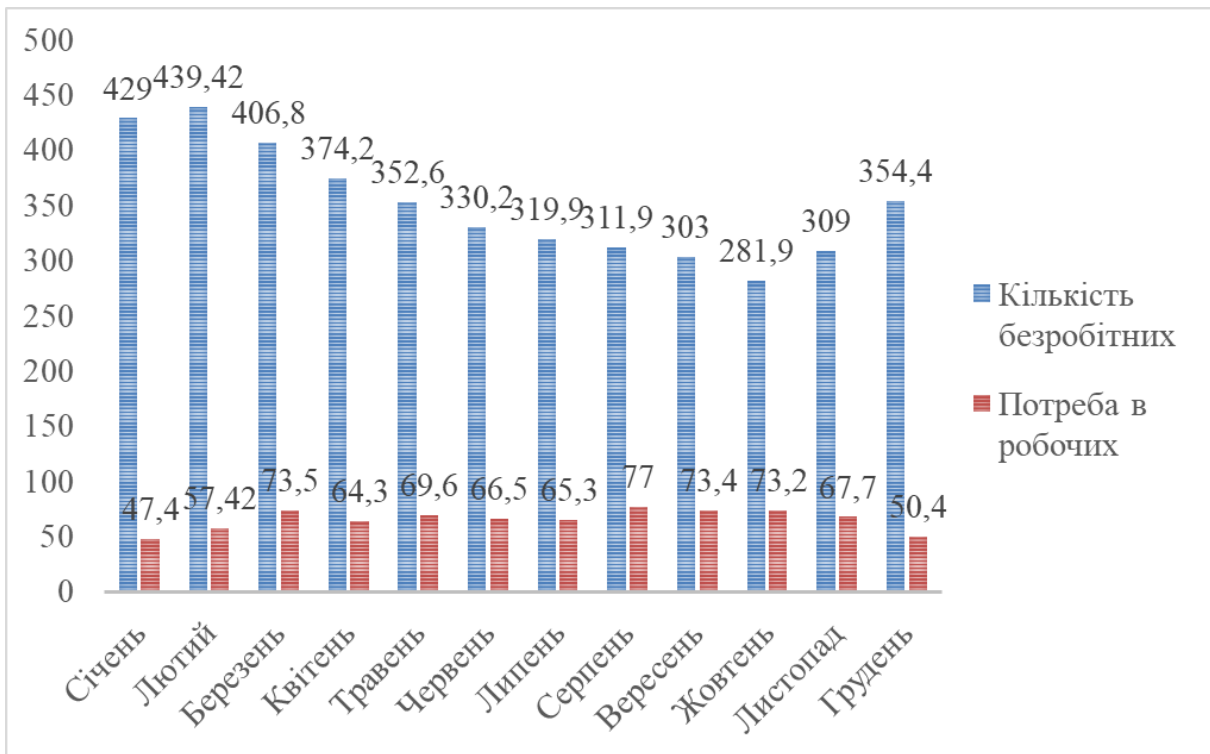

Рис. 2 Динаміка кількості безробітних та вільних робочих місць у 2017 р.

Джерело: побудовано автором за даними [2].

Рисунок засвідчує, що найбільша кількість безробітних спостерігається зимою, а з весни до кінця осені вона зменшується. З потребою у робочих місцях ситуація обернена. Це пояснюється впливом аграрної сфери, яка має сезонний характер. З весни до кінця осені триває аграрний сезон. Тобто з'являються нові робочі

Секція 3. Статистичний аналіз в економіці

місця в аграрній сфері відповідно зменшується кількість безробітних.

Для певного підтвердження цього факту проаналізуємо динаміку безробітних за типом місцевості у 2017 році.

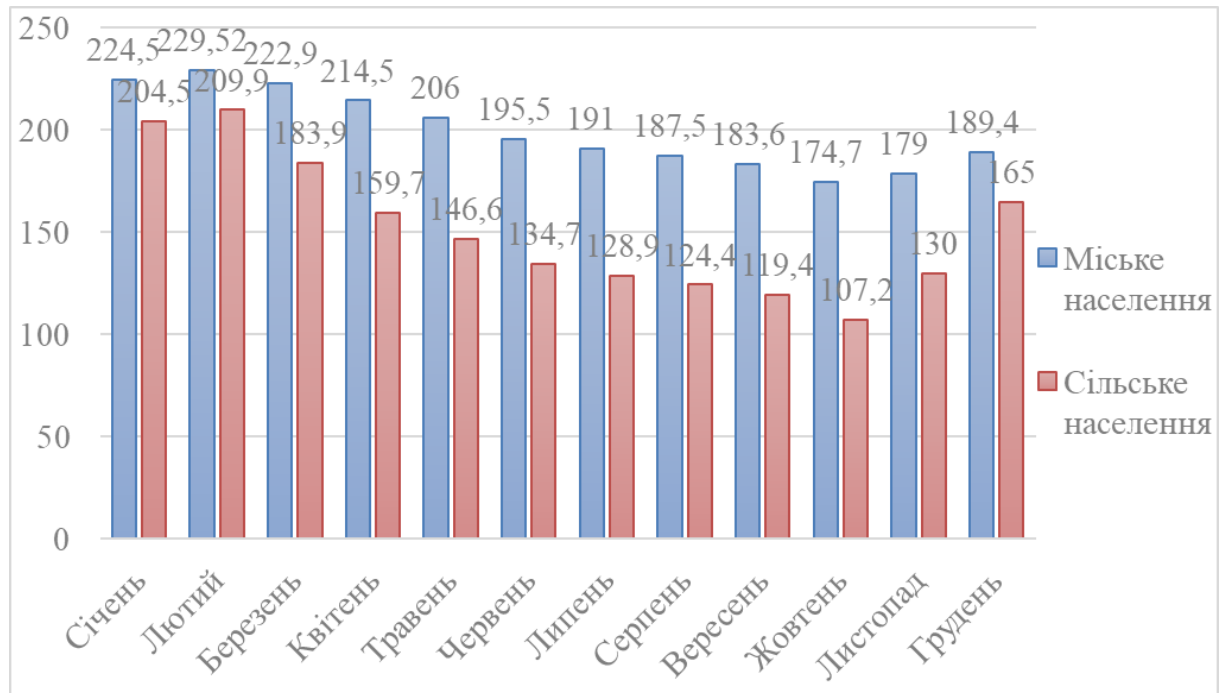

Рис. 3 Динаміка кількості безробітних за типом місцевості у 2017 р.

Джерело: побудовано автором за даними [3].

Рисунок засвідчує, що зміни в кількості безробітних сільської місцевості є більш динамічними: з весни до кінця осені кількість безробітних сільської місцевості зменшується, а з кінця осені до кінця зими різко збільшується. Зміни в міському населенні присутні, проте вони не такі різкі порівняно зі змінами у сільському населенні.

Виходячи з усього вище наведеного, можна стверджувати, що український ринок праці перебуває у не найкращому стані. Він є нестабільним та має свої проблеми. Звісно основною причиною такої нестабільності є загальна економічна та політична нестабільність в Україні. Основними проблемами ринку праці є: неоднорідність кон'юнктури, зниження рівня зайнятості та збільшення кількості безробітних, невисокий рівень кваліфікованості

працівників, внутрішня та зовнішня міграція, зокрема міграція з окупованих територій. Якщо вирішити ці проблеми, то це стабілізує ринок праці в Україні, що потім може стати стабілізатором всієї української економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зайняте населення за видами економічної діяльності у 2012–2017 роках [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Попит та пропозиція робочої сили у 2017 році [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Кількість зареєстрованих безробітних за статтю та місцем проживання у 2017 році [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Шиш Аліна,
студентка 3 курсу
ННІ обліку, аналізу та аудиту
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Параниця Н. В.,
к.е.н., доцент кафедри
управлінського обліку, бізнес-
аналітики та статистики

СЕРЕДНЬОМІСЯЧНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА ЯК СКЛАДОВА ДОХОДІВ ГРОМАДЯН В УКРАЇНІ

Одним з найважливіших джерел доходів сучасного суспільства є заробітна плата. В розвинених країнах вона складає більше половини доходів населення. В Україні основна частка грошових доходів також доводиться на заробітну плату. Дослідження ринку праці, рівня і динаміки заробітної плати, її диференціації є однією зі складових при визначенні добробуту українського суспільства [1].

Дослідженням категорії заробітної плати та соціально-економічних інтересів держави, роботодавців і працівників присвячені праці таких вчених: Д. П. Богиня, О. А. Бугуцький, І. Ф. Гнибіденко, О. А. Грішнова, С. І. Дорогунцов, Ю. М. Краснов, А. М. Колот, Г. І. Купалова, Е. М. Лібанова, І. Л. Петрова, С. І. Пирожков, М. П. Поліщук, Л. В. Синяєва, В. К. Терещенко, Л. М. Черенько, А. А. Чухно, В. В. Юрчишин та інші.

Незважаючи на велику кількість досліджень і публікацій щодо окремих питань державного регулювання заробітної плати, цей напрям в економічній науці залишається недостатньо розробленим.

Сьогодні питання забезпеченості належного рівня життя українців є досить актуальним, тому що забезпечення гідної оплати праці є потужним мотиватором робітників; фактором, який може позитивно вплинути на зростання ВВП країни, а отже стати основою формування матеріальної складової частини доб-

Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці

робу населення. В Україні сукупний попит формує заробітна плата, оскільки більшу її частину використовують на поточне споживання. Недостатній попит на ринку призводить до скорочення темпів економічного зростання, що може негативно вплинути на конкурентоспроможність країни.

Згідно даних Держкомстату України у 2010 році середньомісячна заробітна плата в розрахунку на одного штатного працівника становила 2239 грн., а за період з січня по жовтень 2018 року рівень цього показника склав 8977 грн. З 2010 по 2016 рік мінімальна заробітна плата в Україні збільшилася на 902 грн, а середньомісячна в розрахунку на одного штатного працівника – на 6738 грн. Отже, темпи росту соціальних стандартів (мінімальна заробітна плата, прожитковий мінімум для працездатних осіб) значно відстають на відмінну від темпів росту номінальної заробітної плати, яка має високу тенденцію зростання.

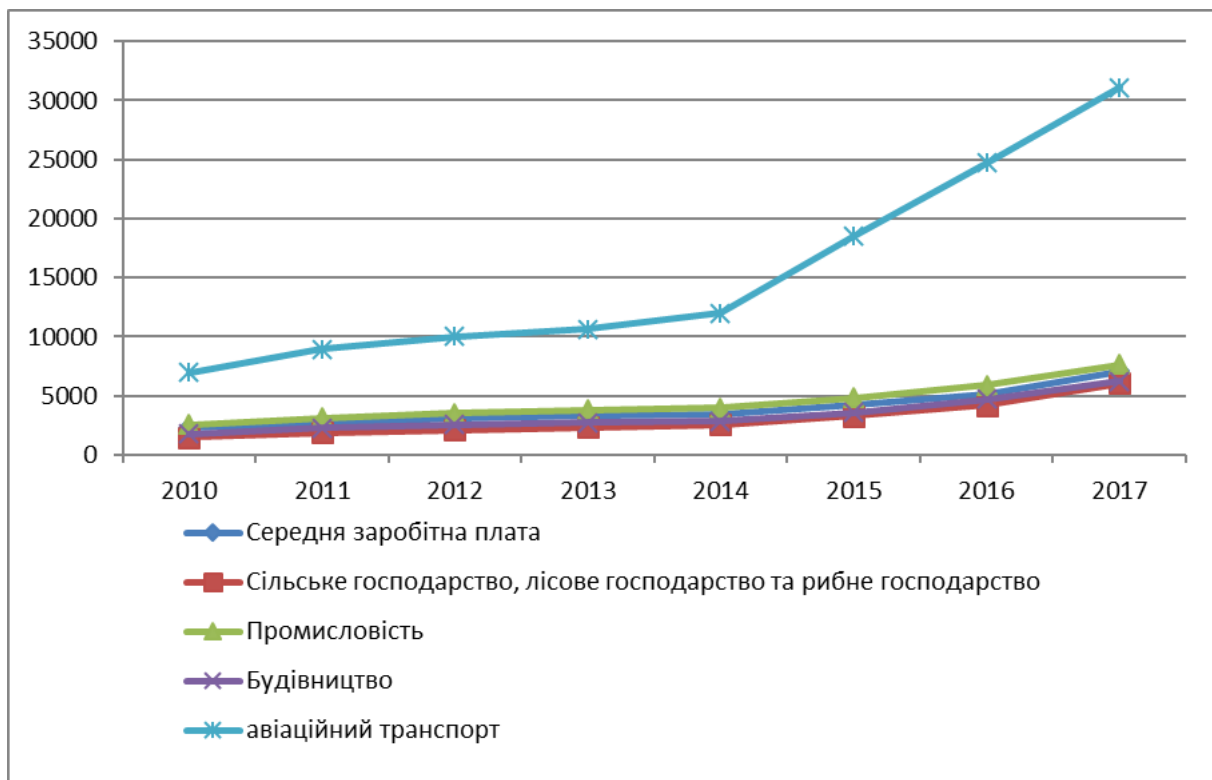

Рис. 1. Динаміка середньомісячної заробітної плати в Україні за видами економічної діяльності у 2010–2017 роках.

Джерело: побудовано автором за даними [3].

Як ми можемо спостерігати з рис. 1, в Україні помітно прослідковується різниця у рівнях середньомісячної оплати праці працівників під впливом різних факторів. Диференціація зарплати працівників може залежати від різних факторів: стану ринку праці; регіону та галузевої спеціалізації; складності умов праці; затребуваності; рівня кваліфікації, освіченості; від форм та об'єктів господарської діяльності. Саме на таких підґрунтях виникає відмінність у рівнях заробітної плати. Найбільша середньомісячна заробітна плата протягом 2010-2017 років була у працівників авіаційного транспорту, яка з кожним роком невинно зростає і в 2017 році досягла близько 31000 грн. Високим попитом на ринку праці і, відповідно, оплатою користуються ІТ-фахівці, які отримували у 2017 році близько 12000 і фахівці промислової галузі, зокрема працюючі на підприємствах фармацевтики, коксу та продуктів нафтопереробки і добуванні кам'яного вугілля, їх розмір середньомісячної заробітної плати перевищив середній рівень в 1,8-4,5% і склав приблизно 8000 тис. грн.

Більш низька заробітна плата спостерігається у сільському, лісовому та рибному господарствах, вони отримували зарплату у межах мінімальної. Але з кожним роком темп її приросту зменшується. Найбільш помітно це у 2009 і 2014 році, коли темп приросту середньомісячної заробітної плати склав 5,5 %. Така тенденція пов'язана з економічною кризою цих років, яка призвела до зменшення робочих місць, ростом безробіття, що в свою чергу призвело до збільшення пропозиції робочої сили на ринку праці і зменшення її оплати [2].

Розглянемо структуру основних податкових надходжень Державного бюджету України у 2004–2015 рр. (табл. 1).

**Порівняльна характеристика середньомісячної
заробітної плати за видами економічної діяльності
у 2017 році до середньої заробітної плати**

Інтервальна оцінка	Частота	Вид діяльності
0 – 1	14	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство, з них сільське господарство, будівництво, поштова та кур'єрська діяльність, тимчасове розміщення й організація харчування, операції з нерухомим майном, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування, освіта, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, з них охорона здоров'я
1 – 2	11	промисловість, оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів, транспорт, складське господарство, наземний і трубопровідний транспорт, водний транспорт, складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту, інформація та телекомунікації, фінансова та страхова діяльність, професійна, наукова та технічна діяльність, з неї наукові дослідження та розробки, державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування
Вище 2	1	авіаційний транспорт
Всього	26	

Джерело: розроблено автором за даними [3].

Отже, на основі проведеного дослідження, ми можемо стверджувати про існування наявних глибоких явищ ринкової економіки в Україні. На сьогодні у країні існує багато протиріч і невирішених проблем у сфері оплаті праці. Існуючий механізм не є досконалим і злагодженим. Оскільки зарплата є одним із головних чинників рівня соціально-економічного життя кожної країни колективу, людини, потрібно якнайшвидше вирішувати проблему великої різниці між високою вартістю життя і низькою ціною праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Щербатюк, К. С. Дослідження впливу заробітної плати на рівень життя населення [Текст] / К. С. Щербатюк, К. Д. Семенова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 2 – Одеса, ОНЕУ. – 2016. – С. 34–42.

2. Михайлова Ю.Г., Самотоєнкова О.В. Аналіз динаміки середньої заробітної плати в Україні [Текст] / Ю.Г. Михайлова, О.В. Самотоєнкова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 3 – Одеса, ОНЕУ. – 2017. – С. 1–8.

3. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. [Електронний ресурс].– Режим доступу : www.treasury.gov.ua.

Ясентюк Анастасія,
студентка 2 курсу
ННІ фінансів, банківської справи
УДФСУ, м. Ірпінь
Науковий керівник:
Остапенко Я. О.,
к.е.н., доцент кафедри

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

В умовах сучасності вища освіта є одним із визначальних чинників динамічного соціально-економічного розвитку країни. Сьогодні пріоритетними для отримання вищої освіти є ті держави, що залучають як державні, так і приватні кошти, забезпечуючи при цьому високу рентабельність інвестицій в освіту. Актуальною проблемою у системі вищої освіти є якість освітніх послуг та обсяг студентської міграції. Інформацію про кількість українських громадян, які навчаються у закордонних університетах, збирається та аналізується аналітичним центром CEDOS (рис. 1).

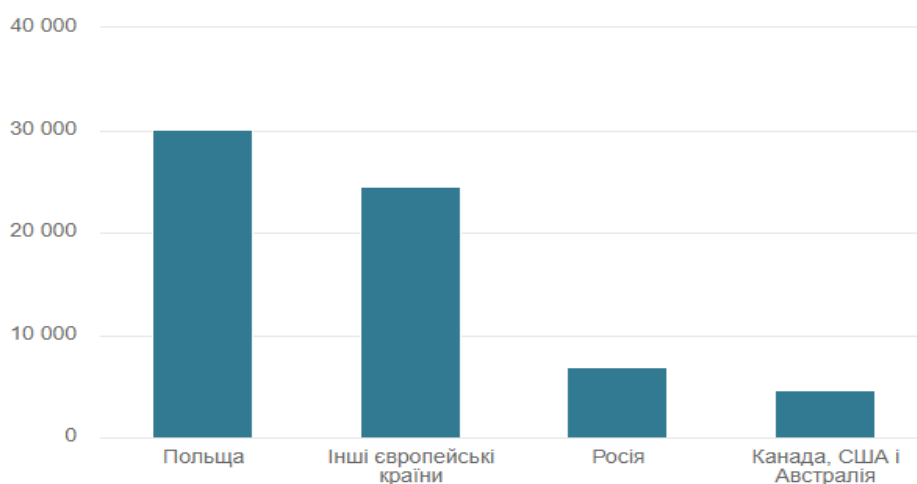

Рис. 1. Кількість українських студентів у закордонних університетах за 2017 рік

Джерело: [1].

За рисунком, пріоритетними є: Польща, США, та інші європейські країни. На нашу думку на таку пріоритетність впливає більш якісний рівень освіти в цих країнах та можливість залишитись на постійне місце проживання.

Одним з факторів, що впливає на якість освіти є її фінансування. Показники фінансування ВНЗ в Україні відображено в таблиці 1.

Таблиця 1

Показники фінансування ВНЗ в Україні за 2000–2017 р.

Показники	Роки					
	2000	2005	2010	2015	2016	2017
Видатки зведеного бюджету на освіту, всього, млн. грн.	7 085,5	26 801,8	79 826,0	100 105,6	114 193,5	109 155,2
зокрема, на вищу освіту	2 285,5	7 934,1	24 998,4	28 340,5	30 981,8	30 995,9
Частка витрат на вищу освіту, % до:						
видатків зведеного бюджету	4,7	5,7	6,6	5,4	4,6	4,4
ВВП	1,3	1,8	2,3	1,8	1,6	1,9

Джерело: складено автором [2].

За даними таблиці в період з 2000 року по 2017 рік видатки зведеного бюджету на вищу освіту з кожним роком все збільшуються. Проте у співвідношенні до ВВП ситуація є не стабільною. В 2010 році цей показник становив 2,3 %, а в 2016 – 1,6 %, що на 0,7% менше. А от в 2017 році показник почав зростати, що дає певні надії на покращення ситуації (рис. 2) [2].

Для порівняння, розглянемо фінансування вищої освіти у % до ВВП інших країн (рис 2). Проаналізувавши дані за рисунком 2, можна зробити висновок , що рівень фінансування української вищої освіти в порівнянні з іншими зарубіжними країнами має значно нижчий рівень. Найвищий рівень фінансування спостерігається в Бельгії, найнижчий саме в нашій країні.

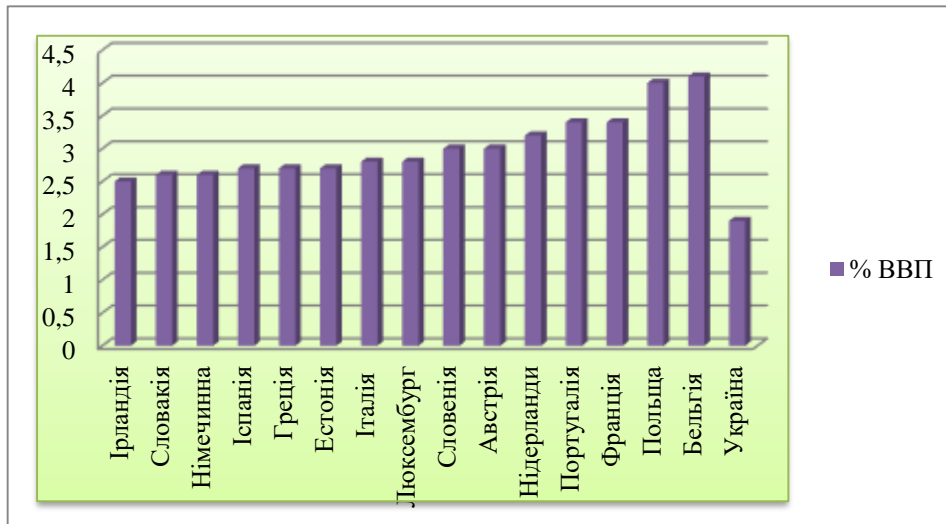

Рис. 2. Фінансування вищої освіти у % ВВП різних країн світу

Джерело: Створено автором за даними OECD [3].

Нині в Україні спостерігається неналежне фінансування вищої освіти, особливо в порівнянні з іншими країнами. Це є негативним фактором, бо розвиток вищої освіти сприяє науковому та економічному розвитку країни та її конкурентоспроможності на міжнародній арені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Слободян О., Стадний Є. Українські студенти за кордоном: скільки та чому? / О. Слободян, Є. Стадний // Аналітичний центр CEDOS. – 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://cedos.org.ua/reporting?locale=uk> .
2. Офіційний веб-сайт. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>.
3. OECD data «Public spending on education» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://data.oecd.org/>

Наукове видання

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ І СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ ТА
МОДЕЛІ В ОПОДАТКУВАННІ, БІЗНЕСІ, ЕКОНОМІЦІ**

**Збірник тез за матеріалами
XIV Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції**

26 листопада – 3 грудня 2018 року

*Тези розташовані в алфавітному порядку за прізвищем першого автора.
Верстка тез доповідей здійснена на основі текстів, представлених авторами.
За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідальність несуть
автори та наукові керівники учасників інтернет-конференції.*

Сайт кафедри: <http://kafstat.at.ua/load>
e-mail: statkafedra@gmail.com

Здано до друку 13.02.2019. Формат 60×84/16.
Папір офсетний № 1. Гарнітура «Times New Roman».
Друк. арк. 15.1.

Тираж 300 примірників. Замовлення № 775.

*Підготовлено до друку Видавничо-поліграфічним центром
Університету ДФС України
08200, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область, Україна*

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 5104 від 20.05.2016*

**XIV Всеукраїнська науково-практична
інтернет-конференція**

**«Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі
в оподаткуванні, бізнесі, економіці»**

